

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

6º

EDUCACIÓN PRIMARIA

Curso 2022 - 2023

Índice

1.LEXISLACIÓN VIXENTE.....	3
2.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	5
Características do alumnado.....	6
3.CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO.....	6
4.COMPETENCIAS CLAVE.....	8
5.AS ÁREAS CURRICULARES.....	20
ÁREA DE MATEMÁTICAS.....	21
ÁREA DE LINGUA GALEGA.....	36
ÁREA DE LINGUA CASTELÁ.....	56
ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS.....	84
6.AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE.....	106
PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	107
CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, CORRECIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.....	108
7.METODOLOXÍA.....	113
8. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE.....	118
9.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.....	120
10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	122
11. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DO CENTRO	124
12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROPIAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.....	125
13. PLAN DE ACTIVIDADES DE REFORZO OU Recuperación PARA O ALUMNADO QUE REPITE.....	128
14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE DA MESTRA DE AUDICIÓN E LINGUAXE.....	128
15. PD INGLÉS.....	129
16. PD ED. FÍSICA.....	182
17. PD ED. MUSICAL.....	212
18. PD RELIXIÓN CATÓLICA.....	221
19. PD VALORES SOCIAIS E CÍVICOS.....	222
20. PD SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA: FRANCÉS.....	240

1.LEXISLACIÓN VIXENTE

A presente programación toma como base lexislativa a Lei orgánica 8/2013 do 9 de decembro, para a mellora da calidade educativa (LOMCE), que modifica nun único artigo 1º á Lei Orgánica 2/2006 do 3 de maio, de Educación (LOE) coa finalidade de avanzar cara a un sistema educativo de calidade, inclusivo e garantindo a igualdade de oportunidades, posibilitando a cada alumno desenvolver ao máximo as súas potencialidades.

Esta Lei, no seu capítulo III, artigo 6º, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas. O currículo estará integrado polos seguintes elementos: os obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa; as competencias ou capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e resolución eficaz de problemas complexos; os conxuntos de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que contribúen ao logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias; a metodoloxía didáctica, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes; os estándares e resultados de aprendizaxe avaliáveis; e os criterios de avaliación do grao de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa.

O obxectivo principal desta programación é contribuír ao desenvolvemento persoal e social do alumnado para a súa integración na sociedade actual e desenvolver as competencias clave e para elo tomaranse como referencia os estándares de aprendizaxe avaliáveis e os criterios de avaliación recollidos no Decreto 105/2014 do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e que a súa vez serán concretados para cada unhas das áreas.

Ademais das citadas, outras referencias lexislativas nas que se fundamenta a programación son:

- Real Decreto 126/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo básico de Educación Primaria.
- Decreto 374/1996, polo que se aproba o regulamento orgánico das escolas de Educación Infantil e Primaria.

- Decreto 229/2011, de 7 de diciembre, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.
- Orde do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.
- Decreto 8/2015, do 8 de xaneiro, polo que se desenvolve a Lei 4/2011, do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.
- Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación na Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde do 25 de xaneiro de 2022 pola que se actualiza a normativa de avaliación nas ensinanzas de educación primaria, de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato no sistema educativo de Galicia.
- Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relación entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da Educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.
- Orde do 20 de maio de 2022 pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia.

Para elaborar deste documento partiuse do contexto onde se atopa enclavado o centro así como das características do alumnado ao cal vai dirixido, dándolle a coherencia e a calidade necesaria para a práctica docente diaria.

Así pois, esta programación caracterízase por ser flexible, o cal quere indicar que non se trata dunha programación pechada, senón en permanente revisión e adaptada ás distintas circunstancias que se poidan presentar.

2.INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

Esta é a Programación didáctica elaborada para o alumnado de 6º de primaria para o curso académico 2022/2023.

O centro no cal se vai a levar a cabo a programación presente, é o CEIP De Fontes – Baíña, sito no concello de Baiona, máis concretamente na parroquia de Baíña, no lugar de Fontes, na rúa Fontes nº 16.

O CEIP conta con 9 unidades, 6 de Educación Primaria e 3 Educación Infantil. O número de alumnado para o presente curso é de 107 nenas e nenos.

Está nun entorno rural, e o nivel socioeconómico das familias é medio – baixo, estando empregadas a maior parte delas no sector servicios, así como tamén no mar.

O profesorado que imparte docencia no grupo é o seguinte:

- Mónica Salgueiro Rial, titora do curso.
- Eva Fernández Reinaldo, Valores sociais e cívicos e música
- Montserrat Prado Abril, Relixión
- Luis Fernández Ruiz, Educación Física
- Francisco Javier Rodríguez Cisneros, Inglés
- Eva Casado Couto, Francés

Características do alumnado

O grupo de 6º de Educación Primaria está formado por 16 alumnas/os, dos cales 9 son nenos e 7 son nenas.

Dentro do grupo hai alumnado que presenta Necesidades Específicas de Apoio Educativo (NEAE). O termo engloba a aquel alumnado que requira, de forma temporal ou permanente, apoios ou provisións educativas diferentes ás comúns por presentar por Necesidades Educativas Especiais, Trastorno por Déficit de Atención con/sen Hiperactividade, Dificultades Específicas de Aprendizaxe, por incorporación tardía non

sistema educativo, por Altas Capacidades Intelectuais ou por condicións persoais ou de historia escolar.

3.CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS PARA O CURSO

A finalidade da educación primaria será a de facilitarlles aos alumnos e ás alumnas as aprendizaxes da expresión e da comprensión oral, a lectura, a escritura, o cálculo, a adquisición de nocións básicas da cultura, os hábitos de convivencia, de estudo e de traballo, o sentido artístico, a creatividade e a afectividade, co fin de garantir unha formación integral que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade e de preparalos/as para cursar con aproveitamento a educación secundaria obrigatoria.

Os obxectivos son “*os referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin*” (artigo 4.3.a do Decreto 105/2014). O currículo sinala 15 obxectivos xerais de etapa, sendo os que a continuación se detallan.

a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.

b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.

c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.

d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.

e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.

- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

4.COMPETENCIAS CLAVE

Para os efectos desta programación a orde establece as seguintes competencias clave do currículo:

1. Comunicación lingüística (CCL).
2. Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).
3. Competencia dixital (CD).
4. Aprender a aprender (CAA).
5. Competencias sociais e cívicas (CSC).
6. Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
7. Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Nas seguintes táboas aparece reflectido o perfil competencial de cada competencia , cos estándares prioritarios e o nivel de logro:

COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Organizar o propio proceso de aprendizaxe en grupo (traballo cooperativo) ou individualmente.	[6º-MTB1.2.1] , [6º-MTB1.4.2] , [6º-MTB1.4.1] , [6º-MTB3.4.3] , [6º-MTB2.9.2] , [6º-MTB1.6.1] , [6º-MTB1.5.2] , [6º-MTB4.6.2] , [6º-MTB4.3.2] , [6º-MTB3.6.1] , [6º-LGB3.1.1] , [6º-LGB5.1.1] , [6º-LGB1.7.1] , [6º-LGB2.1.3] , [6º-LCB2.8.3] , [6º-LCB3.7.1] , [6º-LCB4.5.1] , [6º-LCB1.3.3] , [6º-LCB1.3.4] , [6º-CSB1.10.2] , [6º-CSB1.10.1] , [6º-CSB1.5.2] , [6º-CSB1.1.1] , [6º-CSB1.2.1] , [6º-CSB1.9.2] , [6º-CNB1.1.4] , [6º-CNB1.3.1] , [6º-CNB3.3.5] , [6º-CNB1.1.1]	Ante unha proposta de actividade, individual ou en grupo, planifica de forma autónoma e coordinada cos compañeiros/as, a forma de acadar os obxectivos propostos.
Adquirir, procesar e asimilar novos coñecementos e	[6º-CSB4.3.6] , [6º-	Adquire novos coñecementos e

capacidades.	MTB1.6.1] , [6º-MTB2.8.12] , [6º-LCB4.3.1] , [6º-MTB1.4.1] ,	capacidades, relacionándoos cos que xa posúe de forma autónoma, para o seu uso posterior.
Buscar orientacións e facer uso delas.	[6º-MTB2.9.2] , [6º-LGB1.4.2] , [6º-LCB2.8.3] , [6º-LCB1.8.1] [6º-LCB1.3.3] , [6º-CNB1.1.1]	Busca en diferentes fontes, de forma autónoma, tanto persoais como materiais, datos específicos ou información relevante que contribúa á solución dos retos plantexados e o encamiñen a atopar unha solución satisfactoria.
Apoiarse en experiencias vitais e aprendizaxes anteriores e apicalos en situacións novas	[6º-MTB4.3.2] , [6º-MTB2.9.1] , [6º-MTB1.6.1] , [6º-LCB2.5.3] , [6º-LCB1.8.3] , [6º-EPB2.1.1] , [6º-EPB2.2.4] , [6º-CSB3.7.2] , [6º-CSB4.2.1] , [6º-EPB1.2.7]	Aplica en situacións novas de calquera tipo, de forma autónoma, os coñecementos e habilidades que xa posúe doutras situacións diferentes, tendo en conta os erros cometidos no pasado para evitar repetilos.
Ter motivación e confianza nas propias posibilidades.	[6º-LCB1.3.4] , [6º-CSB1.5.2] , [6º-CNB1.2.1] , [6º-MTB4.6.2]	Finaliza o traballo que comeza e leva a cabo, de forma autónoma a planificación elaborada ata o final.

COMPETENCIA DIXITAL		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Uso crítico, creativo e seguro das TIC para o traballo, o ocio a inclusión e a comunicación	[6º-CNB1.1.1] , [6º-CNB1.3.2] , [6º-CSB1.1.1] , [6º-CSB1.2.1] , [6º-EPB1.3.2] , [6º-EPB2.4.1] , [6º-LCB3.4.2] [6º-LCB4.5.1] , [6º-LGB2.5.3], [6º-MTB1.5.2] , [6º-MTB4.2.2]	Coñece, verbaliza e axuiza criticamente a súa necesidade e emprega algunhas normas básicas de uso seguro na rede. Verbaliza a necesidade de ter en conta a fonte da que ven a información atopada na rede, para verificar a súa autenticidade.
Uso das TIC para obter, avaliar, almacenar, producir, presentar e intercambiar información	[6º-CNB1.1.1], [6º-CNB3.3.5] , [6º-CSB1.1.1] , [6º-CSB1.2.1] , [6º-CSB1.2.2], [6º-EPB1.3.1] , [6º-EPB2.4.2] , [6º-LCB2.9.1] , [6º-LCB3.4.2] , [6º-LCB3.8.1] , [6º-LGB1.2.1] , [6º-LGB1.2.2] , [6º-LGB2.5.1] , [6º-LGB3.5.1] , [6º-LGB3.5.2] , [6º-LGB3.5.3] , [6º-LGB3.5.4] , [6º-LGB3.7.1] , [6º-MTB1.5.2] , [6º-MTB1.6.1]	Crea unha presentación, de forma autónoma, empregando diferentes ferramentas informáticas, incluíndo texto, imaxes e ligazóns, a partir da información que procurou en internet e publicación na web do centro.
Comunicarse e participar en redes de colaboración a través de internet.	[6º-CSB1.2.1], [6º-LCB1.3.3] [6º-PLB4.1]	Emprega ferramentas de traballo colaborativo online con algunha orientación puntual do mestre, durante o

		desenvolvemento das tarefas que se plantexan na aula.
--	--	---

COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA			
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS		NIVEL DE LOGRO
	Expresión oral	Expresión escrita	
Planificar	[6º-LGB1.7.1] ,	[6º-LGB3.1.1]	ORAL Planifica un discurso oralmente, a través dun guión ou esquema escrito, de forma autónoma.
			ESCRITO Elabora borradores sucesivo, de forma autónoma, para crear os seus escritos..
Crear un texto coherente	[6º-LGB1.7.1]	[6º-LCB3.2.4] , [6º-LCB3.1.2] ,	ORAL Constrúe un discurso oral, empregando estruturas de complexidade crecente, con coherencia e enlazando varias ideas
			ESCRITO Constrúe un texto escrito coherente aumentando de maneira progresiva o uso das estruturas.
Cohesionar ideas	[6º-LGB1.7.1]	[6º-LGB3.1.3] , [6º-LGB1.7.2] , [6º-LCB4.2.1] , [6º-LCB4.1.1]	ORAL Utiliza a meirande parte do vocabulario traballado, empregando sinónimos, antónimos, pronomes, enlaces, puntos e comas, de forma oral.

			ESC RITO	Utiliza a meirande parte do vocabulario traballado empregando sinónimos, antónimos, pronomes, enlaces, puntos e comas, de forma escrita. Emprega nos seus escritos os signos de puntuación en textos de complexidade crecente.
Adecuarse ó contexto	[6º-LCB2.8.3] , [6º-LGB1.4.3]	[6º-LGB4.2.1] , [6º-LCB3.2.2]	ORA L	Emprega a entonación adecuada atendendo ó tipo de discurso (narrar, expoñer, describir e dialogar).
			ESC RITO	Emprega nos seus escritos as normas ortográficas traballadas Emprega nos seus escritos correctamente, na meirande parte dos casos, os diferentes tempos verbais e a súa concordancia en persoa e número. Identifica na meirande parte dos casos, nos escritos, as categorías gramaticais traballadas.
Presentación	X	[6º-MTB1.6.1] [6º-LGB3.7.1] , [6º-LCB3.4.2] , [6º-CNB1.4.2]	ESC RITO	Presenta os escritos con orde, limpeza, claridade, grafía lexible e respectando as marxes.
Fluidez	[6º-LGB1.7.4] ,	X	ORA L	Comunica e fai exposicións orais

	[6°-LGB1.6.4] ,			de forma autónoma, en diferentes contextos comunicativos, atendendo a unha axeitada pronunciación, ritmo, entonación e fluidez.
Revisión dos textos	[6°-LCB3.7.1]	[6°-LCB3.7.2] , [6°-LGB3.7.1] , [6°- LCB3.7.1] ,	ORAL	Incorpora as estratexias traballadas, de forma autónoma, para a revisión de discursos orais , aplicando as ferramentas traballadas.
			ESCRITO	Incorpora as estratexias traballadas, de forma autónoma, para a revisión de textos e reescritura dos mesmos, aplicando as ferramentas traballadas.
Localizar e obter información	[6°-LCB1.8.1]	[6°-LCB2.7.1] , [6°-LGB2.5.1] , [6°-LGB2.1.3] ,	ORAL	Localiza a información relevante requirida, empregando estratexias traballadas, en diferentes contextos orais.
			ESCRITO	Localiza e selecciona a información relevante requirida, empregando estratexias traballadas, en diferentes tipos de textos.
Integrar e interpretar	[6°-LCB1.4.2] ,	[6°-LCB2.5.5] , [6°-LCB2.2.1]	ORAL	Identifica as ideas principais e secundarias nun discurso oral recoñecendo as relacións existentes entre elas.

			ESC RITO	Identifica o tema e as ideas principais dun texto escrito, describindo, de forma elaborada, as relacións existentes entre os feitos narrados.
Reflexionar e valorar	[6º-CSB1.8.1]	[6º-LGB3.7.2] , [6º-LGB5.6.1] , [6º-LCB2.8.2] ,	ORA L	Reflexiona e emite xuízos críticos, de forma argumentada, sobre a información que obtén dos discursos orais, xulgando a intencionalidade do autor/a.
			ESC RITO	Reflexiona e emite xuízos críticos, de forma argumentada, sobre a información que obtén dos textos escritos.

COMPETENCIA EN MATEMÁTICA, CIENCIA E TECNOLOXÍA

PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Coñecer e reproducir	Acceso e identificación [6º-MTB2.3.2],[6º-MTB2.2.2] , [6º-MTB2.7.4] , [6º-MTB2.7.3] , [6º-MTB2.4.1] , [6º-MTB4.1.4] , [6º-MTB2.8.12] , [6º-MTB2.9.1] , [6º-MTB2.8.10] , [6º-MTB3.4.3] , [6º-MTB4.3.2] , [6º-MTB4.6.1] , [6º-MTB5.5.1] , [6º-MTB5.2.3]	Localiza e discrimina, de forma autónoma, en diferentes fontes, os datos relevantes dos irrelevantes ante problemas matemáticos ou do ámbito científico.
	Comprensión	[6º-LCB2.5.5] , [6º-LGB2.2.1] Selecciona, resume e

	n	, [6º-MTB1.6.1] , [6º-MTB4.3.2] ,[6º-MTB4.5.1],[6º-LCB2.8.4] , [6º-CNB1.1.1] , [6º-CNB3.1.1] , [6º-CNB3.3.1] , [6º-CNB3.3.3] , [6º-CNB4.3.1] , [6º-CNB4.4.1] , [6º-CNB4.3.2] , [6º-CNB5.4.1] , [6º-CNB5.4.2] , [6º-CSB1.3.2] , [6º-CSB2.6.1],[6º-EPB3.1.3] , [6º-EPB3.1.8] , [6º-EPB3.1.14]	explica de forma autónoma, os datos presentes nun problema do ámbito científico ou matemático.
Aplicar e analizar	Aplicación	[6º-MTB5.5.1] , [6º-MTB4.6.1] , [6º-MTB2.8.12] , [6º-MTB2.7.3] , [6º-MTB2.7.4] , [6º-MTB2.4.1] , [6º-MTB2.8.10] , [6º-MTB2.3.2] , [6º-MTB2.2.2] , [6º-MTB4.1.4] , [6º-MTB3.4.3] , [6º-MTB2.9.1] , [6º-MTB5.2.3] , [6º-CNB5.2.1] , [6º-EPB3.1.3] , [6º-EPB3.1.6] , [6º-EPB3.1.14], [6º-EPB3.1.5] , [6º-MTB4.3.2] , [6º-CSB3.2.2], [6º-CSB1.2.2]	Resolve de forma autónoma problemas matemáticos e do ámbito científico, organizando previamente os datos necesarios para a solución dos mesmos.
	Análise	[6º-MTB1.5.1] , [6º-MTB1.3.1]	A partir dos resultados

		, [6º-CNB1.1.1] ,	obtidos tras unha experimentación con fenómenos físicos e químicos, contrasta e establece relacións dos mesmos con coñecementos científicos e matemáticos que xa posúe, en diferentes ámbitos, de forma autónoma.
Razonar e reflexionar	Síntese e creación	[6º-MTB1.1.1] , [6º-MTB2.5.3] , [6º-MTB5.4.1] , [6º-MTB3.1.1] , [6º-LGB2.2.1] , [6º-CNB1.1.1] , [6º-CNB1.2.1] , [6º-CNB1.4.1] , [6º-CNB3.3.5] , [6º-CNB5.2.1] , [6º-CSB1.1.1] , [6º-CSB1.2.2] , [6º-CSB3.7.2],[6º-CSB3.7.3], [6º-LCB2.8.4]	Inventa, planificando de forma autónoma, diferentes experimentos cos elementos físicos e químicos, utilizando os seus coñecementos previos.
	Xuizo e valoración	[6º-CNB1.2.1], [6º-CSB1.1.1] , [6º-MTB2.9.1] , [6º-MTB3.6.1]	Reformula e valora con sentido crítico, de forma autónoma, diferentes problemas científicos e matemáticos vivenciados e/ou experimentados con anterioridade.

COMPETENCIA EN CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAIS		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico, as diferentes manifestacións culturais e artísticas	[6º-CSB4.5.2], [6º-EPB1.2.2], [6º-EPB2.3.1], [6º-LCB5.7.1], [6º-LGB1.13.2], [6º-LGB2.12.2], [6º-LGB4.8.2], [6º-LGB5.1.2], [6º-LGB5.6.1],	Valora criticamente e argumenta diferentes manifestacións culturais e artísticas.
Considerar as manifestacións culturais e artísticas como fonte de enriquecemento e disfrute persoal e parte da riqueza e patrimonio dos pobos.	[6º-CSB4.5.2], [6º-CSB4.4.1], [6º-CSB4.4.2], [6º-CNB5.4.2], [6º-LGB4.8.2], [6º-LGB2.12.2], [6º-LGB5.1.2], [6º-LGB5.7.2], [6º-LGB5.6.1], [6º-LCB5.1.1], [6º-LCB5.7.1], [6º-EPB2.2.3]	Entende a riqueza cultural e artística dos pobos como elemento de recreación, ocio e patrimonio dos pobos do mundo.
Expresarse a través de diferentes medios artísticos e culturais.	[6º-EPB2.1.2], [6º-EPB1.2.4], [6º-EPB1.2.7], [6º-EPB2.1.1], [6º-LCB5.4.1], [6º-LCB5.5.1], [6º-LGB3.4.1], [6º-LGB5.4.1]	Emprega diferentes técnicas artísticas (verbais, plásticas, musicais, danza e tecnolóxicas), de forma autónoma, combinadoas entre si creando técnicas novas, para poder desenvolver as súas máximas posibilidades expresivas.

COMPETENCIA PARA O SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPREENDEDOR		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Transformar as ideas en actos.	[6º-CNB1.2.1],[6º-CNB5.2.1] , [6º-CSB1.9.2] , [6º-LCB3.7.1] , [6º-LCB5.4.1]	Elabora un cronograma de forma guiada, escollendo aquelas ideas, máis pertinentes, para transformalos en actos ordenados.
Crear, innovar e asumir riscos	[6º-CNB5.2.1], [6º-LCB5.4.1]	Verbaliza e recoñece os erros cometidos na posta en práctica das súas propostas creativas, como fonte de enriquecemento e aprendizaxe continuo.
Planificar e xestionar proxectos co fin de alcanzar obxectivos	[6º-CNB4.3.1], [6º-CSB3.7.2] [6º-LCB3.7.1],[6º-LGB3.1.1] , [6º-MTB1.6.1] , [6º-MTB2.9.1]	Elabora individualmente ou dentro do seu equipo, de forma autónoma, unha folla de ruta (guión) estruturada para levar a cabo un proxecto na aula, executando os pasos nela indicados.
Promover o bo goberno e fundamentar en valores éticos as distintas actividades desenvolvidas.	[6º-CNB1.3.1] ,[6º-CSB1.9.2] , [6º-CSB1.10.2] , [6º-CSB1.5.1],[6º-CSB1.10.1] , [6º-LCB1.3.4],[6º-LCB1.10.1]	Respecta as diferencias individuais como punto de partida para crear un clima de convivencia axeitado.

COMPETENCIA SOCIAL E CIDADÁ		
PROCESO	ESTÁNDARES PRIORITARIOS	NIVEL DE LOGRO
Interpretar fenómenos e problemas sociais para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos.	[6º-CNB1.3.1] , [6º-CSB1.5.2] , [6º-CSB1.7.1] , [6º-CSB1.8.1] , [6º-CSB1.6.1]	Coñece e verbaliza diferentes fenómenos sociais existentes, analizando posibles causas e aportando solucións, valorando críticamente as propostas por outros.
Traballo cooperativo (Interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e as conviccións democráticas.)	[6º-CSB1.2.1] , [6º-CSB1.5.2] , [6º-CNB1.3.1]	Participa activamente, de forma autónoma, no seu equipo cooperativo asumindo roles e responsabilidades, de cara a acadar o obxectivo final plantexado, e respectando as normas acordadas.
Participar dun xeito eficaz e construtivo na vida social e profesional.	[6º-CSB1.10.1],[6º-CSB1.7.1],[6º-CSB1.5.2], [6º-LCB1.3.4] ,[6º-LGB1.4.1]	Comprende e valora con espírito crítico a necesidade da cooperación social, como forma de contribuír a reducir as desigualdades.
Participar plenamente na vida cívica de forma activa e democrática.	[6º-CSB1.7.1] , [6º-CSB1.8.1] , [6º-CSB1.6.1] , [6º-CSB1.7.2], [6º-LCB1.1.4] , [6º-LGB1.6.1]	Agumenta a súa proposta ante unha votacion plantexada na aula ou no centro, respectando as prosposta das demais.

5.AS ÁREAS CURRICULARES

Dentro dos perfís de área, no cadro, incluimos:

- Estándares de aprendizaxe
- Temporalización.
- Grao mínimo de consecución dos estándares para superar cada unha das materias.
- Instrumentos e procedementos de avaliación
- Competencia clave asociada

• **ÁREA DE MATEMÁTICAS**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Procesos, métodos e actitudes en matemáticas							
MT-B1.1	6º-MTB1.1.1 - Realiza predicións sobre os resultados esperados, utilizando os patróns e leis encontrados, analizando a súa idoneidade e os erros que se producen.	Realiza predicións e comproba despois os resultados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA
MT-B1.2	6º-MTB1.2.1 - Elabora informes sobre o proceso de investigación realizado, expoñendo as fases do mesmo, valorando os resultados e as conclusións obtidas.	Explica o proceso seguido na investigación dun traballo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CCL CAA CSIEE CD
MT-B1.3	6º-MTB1.3.1 - Elabora conxecturas e busca argumentos que as validen ou as refuten, en situacións a resolver, en contextos numéricos, xeométricos ou funcionais.	Realiza conxecturas e expón argumentos para explicar unha situación problemática.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.4	6º-MTB1.4.1 - Propón a resolución de retos e problemas coa precisión, co esmero e co interese apropiado ao nivel educativo e a dificultade	Inventa e resolve problemas	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CMCT CAA

	da situación.						
MT-B1.4	6º-MTB1.4.2 - Desenvolve e aplica estratexias de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios) para crear e investigar conxecturas e construír e defender argumentos.	Razoa o proceso seguido nunha investigación feita.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CCL CAA
MT-B1.5	6º-MTB1.5.1 - Reflexiona sobre os problemas resoltos e os procesos desenvoltos, valorando as ideas claves, aprendendo para situacións futuras similares.	Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución dun problema.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA CSIEE
MT-B1.5	6º-MTB1.5.2 - Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e para resolver problemas, conxecturas e construír e defender argumentos.	Utiliza as TICs na resolución de cálculos e problemas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CD CAA CSIEE
MT-B1.6	6º-MTB1.6.1 - Realiza un proxecto, elabora e presenta un informe creando documentos dixitais propios (texto, presentación, imaxe, vídeo, son...), buscando, analizando e seleccionando a	Realización dunha tarefa coa utilización das TICs			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CD CAA CCL CSIEE

	información relevante, utilizando a ferramenta tecnolóxica axeitada e compartindo cos seus compañeiros.						
Bloque 2: Números							
MT-B2.1	6º-MTB2.1.1 - Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.	Identifica o valor dunha cantidade escrita en números romanos e escribe cantidades en numeración romana.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCEC
MT-B2.1	6º-MTB2.1.2 - Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Le, escribe e ordena números naturais, fraccións e decimais ata as milésimas.	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	6º-MTB2.2.1 - Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as milésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.	Interpreta o valor de posición das cifras.	X	X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.	CMCT CAA CCL
MT-B2.2	6º-MTB2.2.2 - Utiliza os números negativos en contextos reais.	Recoñece os números negativos, o seu significado e asimilación en situacións cotiás.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.	CMCT

						INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.	
MT-B2.3	6º-MTB2.3.1 - Reduce dúas ou máis fraccións a común denominador e calcula fraccións equivalentes	Calcula fraccións equivalentes a unha dada e reduce dúas fraccións a común denominador.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.3	6º-MTB2.3.2 - Redondea números decimais á décima, centésima ou milésima máis próxima	Redondea correctamente números decimais á décima, centésima e milésima máis próxima.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.3	6º-MTB2.3.3 - Ordena fraccións aplicando á relación entre fracción e número decimal.	Ordena fraccións transformándoas previamente en números decimais.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.4	6º-MTB2.4.1 - Coñece e aplica os criterios de divisibilidade por 2, 3, 5, 9 e 10.	Recoñece se un número é divisible por 2, 3, 5 e 10.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.5	6º-MTB2.5.1 - Opera cos números coñecendo a xerarquía das operacións.	Coñece e aplica a xerarquía de operacións con números naturais.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.5	6º-MTB2.5.2 - Utiliza diferentes tipos de números en contextos reais, establecendo equivalencias entre eles, identificándoos e utilizándoos como operadores na interpretación e	Utiliza os números naturais, enteiros, decimais e fraccionarios na resolución de problemas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de ejercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CCL

	resolución de problemas.						
MT-B2.5	6º-MTB2.5.3 - Estima e comproba resultados mediante diferentes estratexias.	Realiza estimacións e comproba os resultados desas estimacións.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA
MT-B2.6	6º-MTB2.6.1 - Calcula cadrados, cubos e potencias de base 10.	Cofece a idea de potencia e calcula cadrados, cubos e potencias de 10.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.6	6º-MTB2.6.2 - Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador. Calcula o produto dunha fracción por un número.	Calcula sumas e restas con fraccións do mesmo denominador e multiplicacións.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.6	6º-MTB2.6.3 - Realiza operacións con números decimais.	Realiza operacións con números decimais: suma, resta, multiplicación e división, aproximando tamén os resultados.		X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.6	6º-MTB2.6.4 - Aplica a xerarquía das operacións e os usos da paréntese.	Cofece e aplica a xerarquía de operacións con números naturais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA
MT-B2.7	6º-MTB2.7.1 - Calcula e utiliza as porcentaxes dunha cantidade para expresar partes.	Identifica a porcentaxe relativa á metade (50%), cuarta parte (25%) tres cuartas partes (75%) e a totalidade (100%).		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B2.7	6º-MTB2.7.2 - Establece a correspondencia entre fraccións sinxelas,	Converte fraccións en números decimais, e en porcentaxes e viceversa.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p>	CMCT

	decimais e porcentaxes.					INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	
MT-B2.7	6º-MTB2.7.3 - Calcula aumentos e diminucións porcentuais.	Calcula aumentos e diminucións porcentuais relacionándoos con situacións concretas da realidade económica e social.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT
MT-B2.7	6º-MTB2.7.4 - Usa a regra de tres en situacións de proporcionalidade directa: lei do dobre, triplo, metade, para resolver problemas da vida diaria.	Resolve problemas da vida diaria utilizando regras de tres.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.7	6º-MTB2.7.5 - . Resolve problemas da vida cotiá utilizando porcentaxes e regra de tres en situacións de proporcionalidade directa, explicando oralmente e por escrito o significado dos datos, a situación formulada, o proceso seguido e as solucións obtidas	Resolve problemas de porcentaxes e regras de tres directas.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CCL CAA
MT-B2.8	6º-MTB2.8.1 - Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números (naturais, enteiros, decimais e fraccións).	Realiza operacións con números naturais, decimais e fraccións (suma, resta de igual denominador e multiplicación e división).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B2.8	6º-MTB2.8.2 -	Descompón de forma aditiva e	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT

	Descompón de forma aditiva e de forma aditivo- multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.	de forma aditivo- multiplicativa, números menores de un millón, atendendo o valor de posición das súas cifras.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
MT-B2.8	6º-MTB2.8.8 - Calcula todos os divisores de calquera número menor de 100.	Calcula os divisores dun número menor de 100.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B2.8	6º-MTB2.8.9 - Calcula o mcm e o mcd.	Aplica o procedemento xeral do cálculo do mcm e MCD de dous números.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT
MT-B2.8	6º-MTB2.8.10 - Descompón números decimais atendendo ao valor de posición das súas cifras.	Realiza a descomposición de números decimais.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B2.8	6º-MTB2.8.11 - Calcula tantos por cen en situacións reais.	Calcula correctamente porcentaxes.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B2.8	6º-MTB2.8.12 - Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.	Emprega estratexias de cálculo mental.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA
MT-B2.9	6º-MTB2.9.1 - Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das	Resolve problemas con números naturais, decimais, fraccións, porcentaxes, cálculos de mcm e MCD.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CAA CCL CSIEE

	relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia do seu uso.						
MT-B2.9	6º-MTB2.9.2 - Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba e expresa axeitadamente o resultado dos problemas, dando solucións coherentes.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA CCL CSIEE
Bloque 3: Medida							
MT-B3.1	6º-MTB3.1.1 - Estima lonxitudes, capacidades, masas, superficies e volumes de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	Realiza estimacións con unidades de lonxitude, capacidade, masa, superficies e volumes, elixindo a unidade máis axeitada.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT CCL CAA
MT-B3.1	6º-MTB3.1.2 - Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non	Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais, elixindo a			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e</p>	CMCT CAA

	convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	unidade máis axeitada.				problemas. Proba obxectiva.	
MT-B3.2	6º-MTB3.2.1 - Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade, masa, superficie e volume en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	Realiza sumas e restas entre distintas unidades de medida.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B3.2	6º-MTB3.2.2 - Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	Distingue entre forma complexa e forma simple de lonxitude, masa... Realiza transformacións entre ambas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B3.2	6º-MTB3.2.3 - Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	Compara e ordena medidas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B3.4	6º-MTB3.4.1 - Coñece e utiliza as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.	Coñece as equivalencias entre as medidas de capacidade e volume.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B3.4	6º-MTB3.4.2 - Explica de forma oral e por escrito os procesos seguidos e as estratexias utilizadas en todos os procedementos realizados.	Explica oralmente os procesos seguidos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA
MT-B3.4	6º-MTB3.4.3 - Resolve problemas utilizando as unidades de medida	Resolve problemas de unidades de medida.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p>	CMCT CCL CAA

	máis usuais, convertendo unhas unidades noutras da mesma magnitude, expresando os resultados nas unidades de medida máis axeitadas, explicando oralmente e por escrito o proceso seguido.					INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	
MT-B3.5	6º-MTB3.5.1 - Resolve problemas realizando cálculos con medidas angulares.	Resolve problemas con medidas angulares.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CAA
MT-B3.6	6º-MTB3.6.1 - Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	Comproba o resultado dos problemas.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CAA CSIEE
Bloque 4: Xeometría							
MT-B4.1	6º-MTB4.1.1 - Identifica e representa posicións relativas de rectas e circunferencias.	Recoñece as distintas posicións da recta e a circunferencia: secante, tanxente e exterior e de dúas circunferencias: interiores, exteriores, tanxentes, secantes.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B4.1	6º-MTB4.1.2 - Identifica e representa ángulos en diferentes posicións: consecutivos, adxacentes, opostos polo	Distingue os diferentes tipos de ángulos: agudo, recto, obtuso, plano, nulo e completo e ángulos consecutivos, adxacentes, complementarios e			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT

	vértice	suplementarios.					
MT-B4.1	6º-MTB4.1.3 - Describe posicións e movementos por medio de coordenadas, distancias, ángulos, xiros	Identifica as coordenadas dun punto no plano.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B4.1	6º-MTB4.1.4 - Realiza escalas e gráficas sinxelas, para facer representacións elementais no espazo.	Interpreta as escalas de mapas, planos...			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B4.1	6º-MTB4.1.5 - Identifica en situacións moi sinxelas a simetría do tipo axial e especular.	Identifica os eixes de xeometría e realiza a parte simétrica dunha figura sinxela.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT
MT-B4.2	6º-MTB4.2.1 - Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos.	Clasifica triángulos segundo os seus lados e ángulos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B4.2	6º-MTB4.2.2 - Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	Realiza medicións e construcións con instrumentos de debuxo: regra, compás, escadra, cartabón...			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CD
MT-B4.3	6º-MTB4.3.1 - Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.	Calcula a área e o perímetro de: rectángulo, cadrado e triángulo.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT
MT-B4.3	6º-MTB4.3.2 - Aplica os conceptos de perímetro e	Calcula áreas e perímetros aplicados á vida real: dunha			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p>	CMCT CAA

	superficie de figuras para a realización de cálculos sobre planos e espazos reais e para interpretar situacións da vida diaria.	habitación, dunha mesa...				INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	
MT-B4.4	6º-MTB4.4.1 - Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio, diámetro, corda, arco, tanxente e sector circular.	Recoñece os elementos de la circunferencia: (centro, raio, diámetro, corda, arco) e as figuras circulares: sector circular e segmento circular.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
MT-B4.4	6º-MTB4.4.2 - Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo.	Calcula perímetro e área da circunferencia e do círculo.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT
MT-B4.5	6º-MTB4.5.1 - Comprende e describe situacións da vida cotiá, e interpreta e elabora representacións espaciais (planos, esbozos de itinerarios, maquetas,), utilizando as nocións xeométricas básicas (situación, movemento, paralelismo, perpendicularidade, escala, simetría, perímetro e superficie).	Interpreta planos.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.	CMCT CAA
MT-B4.6	6º-MTB4.6.1 - Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de	Resolve problemas xeométricos.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.	CMCT CAA CCL CSIEE

	razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as súas consecuencias e a conveniencia da súa utilización.						
MT-B4.6	6º-MTB4.6.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	Comproba a solución dos problemas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA
Bloque 5: Estatística e probabilidade							
MT-B5.1	6º-MTB5.1.1 - Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	Distingue entre datos cuantitativos e datos cualitativos en situacións reais.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA
MT-B5.2	6º-MTB5.2.1 - Recolle e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e	Recole e clasifica datos cualitativos e cuantitativos de situacións do seu contorno, utilizándoos para construír táboas de frecuencias absolutas e relativas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA

	relativas.						
MT-B5.2	6º-MTB5.2.2 - Aplica de forma intuitiva a situacións familiares as medidas de centralización: a media aritmética, a moda e o rango.	Calcula media aritmética, moda e rango dunha serie de datos estatísticos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA
MT-B5.2	6º-MTB5.2.3 - Realiza e interpreta gráficos moi sinxelos: diagramas de barras, poligonais e sectoriais, con datos obtidos de situacións moi próximas	Realiza gráficos de barras, lineais e de sectores de datos estatísticos. Interpreta os seus datos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA
MT-B5.2	6º-MTB5.2.4 - Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficos estatísticas	Analiza e interpreta os datos recollidos en distintos tipos de gráficos estatísticas: gráficos de barras, lineais e de sectores.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA
MT-B5.3	6º-MTB5.3.1 - Identifica situacións de carácter aleatorio.	Interpreta as situacións aleatorias.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT
MT-B5.4	6º-MTB5.4.1 - Realiza conxecturas e estimacións sobre algún xogos (moedas, dados, cartas, loterías)	Realiza estimacións sobre algúns xogos: moedas e cartas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas.</p>	CMCT CAA
MT-B5.5	6º-MTB5.5.1 - Resolve problemas que impliquen dominio dos contidos propios da estatística e probabilidade, utilizando	Resolve problemas estatísticos da vida real.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Proba obxectiva.</p>	CMCT CAA CCL CSIEE

	<p>estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións, valorando as consecuencias destas e a conveniencia da súa utilización.</p>						
MT-B5.5	<p>6º-MTB5.5.2 - Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e propoñendo outras formas de resolvelo.</p>	<p>Comproba o resultado dos problemas estatísticos.</p>			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resolución de exercicios e problemas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CMCT CAA CCL CSIEE</p>

• **ÁREA DE LINGUA GALEGA**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Comunicación oral: falar e escoitar							
LG-B1.1	6º-LGB1.1.1 - Comprende as ideas principais e secundarias dun texto oral, procedente da radio, da televisión ou de internet, identificando o tema e elaborando un resumo.	Normalmente é quen de sacar a idea fundamental e algunha secundaria dun texto oral e redactar un breve resumo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Resumo.	CCL CAA
LG-B1.1	6º-LGB1.1.2 - Comprende o significado literal e inferencial dun texto oral, distinguindo a información da opinión.	Comprende o significado literal dun texto oral e distingue información de opinión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC
LG-B1.2	6º-LGB1.2.1 - Identifica en documentos audiovisuais a información relevante, e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	Comeza a identificar a información relevante e valora os medios de comunicación como instrumento de aprendizaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CD CAA CSC
LG-B1.2	6º-LGB1.2.2 - Usa documentos audiovisuais como medio para obter, identificar, clasificar, comparar e relacionar informacións.	Comeza a utilizar os documentos audiovisuais para preparar un determinado tema.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CD CAA CSIEE
LG-B1.3	6º-LGB1.3.1 - Interpreta en producións orais a	É quen de entender que algunhas expresións teñen un	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CCL

	retranca, a ironía e os dobres sentidos.	dobre sentido e ás veces algunha ironía.				INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LG-B1.3	6º-LGB1.3.2 - Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega.	Recoñece a retranca como un trazo característico da lingua galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CCEC CSC
LG-B1.4	6º-LGB1.4.1 - Participa axeitadamente nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	Entende a importancia de escoitar aos demais interlocutores, agardar a súa quenda de palabra e responder dun xeito coherente co tema a tratar.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC CSEIEE
LG-B1.4	6º-LGB1.4.2 - Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas.	Sigue unha exposición da clase e extrae as ideas máis destacadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Posta en común. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LG-B1.4	6º-LGB1.4.3 - Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	Fai pequenas exposicións na aula adecuando o discurso ás diferentes necesidades comunicativas (narrar, describir e expoñer), utilizando o dicionario se é preciso.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	6º-LGB1.4.4 - Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	Participa activamente no traballo en grupo, así como nos debates.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSIEE CAA
LG-B1.4	6º-LGB1.4.5 - Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	Identifica o grao de formalidade da situación de comunicación e axusta a este a súa produción.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSIEE

LG-B1.5	6º-LGB1.5.1 - escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	Escoita atentamente as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC
LG-B1.5	6º-LGB1.5.2 - Respecta as opinións dos e das demais.	Respecta as opinións dos e das demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC
LG-B1.6	6º-LGB1.6.1 - Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC CAA
LG-B1.6	6º-LGB1.6.2 - Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	6º-LGB1.6.3 - Emprega unha postura e xestualidade adaptadas ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	Emprega unha postura e xestualidade adaptadas ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión, procurando a empatía coa persoa interlocutora.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CCEC
LG-B1.6	6º-LGB1.6.4 - Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC CCEC

LG-B1.6	6º-LGB1.6.5 - Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas.	Participa activamente na conversa formulando e contestando preguntas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC CCEC CAA
LG-B1.7	6º-LGB1.7.1 - Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	Planifica e elabora un discurso oral coherente, sen contradicións nin repeticións innecesarias, utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA
LG-B1.7	6º-LGB1.7.2 - Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos adecuados.	Elabora un discurso oral cohesivo, utilizando nexos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LG-B1.7	6º-LGB1.7.3 - Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	Emprega o rexistro lingüístico (formal ou informal) adecuado a cada contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.7	6º-LGB1.7.4 - Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	Amosa un discurso oral fluído, claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CCEC
LG-B1.8	6º-LGB1.8.1 - Elabora textos propios dos medios de comunicación.	Elabora textos propios dos medios de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA CSIEE CSC
LG-B1.9	6º-LGB1.9.1 - Utiliza a expresividade corporal: acenos, miradas, postura corporal... para reforzar o sentido das súas producións orais.	Utiliza a expresividade corporal: acenos, miradas, postura corporal... para reforzar o sentido das súas producións orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CSC CAA

LG-B1.10	6º-LGB1.10.1 - Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe activamente ao traballo en grupo.	Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe activamente ao traballo en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CAA CSIEE
LG-B1.11	6º-LGB1.11.1 - Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	Valora a importancia do traballo en grupo intentando aportar ideas e respectando as dos demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CAA CCEC CSIEE
LG-B1.12	6º-LGB1.12.1 - Usa unha linguaxe non sexista.	Usa unha linguaxe non sexista.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.12	6º-LGB1.12.2 - Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CSC
LG-B1.13	6º-LGB1.13.1 - Recoñece textos orais pertencentes a diferentes variedades da lingua galega.	Identifica algunhas variedades máis salientables.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CCEC
LG-B1.13	6º-LGB1.13.2 - Valora as diferenzas dialectais orais da lingua galega como un símbolo de riqueza lingüística e cultural e o estándar como variante unificadora.	Recoñece a riqueza dialectal existente na nosa lingua.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CSC CCEC
LG-B1.14	6º-LGB1.14.1 - Identifica a lingua galega con calquera contexto profesional oral:	Valora a importancia de utilizar o galego en todos os contextos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC

	sanidade, Administración, xustiza, educación, medios de comunicación...						
LG-B1.14	6º-LGB1.14.2 - Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	Valora a importancia da nosa lingua para dirixirnos aos demais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CCEC CSC
Bloque 2: Comunicación escrita: ler							
LG-B2.1	6º-LGB2.1.1 - Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	Comprende a información relevante de textos procedentes dos medios de comunicación social ou propios de situacións cotiás.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CD CSC
LG-B2.1	6º-LGB2.1.2 - Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo, expositivo e argumentativo).	Identifica as ideas principais e secundarias dun texto (narrativo, descritivo, expositivo e argumentativo).	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL
LG-B2.1	6º-LGB2.1.3 - Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto, deducindo o significado de palabras e expresións polo contexto.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	6º-LGB2.1.4 - Interpreta metáforas, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	Interpreta metáforas, personificacións, hipérbolos, ironías e dobres sentidos en textos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL CAA CSIEE

LG-B2.1	6º-LGB2.1.5 - Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión.	Identifica a estrutura dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LG-B2.1	6º-LGB2.1.6 - Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia información, opinión e publicidade.	Identifica o punto de vista do autor ou autora e diferencia información, opinión e publicidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B2.1	6º-LGB2.1.7 - Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LG-B2.1	6º-LGB2.1.8 - Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LG-B2.2	6º-LGB2.2.1 - Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, mapas conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.	Interpreta e comprende a información de gráficos, esquemas, mapas conceptuais e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que a acompaña.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT
LG-B2.3	6º-LGB2.3.1 - Realiza o subliñado das ideas principais dun texto.	Realiza o subliñado das ideas principais dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B2.3	6º-LGB2.3.2 - Esquematiza as ideas dun texto, indicando as ideas principais e secundarias.	Esquematiza as ideas dun texto, indicando as ideas principais e secundarias.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA

LG-B2.3	6º-LGB2.3.3 - Realiza o resumo dun texto.	Realiza o resumo dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL CAA
LG-B2.4	6º-LGB2.4.1 - Deduce o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	Deduce o contido dun texto apoiándose no título e nas ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.4	6º-LGB2.4.2 - Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión integral, cando é preciso.	Marca as palabras clave para acadar unha mellor comprensión dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CSIEE
LG-B2.5	6º-LGB2.5.1 - Utiliza as tecnoloxías da información para localizar e seleccionar a información nun texto.	Utiliza as Tics para localizar información nun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CD CAA
LG-B2.5	6º-LGB2.5.2 - Utiliza as tecnoloxías da información para organizar a información dun texto.	Comeza a utilizar as Tics para organizar a información dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD
LG-B2.5	6º-LGB2.5.3 - Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto	Utiliza dicionarios dixitais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CD CSIEE
LG-B2.6	6º-LGB2.6.1 - Realiza diferentes tipos de lectura en función de cada texto: de investigación, de aprendizaxe, de gozo persoal ou de resolución de problemas.	É quen de ler diferentes tipos de lectura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSIEE CAA

LG-B2.6	6º-LGB2.6.3 - Le textos adaptados e próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade	Le textos adaptados e próximos á súa experiencia, en silencio, sen dificultade	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CSIEE CAA
LG-B2.7	6º-LGB2.7.1 - Descodifica con precisión e rapidez as palabras.	Descodifica con certa rapidez as palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LG-B2.7	6º-LGB2.7.2 - Le textos en voz alta con fluidez e precisión.	Le en voz alta coa fluidez e precisión relacionadas coa súa idade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LG-B2.7	6º-LGB2.7.3 - Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	Le textos en voz alta con ritmo, velocidade e ton da voz adecuados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LG-B2.7	6º-LGB2.7.4 - Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio: gozar escoitando, obter nova información...	Le en voz alta adaptándose ao interese do auditorio.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CSC
LG-B2.7	6º-LGB2.7.5 - Fai lecturas dramatizadas de textos.	Fai lecturas dramatizadas de textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC
LG-B2.8	6º-LGB2.8.1 - Usa a biblioteca de aula con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	Usa a biblioteca de aula con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CAA
LG-B2.8	6º-LGB2.8.2 - Usa a biblioteca de centro con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora.	Usa a biblioteca de centro con autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e na súa mellora.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSC CAA

LG-B2.8	6º-LGB2.8.3 - Usa as bibliotecas virtuais, para obter datos e informacións, con autonomía.	Usa as bibliotecas virtuais para obter datos e información.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA
LG-B2.9	6º-LGB2.9.1 - Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.	Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros físicos e/ou virtuais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSC
LG-B2.10	6º-LGB2.10.1 - Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSC CCEC
LG-B2.11	6º-LGB2.11.1 - Aмосa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese.	Aмосa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL
LG-B2.11	6º-LGB2.11.2 - Éxpresa opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	Éxpresa opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL CSC CAA CSIEE
LG-B2.12	6º-LGB2.12.1 - Percibe as diferenzas lingüísticas presentes nas variedades da lingua galega.	Dáse conta das diferenzas lingüísticas da lingua galega.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL CCEC
LG-B2.12	6º-LGB2.12.2 - Valora a variedade interna da lingua como símbolo de riqueza lingüística e cultural, así como o estándar como variante	É quen de valorar a riqueza lingüística e cultural da lingua.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CSC CCEC

	unificadora.						
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LG-B3.1	6º-LGB3.1.1 - Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais.	Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información, mediante notas, esquemas, guións ou mapas conceptuais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	6º-LGB3.1.2 - Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados.	Elabora o texto cunha estrutura clara, con coherencia e cohesionando os enunciados.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSIEE CAA
LG-B3.1	6º-LGB3.1.3 - Respecta as regras de puntuación no texto.	Respecta as regras de puntuación básicas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL
LG-B3.1	6º-LGB3.1.4 - Aplica a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa unha linguaxe non sexista.	Aplica a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe e usa unha linguaxe non sexista.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSC CCEC
LG-B3.1	6º-LGB3.1.5 - Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	Revisa e reescribe o texto cando é preciso.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B3.1	6º-LGB3.1.6 - Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSIEE
LG-B3.2	6º-LGB3.2.1 - Elabora,	Elabora, en diferentes soportes,	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos</p>	CCL

	en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, programas...	textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas, programas...				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CAA CD
LG-B3.2	6º-LGB3.2.2 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios dos medios de comunicación, imitando modelos.	Escribe, en papel e en formato dixital, textos dos medios de comunicación seguindo un modelo dado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC CAA
LG-B3.2	6º-LGB3.2.3 - Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos ou argumentativos) adaptando a linguaxe ás características de cada xénero.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA
LG-B3.2	6º-LGB3.2.4 - Escribe textos coherentes e cohesivos, usando o rexistro adecuado.	Escribe textos coherentes e cohesivos, usando o rexistro adecuado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CSC CCEC
LG-B3.2	6º-LGB3.2.5 - Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL CSC CAA
LG-B3.3	6º-LGB3.3.1 - Elabora textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información: cuestionarios, enquisas,	Elabora textos breves para comunicar unha determinada información.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA CSIEE

	resumos, informes...						
LG-B3.4	6º-LGB3.4.1 - Expresa nos seus textos de maneira imaxinativa ideas, sentimentos e/ou emocións; narra accións e presenta personaxes, obxectos e/ou lugares: carteis publicitarios, anuncios, cómics, contos, poemas, cancións, anécdotas...	É quen de elaborar distintos tipos de textos e expresar neles os seus sentimentos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.4	6º-LGB3.4.2 - Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.	Escribe textos breves de carácter creativo con certa riqueza léxica.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.4	6º-LGB3.4.3 - Aprecia os usos creativos da linguaxe.	Aprecia os usos creativos da linguaxe.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CSC CCEC CAA CSIEE
LG-B3.5	6º-LGB3.5.1 - Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	Usa as TIC na procura de información ou para consultar o dicionario.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	6º-LGB3.5.2 - Emprega procesadores de textos de maneira autónoma.	Emprega procesadores de textos de maneira autónoma.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA CSIEE CD
LG-B3.5	6º-LGB3.5.3 - Utiliza correctores de textos.	Empeza a utilizar correctores de textos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA CSIEE
LG-B3.5	6º-LGB3.5.4 - Utiliza as	Utiliza as TIC para realizar	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p>	CCL CD

	TIC para realizar presentaciónns.	presentaciónns.				INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CSIEE
LG-B3.6	6º-LGB3.6.1 - Utiliza recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	Utiliza recursos gráficos e paratextuais para facilitar a comprensión dos textos e ilustralos de maneira creativa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CD CSIEE
LG-B3.7	6º-LGB3.7.1 - Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	Coida a presentación dos traballos escritos, en calquera soporte.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA
LG-B3.7	6º-LGB3.7.2 - Valora a lingua escrita como medio de comunicación.	Aprecia a importancia da lingua escrita para a comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CD CAA
Bloque 4: Coñecemento da lingua							
LG-B4.1	6º-LGB4.1.1 - Recoñece as diferentes categorías gramaticais pola súa función na lingua: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo, preposición, conxunción e interxección.	Recoñece as categorías gramaticais traballadas neste nivel: substantivo, artigo, pronome, adxectivo, adverbio, verbo, preposición, conxunción e interxección.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.1	6º-LGB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección as formas verbais persoais e non persoais dos verbos.	Conxuga e usa as formas verbais.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.1	6º-LGB4.1.3 - Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba	Diferencia sílabas e identifica a sílaba tónica.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA

	tónica das átonas.						
LG-B4.1	6º-LGB4.1.4 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo e imperativo.	Identifica e clasifica os diferentes tipos de enunciado: declarativo, interrogativo, exclamativo e imperativo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.1	6º-LGB4.1.5 - Identifica as oracións simples, recoñecendo o verbo e os seus complementos: o suxeito; utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e recoñece os complementos do nome.	Identifica as oracións simples, recoñecendo o verbo e os seus complementos: o suxeito; utiliza correctamente a concordancia de xénero e número e recoñece os complementos do nome.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.2	6º-LGB4.2.1 - Aplica correctamente as normas de acentuación xerais e de acentuación diacrítica, así como as demais normas ortográficas, e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	É quen de aplicar as normas xerais de acentuación e valora a importancia desta aprendizaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CSC CCEC
LG-B4.3	6º-LGB4.3.1 - Emprega con correccións os signos de puntuación.	Emprega con correccións os signos de puntuación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Proba obxectiva.	CCL
LG-B4.3	6º-LGB4.3.2 - Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	Usa unha sintaxe adecuada nas súas producións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LG-B4.3	6º-LGB4.3.3 - Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	Respecta as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CSC CCEC

LG-B4.4	6º-LGB4.4.1 - Usa axeitadamente diversos conectores entre oracións: causa, consecuencia, finalidade, contradición, condición...	Utiliza algúns conectores básicos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CAA
LG-B4.4	6º-LGB4.4.2 - Recoñece determinados procesos de cohesión nos textos: anáfora, deixe, elipse, sinónimos...	Recoñece algúns procesos de cohesión nos textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.5	6º-LGB4.5.1 - Identifica, en oracións, o papel semántico do suxeito..	Identifica o papel semántico do suxeito.		X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.5	6º-LGB4.5.2 - Transforma oracións activas en pasiva, e viceversa.	Transforma oracións activas en pasiva, e viceversa.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.6	6º-LGB4.6.1 - Transforma un texto narrativo de estilo directo noutro de estilo indirecto e viceversa.	Pasa de estilo directo a indirecto un texto e viceversa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.7	6º-LGB4.7.1 - Usa axeitadamente o dicionario para buscar calquera palabra, seleccionando a acepción precisa segundo cada contexto.	Usa o dicionario seleccionando a opción axeitada en cada caso.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA CD
LG-B4.7	6º-LGB4.7.2 - Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.	Recoñece e crea palabras derivadas (prefixación e sufixación) e compostas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LG-B4.7	6º-LGB4.7.3 - Recoñece	Recoñece e usa sinónimos,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL

	e usa sinónimos, antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	antónimos, homónimos, palabras polisémicas, arcaísmos, neoloxismos, estranxeirismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA
LG-B4.8	6º-LGB4.8.1 - Identifica as características relevantes (históricas, socioculturais...) da lingua galega.	Identifica as características máis salientables da lingua galega.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CCEC
LG-B4.8	6º-LGB4.8.2 - Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	Valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe de España e Europa.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CSC CCEC
LG-B4.9	6º-LGB4.9.1 - Recoñece e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	Comeza a recoñecer as interferencias entre as linguas que está a aprender e intenta evitalas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LG-B4.9	6º-LGB4.9.2 - Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	Valora a aprendizaxe simultánea de varias linguas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC CAA CSIEE
Bloque 5: Educación literaria							
LG-B5.1	6º-LGB5.1.1 - escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral	Escoita, memoriza e reproduce textos sinxelos procedentes da literatura popular oral galega (refráns, adiviñas, lendas,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA CCEC

	galega (refráns, adiviñas, lendas, contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral.	contos, poemas, conxuros, cancións, ditos, romances, cantigas) e da literatura galega en xeral.					
LG-B5.1	6-LGB5.1.2 - Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdotario).	CCL CCEC
LG-B5.2	6-LGB5.2.1 - Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en silencio distintos tipos de textos en galego.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdotario).	CCL CCEC CD
LG-B5.2	6-LGB5.2.2 - Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual, adaptadas á idade e en diferentes soportes.	Le en voz alta distintos tipos de textos en galego.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdotario).	CCL CCEC CD
LG-B5.3	6-LGB5.3.1 - Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	Recoñece as características fundamentais dos diferentes xéneros literarios: narrativa, poesía e teatro.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CCEC

LG-B5.3	6º-LGB5.3.2 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.	CCL
LG-B5.3	6º-LGB5.3.3 - Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	Identifica e emprega algunhas figuras literarias: comparacións, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CCEC CAA
LG-B5.3	6º-LGB5.3.4 - Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	Identifica temas e tópicos recorrentes na literatura.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CCEC
LG-B5.4	6º-LGB5.4.1 - Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, estados de ánimo, lembranzas.	Compón poemas e relatos a partir de modelos dados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CCEC CSC
LG-B5.5	6º-LGB5.5.1 - Participa activamente en dramatizacións de textos literarios diversos.	Participa na dramatización de textos literarios.		X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL
LG-B5.6	6º-LGB5.6.1 - Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CSC CCEC
LG-B5.7	6º-LGB5.7.1 - Compara imaxes, símbolos e mitos	Aprecia as diferenzas entre as distintas culturas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CCL CCEC

	sinxelos doutras culturas cos da cultura galega, amosando interese e respecto.					INSTRUMENTOS: Asamblea.	
LG-B5.7	6º-LGB5.7.2 - Amosa curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural	Amosa curiosidade por outras culturas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC

• **ÁREA DE LINGUA CASTELÁ**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Comunicación oral: Falar e escoitar							
LC-B1.1	6º-LCB1.1.1 - Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos segundo o grao de formalidade e a finalidade (académica, social e lúdica).	Emprega a lingua oral e axusta os rexistros lingüísticos segundo o grao de formalidade e a finalidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSC
LC-B1.1	6º-LCB1.1.2 - Transmite as ideas con claridade, coherencia e corrección.	Transmite as ideas con claridade, coherencia e corrección.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Exposición dun tema.	CCL CAA
LC-B1.1	6º-LCB1.1.3 - Escoita atentamente as intervencións dos compañeiros e segue as estratexias e normas para o intercambio comunicativo mostrando respecto e consideración polas ideas, sentimentos e emocións dos e das demais.	Escoita atentamente as intervencións dos compañeiros e segue as estratexias e normas para o intercambio comunicativo mostrando respecto e consideración polas ideas, sentimentos e emocións dos e das demais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC
LC-B1.1	6º-LCB1.1.4 - Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora, papel da persoa moderadora e	Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, participación respectuosa, adecuación á intervención da persoa interlocutora, papel da persoa moderadora e certas normas de cortesía.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Posta en común. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC

	certas normas de cortesía.						
LC-B1.2	6º-LCB1.2.1 - Emprega conscientemente recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais	Emprega conscientemente recursos lingüísticos e non lingüísticos para comunicarse nas interaccións orais.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LC-B1.3	6º-LCB1.3.1 - Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación e volume.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LC-B1.3	6º-LCB1.3.2 - Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	Expresa as súas propias ideas comprensiblemente, substituíndo elementos básicos do modelo dado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LC-B1.3	6º-LCB1.3.3 - Participa activamente en diversas situacións de comunicación: Debates e diálogos. Exposicións orais con e sen axuda das tecnoloxías da información e comunicación.	Participa en diversas situacións de comunicación: Debates e diálogos. Exposicións orais con e sen axuda das tecnoloxías da información e comunicación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CD CAA CSC CSIEE
LC-B1.3	6º-LCB1.3.4 - Participa activamente e de forma construtiva nas tarefas de aula, cooperando en situacións de aprendizaxe compartida.	Participa e de forma construtiva nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.4	6º-LCB1.4.1 - Amosa unha actitude de escoita atenta.	Amosa unha actitude de escoita atenta.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CCL

						INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LC-B1.4	6º-LCB1.4.2 - Comprende a información xeral en textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social.	Comprende a información xeral en textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LC-B1.4	6º-LCB1.4.3 - Interpreta o sentido dos elementos básicos do texto necesarios para a comprensión global (léxico, locucións).	Interpreta o sentido dos elementos básicos do texto necesarios para a comprensión global (léxico, locucións).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LC-B1.5	6º-LCB1.5.1 - Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade nas expresións axeitadas para as diferentes funcións da linguaxe.	Utiliza o vocabulario axeitado á súa idade nas expresións axeitadas para as diferentes funcións da linguaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL
LC-B1.5	6º-LCB1.5.3 - Diferenza polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, homónimas, parónimas, polisémicas).	Diferenza polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas (palabras homófonas, homónimas, parónimas, polisémicas).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B1.6	6º-LCB1.6.1 - Identifica o tema do texto.	Identifica o tema do texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B1.6	6º-LCB1.6.2 - Identifica as ideas principais dun texto.	Identifica as ideas principais dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LC-B1.6	6º-LCB1.6.3 - Resume un texto distinguindo	Resume un texto distinguindo ideas principais e secundarias.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CCA

	ideas principais e secundarias.					INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	
LC-B1.7	6º-LCB1.7.1 - Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses, utilizando con corrección e creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.	Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CCEC
LC-B1.8	6º-LCB1.8.1 - Sigue instrucións dadas para levar a cabo actividades diversas.	Sigue instrucións dadas para levar a cabo actividades diversas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B1.8	6º-LCB1.8.2 - Responde de forma correcta a preguntas correspondentes á comprensión literal, interpretativa e crítica do texto, e infire o sentido de elementos non explícitos nos textos orais.	Responde de forma correcta a preguntas correspondentes á comprensión literal, interpretativa e crítica do texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CAA
LC-B1.8	6º-LCB1.8.3 - Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe individual ou colectiva.	Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situacións de aprendizaxe individual ou colectiva.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA CSC CSIEE
LC-B1.9	6º-LCB1.9.1 - Reproduce comprensiblemente textos orais breves e sinxelos imitando	Reproduce comprensiblemente textos orais breves e sinxelos imitando modelos e axustándose á forma da mensaxe (descritivos,	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL

	modelos e axustándose á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).					
LC-B1.9	6º-LCB1.9.2 - Recorda algunhas ideas básicas despois de escoitar un texto e exprésaa oralmente en resposta a preguntas directas.	Recorda algunhas ideas básicas despois de escoitar un texto e exprésaa oralmente en resposta a preguntas directas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CCA
LC-B1.9	6º-LCB1.9.3 - Organiza e planifica o discurso axeitándose á situación de comunicación e aos diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse e dialogar) empregando os recursos lingüísticos pertinentes.	Organiza e planifica o discurso axeitándose á situación de comunicación e aos diferentes modos discursivos (narrar, describir, informarse e dialogar) empregando os recursos lingüísticos pertinentes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSIEE
LC-B1.10	6º-LCB1.10.1 - Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, participación en enquisas e entrevistas, emisión de xuízo persoal.	Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita activa, recollida de datos, pregunta e repregunta, participación en enquisas e entrevistas, emisión de xuízo persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSC CSIEE
LC-B1.11	6º-LCB1.11.1 - Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da	Resume entrevistas, noticias e debates infantís procedentes da	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.	CCL CD CAA

	debates infantís procedentes da radio, televisión e da internet.	radio, televisión e da internet.				INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CSC
LC-B1.11	6º-LCB1.11.2 - Transforma en noticias feitos cotiáns próximos á súa realidade, axustándose á estrutura e linguaxe propios do xénero e imitando modelos.	Transforma en noticias feitos cotiáns próximos á súa realidade, axustándose á estrutura e linguaxe propios do xénero e imitando modelos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CSC
LC-B1.11	6º-LCB1.11.3 - Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas do seu interese, seguindo modelos.	Realiza entrevistas e reportaxes sobre temas do seu interese, seguindo modelos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSIEE
LC-B1.11	6º-LCB1.11.4 - Prepara, seguindo modelos, reportaxes sobre temas de seu interese.	Prepara, seguindo modelos, reportaxes sobre temas de seu interese.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións orais.	CCL CAA CSIEE
Bloque 2: Comunicación escrita: ler							
LC-B2.1	6º-LCB2.1.1 - Le en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	Le en voz alta, con precisión, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade con velocidade, fluidez e entoación adecuada.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B2.1	6º-LCB2.1.2 - Descodifica con precisión e rapidez todo tipo de palabras.	Descodifica con precisión e rapidez todo tipo de palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL
LC-B2.2	6º-LCB2.2.1 - Entende a mensaxe de xeito global e identifica as ideas principais e as	Entende a mensaxe de xeito global e identifica as ideas principais e as secundarias dos textos de diferente tipoloxía, do	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA

	secundarias dos textos de diferente tipoloxía, do ámbito escolar e social, a partir da lectura dun texto en voz alta.	ámbito escolar e social, a partir da lectura dun texto en voz alta.					
LC-B2.2	6º-LCB2.2.2 - Comprende, con certo grao de detalle, diferentes tipos de textos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	Comprende, con certo grao de detalle, diferentes tipos de textos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos e argumentativos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios, prescritivos e persuasivos).	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CCL CAA
LC-B2.3	6º-LCB2.3.1 - Le en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	Le en silencio coa velocidade adecuada textos de diferente complexidade.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL
LC-B2.3	6º-LCB2.3.2 - Realiza lecturas en silencio resumindo con brevidade os textos lidos.	Realiza lecturas en silencio resumindo con brevidade os textos lidos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.</p>	CCL
LC-B2.4	6º-LCB2.4.1 - Capta o propósito de diferentes tipoloxía textuais. Identifica as partes da súa estrutura organizativa, analiza a súa progresión temática.	Capta o propósito de diferentes tipoloxía textuais. Identifica as partes da súa estrutura organizativa, analiza a súa progresión temática.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA
LC-B2.4	6º-LCB2.4.2 - Elabora resumos de textos lidos e identifica os elementos	Elabora resumos de textos lidos e identifica os elementos característicos dos diferentes	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA

	característicos dos diferentes tipos de texto.	tipos de texto.					
LC-B2.4	6º-LCB2.4.3 - Recoñece algúns mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto.	Recoñece algúns mecanismos de cohesión en diferentes tipos de texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B2.4	6º-LCB2.4.4 - Elabora esquemas a partir de textos expositivos.	Elabora esquemas a partir de textos expositivos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Resumo.	CCL
LC-B2.5	6º-LCB2.5.1 - Interpreta o valor do título e as ilustracións.	Interpreta o valor do título e as ilustracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA
LC-B2.5	6º-LCB2.5.2 - Marca as palabras clave dun texto que axudan á comprensión global.	Marca as palabras clave dun texto que axudan á comprensión global.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LC-B2.5	6º-LCB2.5.3 - Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto.	Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA
LC-B2.5	6º-LCB2.5.4 - Realiza inferencias e formula hipóteses.	Realiza inferencias e formula hipóteses.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL CAA
LC-B2.5	6º-LCB2.5.5 - Comprende a información contida nos gráficos, establecendo relacións coa información que aparece no texto relacionada con estes.	Comprende a información contida nos gráficos, establecendo relacións coa información que aparece no texto relacionada con estes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CMCT CAA
LC-B2.5	6º-LCB2.5.6 - Interpreta esquemas de chave, números, mapas conceptuais	Interpreta esquemas de chave, números, mapas conceptuais	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL CAA

	números, mapas conceptuais sinxelos.	sinxelos.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
LC-B2.6	6º-LCB2.6.1 - Ten programado un tempo semanal para ler diferentes textos.	Ten programado un tempo semanal para ler diferentes textos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LC-B2.6	6º-LCB2.6.2 - Le voluntariamente textos propostos polo mestre ou mestra.	Le voluntariamente textos propostos polo mestre ou mestra.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA CSIEE
LC-B2.7	6º-LCB2.7.1 - Consulta diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter datos e información para realizar traballos individuais ou en grupo.	Consulta diferentes fontes bibliográficas e textos de soporte informático para obter datos e información para realizar traballos individuais ou en grupo.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA
LC-B2.8	6º-LCB2.8.1 - Deduce o significado de palabras e expresións con axuda do contexto.	Deduce o significado de palabras e expresións con axuda do contexto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LC-B2.8	6º-LCB2.8.2 - Comprende textos xornalísticos e publicitarios. Identifica a súa intención comunicativa. Diferenza entre información, opinión e publicidade.	Comprende textos xornalísticos e publicitarios. Identifica a súa intención comunicativa. Diferenza entre información, opinión e publicidade.		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSC
LC-B2.8	6º-LCB2.8.3 - Infire, interpreta e formula hipótese sobre o contido. Sabe relacionar os elementos lingüísticos cos non lingüísticos nos diferentes tipos de	Infire, interpreta e formula hipótese sobre o contido. Sabe relacionar os elementos lingüísticos cos non lingüísticos nos diferentes tipos de		X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CAA CSC

	textos.						
LC-B2.8	6º-LCB2.8.4 - Establece relación entre as ilustracións e os contidos do texto, presenta hipóteses, realiza predicións, e identifica na lectura o tipo de texto e a intención.	Establece relación entre as ilustracións e os contidos do texto, presenta hipóteses, realiza predicións, e identifica na lectura o tipo de texto e a intención.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CMCT CAA
LC-B2.8	6º-LCB2.8.5 - Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras en textos publicitarios.	Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérboles e xogos de palabras en textos publicitarios.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCL CCEC
LC-B2.9	6º-LCB2.9.1 - Utiliza os medios informáticos para obter información.	Utiliza os medios informáticos para obter información.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA
LC-B2.9	6º-LCB2.9.2 - Interpreta a información e fai un resumo da mesma.	Interpreta a información e fai un resumo da mesma.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resumo.</p>	CCL CAA
LC-B2.10	6º-LCB2.10.1 - Utiliza a biblioteca para localizar un libro determinado con seguridade e autonomía, aplicando as normas de funcionamento da mesma.	Utiliza a biblioteca para localizar un libro determinado con seguridade e autonomía, aplicando as normas de funcionamento da mesma.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSIEE
LC-B2.10	6º-LCB2.10.2 - Expón os argumentos de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou	Expón os argumentos de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora,editorial,xénero ou	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.</p>	CCL CAA CCEC

	autora,editorial,xénero ou ilustracións.	ilustracións.					
LC-B2.10	6º-LCB2.10.3 - Selecciona lecturas con criterio persoal e expresa o gusto pola lectura de diversos xéneros literarios como fonte de lecer manifestando a súa opinión sobre os textos lidos.	Selecciona lecturas con criterio persoal e expresa o gusto pola lectura de diversos xéneros literarios como fonte de lecer manifestando a súa opinión sobre os textos lidos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CAA CSIEE CCEC
Bloque 3: Comunicación escrita: escribir							
LC-B3.1	6º-LCB3.1.1 - Escribe, en diferentes soportes, textos propios do ámbito da vida cotiá, do ámbito escolar e social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas, solicitudes, .	Escribe, en diferentes soportes, textos propios do ámbito da vida cotiá, do ámbito escolar e social: diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, textos literarios, folletos informativos e literarios, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, regulamentos, receitas, instrucións, normas, solicitudes.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CD CAA
LC-B3.1	6º-LCB3.1.2 - Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesivas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesivas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA

LC-B3.1	6º-LCB3.1.3 - Escribe diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero, seguindo modelos, encamiñados a desenvolver a súa capacidade creativa na escritura.	Escribe diferentes tipos de textos adecuando a linguaxe ás características do xénero, seguindo modelos, encamiñados a desenvolver a súa capacidade creativa na escritura.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CCA CSIEE
LC-B3.2	6º-LCB3.2.1 - Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal e do ámbito escolar, recollendo as ideas principais, evitando parafrasear o texto e utilizando unha expresión persoal.	Resume o contido de textos propios do ámbito da vida persoal e do ámbito escolar, recollendo as ideas principais, evitando parafrasear o texto e utilizando unha expresión persoal.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Resumo.</p>	CCL CAA CCEC
LC-B3.2	6º-LCB3.2.2 - Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel.	Aplica correctamente os signos de puntuación, as regras de acentuación e ortográficas propias do nivel.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA
LC-B3.2	6º-LCB3.2.3 - Reproduce textos ditados con corrección.	Reproduce textos ditados con corrección.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL
LC-B3.2	6º-LCB3.2.4 - Emprega estratexias de procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	Emprega estratexias de procura e selección da información: tomar notas, elaborar esquemas, guións, borradores e mapas conceptuais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.3	6º-LCB3.3.1 - Utiliza	Utiliza habitualmente o	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCL

	habitualmente o dicionario, en papel e en liña, no proceso de escritura.	dicionario, en papel e en liña, no proceso de escritura.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA
LC-B3.4	6º-LCB3.4.1 - Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais e revistas).	Elabora gráficas a partir de datos seleccionados e organizados procedentes de diferentes textos (libros de consulta, xornais e revistas).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CCL CAA
LC-B3.4	6º-LCB3.4.2 - Presenta un informe de forma ordenada e clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas ou situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.	Presenta un informe de forma ordenada e clara, utilizando soporte papel e informático, sobre problemas ou situacións sinxelas, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, Internet), seguindo un plan de traballo e expresando conclusións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA CSIEE
LC-B3.4	6º-LCB3.4.3 - Elabora un informe seguindo un guiión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.	Elabora un informe seguindo un guiión establecido que supoña a procura, selección e organización da información de textos de carácter científico, xeográfico ou histórico.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL CD CAA CSIEE CCEC
LC-B3.5	6º-LCB3.5.1 - Pon interese e esfórzase por escribir correctamente de forma persoal.	Pon interese e esfórzase por escribir correctamente de forma persoal.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA

LC-B3.6	6º-LCB3.6.1 - Expresa, por escrito, opinións, reflexións e valoracións argumentadas e usa, de xeito habitual, unha linguaxe non sexista	Expresa, por escrito, opinións, reflexións e valoracións argumentadas e usa, de xeito habitual, unha linguaxe non sexista	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA
LC-B3.7	6º-LCB3.7.1 - Planifica e redacta textos seguindo uns pasos: planificación, redacción, revisión e mellora. - Determina con antelación como será o texto, a súa extensión, o tratamento autor/a-lector/a e a presentación. - Adapta a expresión á intención, tendo en conta ao interlocutor e o asunto de que se trata. - Presenta os escritos con limpeza, claridade, precisión e orde os escritos. - Reescribe o texto.	Planifica e redacta textos seguindo uns pasos: planificación, redacción, revisión e mellora. - Determina con antelación como será o texto, a súa extensión, o tratamento autor/a-lector/a e a presentación. - Adapta a expresión á intención, tendo en conta ao interlocutor e o asunto de que se trata. - Presenta os escritos con limpeza, claridade, precisión e orde os escritos. - Reescribe o texto.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA CSIEE
LC-B3.7	6º-LCB3.7.2 - Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos demais.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CSC
LC-B3.8	6º-LCB3.8.1 - Usa con eficacia Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, crear táboas	Usa con eficacia Internet e as Tecnoloxías da Información e a Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, crear táboas e gráficas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CCL CD CAA

	e gráficas.						
Bloque 4: Coñecemento da lingua							
LC-B4.1	6º-LCB4.1.1 - Identifica todas as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras ou oracións.	Identifica todas as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados, enlazar ou relacionar palabras ou oracións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.1	6º-LCB4.1.2 - Conxuga e usa con corrección todos os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos.	Conxuga e usa con corrección todos os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo de todos os verbos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.1	6º-LCB4.1.3 - Diferenza familias de palabras.	Diferenza familias de palabras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	6º-LCB4.2.1 - Identifica e usa sinónimos e antónimos, palabras polisémicas e homónimas, arcaísmos, estranxeirismos e neoloxismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	Identifica e usa sinónimos e antónimos, palabras polisémicas e homónimas, arcaísmos, estranxeirismos e neoloxismos, frases feitas, siglas e abreviaturas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	6º-LCB4.2.2 - Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea	Recoñece palabras compostas, prefixos e sufixos e crea palabras derivadas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL

	palabras derivadas						
LC-B4.2	6º-LCB4.2.3 - Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	6º-LCB4.2.4 - Recoñece e usa os conectores básicos entre oracións: causa, consecuencia, finalidade...	Recoñece e usa os conectores.		X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.2	6º-LCB4.2.5 - Identifica as oracións como unidades de significado completo. Recoñece a oración simple, diferencia suxeito e predicado.	Identifica as oracións como unidades de significado completo. Recoñece a oración simple, diferencia suxeito e predicado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.3	6º-LCB4.3.1 - Recoñece a estrutura do dicionario e tipos de dicionario, en diferentes soportes e úsaos para buscar o significado de calquera palabra (derivadas e sinónimas).	Recoñece a estrutura do dicionario e tipos de dicionario, en diferentes soportes e úsaos para buscar o significado de calquera palabra (derivadas e sinónimas).	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CAA
LC-B4.3	6º-LCB4.3.2 - Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CAA
LC-B4.3	6º-LCB4.3.3 - Recoñece e usa correctamente as normas ortográficas nas súas producións escritas.	Recoñece e usa correctamente as normas ortográficas nas súas producións escritas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LC-B4.4	6º-LCB4.4.1 - Sinala as características que	Sinala as características que definen ás diferentes clases de	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CCL

	definen ás diferentes clases de palabras e nomes: clasificación e uso para construír o discurso nos diferentes tipos de producións	palabras e nomes: clasificación e uso para construír o discurso nos diferentes tipos de producións				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
LC-B4.4	6º-LCB4.4.2 - Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CCL
LC-B4.4	6º-LCB4.4.3 - Aplica correctamente as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Proba obxectiva.	CCL
LC-B4.4	6º-LCB4.4.4 - Usa con corrección os signos de puntuación.	Usa con corrección os signos de puntuación.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LC-B4.4	6º-LCB4.4.5 - Aplica as normas do uso da til.	Aplica, xeralmente, as normas do uso da til.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LC-B4.4	6º-LCB4.4.6 - Utiliza unha sintaxe adecuada nas producións escritas propias.	Utiliza unha sintaxe adecuada nas producións escritas propias.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos.	CCL
LC-B4.5	6º-LCB4.5.1 - Utiliza distintos programas educativos dixitais como apoio e reforzo da aprendizaxe.	Utiliza distintos programas educativos dixitais como apoio e reforzo da aprendizaxe.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CD CAA
LC-B4.6	6º-LCB4.6.1 - Valora a variedade lingüística de	Valora a variedade lingüística de España e o español de América.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.	CCL CSC

	España e o español de América.					INSTRUMENTOS: Posta en común.	
LC-B4.6	6º-LCB4.6.2 - Recoñece e identifica algunhas das características relevantes (históricas, socioculturais, xeográficas e lingüísticas) das linguas oficiais en España.	Recoñece e identifica algunhas das características relevantes (históricas, socioculturais, xeográficas e lingüísticas) das linguas oficiais en España.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CSC
Bloque 5: Educación Literaria							
LC-B5.1	6º-LCB5.1.1 - Recoñece e valora as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	Recoñece e valora as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Outras probas específicas.	CCL CCEC
LC-B5.2	6º-LCB5.2.1 - Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	Realiza lecturas guiadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CCEC
LC-B5.2	6º-LCB5.2.2 - Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras en textos literarios.	Interpreta a linguaxe figurada, metáforas, personificacións, hipérbolos e xogos de palabras en textos literarios.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CAA
LC-B5.3	6º-LCB5.3.1 - Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	Distingue algúns recursos retóricos e métricos propios dos poemas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Outras probas específicas.	CCL CCEC

LC-B5.3	6º-LCB5.3.2 - Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.	Utiliza comparacións, metáforas, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CCEC
LC-B5.4	6º-LCB5.4.1 - Crea textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos e rítmicos en ditas producións.	Crea textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados utilizando recursos léxicos, sintácticos, fónicos e rítmicos en ditas producións.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Textos escritos.</p>	CCL CAA CSIEE CCEC
LC-B5.5	6º-LCB5.5.1 - Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios apropiados ou adecuados á súa idade e de textos de produción propia.	Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios apropiados ou adecuados á súa idade e de textos de produción propia.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CCL CAA CSC CCEC
LC-B5.5	6º-LCB5.5.2 - Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións, refráns e adiviñas.	Memoriza e reproduce textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións, refráns e adiviñas.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais.</p>	CCL CAA CCEC
LC-B5.6	6º-LCB5.7.1 - Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CCL CSC CCEC

• **ÁREA DE CIENCIAS DA NATUREZA**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Iniciación á actividade científica							
CN-B1.1	6º-CNB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, analiza, obtén conclusións, elabora informes para o rexistro de plan de traballo e comunica, de forma oral e escrita, as conclusións.	Busca, selecciona e organiza información, a analiza, obtén algunha conclusión e o comunica oralmente e/ou por escrito.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSIEE CAA CD CMCT
CN-B1.1	6º-CNB1.1.2 - Expresa oralmente e por escrito, de forma clara e ordenada contidos relacionados coa área manifestando a comprensión de textos orais e/ou escritos.	Expresa oralmente e por escrito contidos relacionados coa área de xeito ordenado, coherente e intelixible.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCL CMCT
CN-B1.1	6º-CNB1.1.3 - Emprega de forma autónoma o tratamento de textos (axuste de páxina, inserción de ilustracións ou notas etc).	Adoita empregar o tratamento de textos, aínda que amosa algunha dificultade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CSIEE CMCT CD
CN-B1.1	6º-CNB1.1.4 - Manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	Normalmente manexa estratexias axeitadas para acceder á información dos textos de carácter científico.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA CCL

CN-B1.2	6º-CNB1.2.1 - Manifiesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións, identificando os criterios e as consecuencias das decisións tomadas.	Manifiesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSIEE CAA CMCT
CN-B1.3	6º-CNB1.3.1 - Utiliza estratexias para estudar e traballar de forma eficaz, individualmente e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	Utiliza algunhas estratexias para a execución do traballo individual e en equipo, amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CAA CSC CMCT CSIEE
CN-B1.3	6º-CNB1.3.2 - Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	Coñece e emprega as normas de uso e de seguridade dos instrumentos, dos materiais de traballo e das tecnoloxías da información e comunicación.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CSC CD CAA
CN-B1.4	6º-CNB1.4.1 - Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario, realizando, extraendo conclusións e comunicando os resultados.	Realiza proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións formulando problemas, enunciando hipóteses, seleccionando o material necesario e comunicando os resultados.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións orais. Investigacións.</p>	CMCT CCL CAA CSIEE
CN-B1.4	6º-CNB1.4.2 - Presenta	Presenta un informe sinxelo, de	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos</p>	CCL

	un informe, de forma oral ou escrita, empregando soportes variados, recollendo información de diferentes fontes (directas, libros, internet) cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.	forma oral ou escrita, empregando soportes variados, cando traballa de forma individual ou en equipo na realización de proxectos, experiencias sinxelas e pequenas investigacións.				alumnos/as. INSTRUMENTOS: Textos escritos. Producións orais.	CMCT CSC CD CAA CSIEE
Bloque 2: O ser humano e saúde							
CN-B2.1	6º-CNB2.1.1 - Identifica e localiza os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.	Adoita identificar e localizar os principais órganos implicados na realización das funcións vitais do ser humano.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CMCT
CN-B2.2	6º-CNB2.2.1 - Identifica e describe as principais características dos aparellos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e excretor e explica as principais funcións.	Adoita identificar as principais características dos aparatos respiratorio, dixestivo, locomotor, circulatorio e urinario.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B2.3	6º-CNB2.3.1 - Recoñece estilos de vida saudables e os seus efectos sobre o coidado e mantemento do funcionamento global do corpo.	Adoita recoñecer os estilos de vida saudables e a súa importancia no coidado do corpo.		X		PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.	CMCTC CL CSC
CN-B2.3	6º-CNB2.3.2 - Coñece e explica os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas	Adoita coñecer os principios das dietas equilibradas, identificando as prácticas equilibradas. Elabora unha dieta equilibrada para unha		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Posta en común.	CMCT CCL CAA CSC

	saudables para previr e detectar os riscos para a saúde.	semana.					
CN-B2.3	6º-CNB2.3.3 - Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.	Recoñece os efectos nocivos do consumo de alcohol e drogas.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p> <p>CSC</p>
CN-B2.3	6º-CNB2.3.4 - Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.).	Observa, identifica e describe algúns avances da ciencia que melloran a saúde (medicina, produción e conservación de alimentos, potabilización da auga etc.).		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.</p>	<p>CMCT</p> <p>CCL</p> <p>CSC</p>
CN-B2.3	6º-CNB2.3.5 - Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas e reais	Coñece técnicas de primeiros auxilios, en situacións simuladas pero non sabe empregalas en situacións reais.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Outras probas específicas. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CMCT</p> <p>CSC</p>
Bloque 3: Os seres vivos							
CN-B3.1	6º-CNB3.1.1 - Identifica e describe a estrutura dos seres vivos: células, tecidos, órganos, aparellos e sistemas nomeando as principais características e funcións de cada un deles.	Adoita identificar e describir a estrutura dos seres vivos, nomeando as principais funcións de cada un deles aínda que con algúns erros.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	<p>CCL</p> <p>CMCT</p>
CN-B3.2	6º-CNB3.2.1 - Identifica as características e clasifica os seres vivos: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos. Outros reinos.	Identifica as características e clasifica os seres vivos: Reino animal. Reino das plantas. Reino dos fungos. Outros reinos.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	<p>CMCT</p>

CN-B3.2	6º-CNB3.2.2 - Utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	Normalmente utiliza guías na identificación científica de animais e plantas.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA
CN-B3.2	6º-CNB3.2.3 - Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra.	Explica a importancia da fotosíntese para a vida na Terra.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B3.3	6º-CNB3.3.1 - Investiga e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas.	Case sempre coñece e explica as relacións entre os seres vivos. Cadeas alimentarias. Poboacións, comunidades e ecosistemas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B3.3	6º-CNB3.3.2 - Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan.	Recoñece e explica algúns ecosistemas: pradería, charca, bosque, litoral e cidade e os seres vivos que neles habitan.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CN-B3.3	6º-CNB3.3.3 - Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies.	Observa e identifica diferentes hábitats dos seres vivos facendo fincapé no coidado destes e nomea algunhas causas de extinción de especies.	X			PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.	CMCT CSC
CN-B3.3	6º-CNB3.3.4 - Usa a lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	Coñece a utilidade da lupa e outros medios tecnolóxicos para a observación científica.	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT
CN-B3.3	6º-CNB3.3.5 - Observa e rexistra algún proceso asociado á vida dos seres vivos, utilizando os	Ten algunha dificultade para observar e rexistrar algún proceso asociado á vida dos seres vivos para utilizar os	X			PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CCL CD CAA

	instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados, comunicando de xeito oral e escrito os resultados.	instrumentos e os medios audiovisuais e tecnolóxicos apropiados e para comunicar de xeito oral e escrito os resultados.					
Bloque 4: Materia e enerxía							
CN-B4.1	6º-CNB4.1.1 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen fenómenos como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.	Amosa algunhas dificultades para realizar experiencias sinxelas como a reflexión da luz, a transmisión da corrente eléctrica e os cambios de estado.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA CSIEE
CN-B4.1	6º-CNB4.1.2 - Investiga a través da realización de experiencias sinxelas para achegarse ao coñecemento das leis básicas que rexen reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Amosa algunhas dificultades para a realización de experiencias sinxelas para comprender as reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CMCT CAA CSIEE
CN-B4.2	6º-CNB4.2.1 - Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química.	Identifica e explica algunhas das principais características das diferentes formas de enerxía: mecánica, lumínica, sonora, eléctrica, térmica e química.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CMCT CCL
CN-B4.2	6º-CNB4.2.2 - Identifica e	Identifica e explica os beneficios			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos	CMCT

	explica os beneficios e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.	e riscos relacionados coa utilización das enerxías renovables e non renovables: esgotamento, choiva ácida, radioactividade, expoñendo posibles actuacións para un desenvolvemento sostible.				alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Posta en común. Proba obxectiva.	CSC CCL
CN-B4.3	6º-CNB4.3.1 - Planifica e realiza sinxelas experiencias e predí cambios no movemento, na forma ou no estado dos corpos por efecto das forzas ou das achegas de enerxía, comunicando o proceso seguido e o resultado obtido.	Amosa algunha dificultade na realización de experiencias sinxelas relativas aos cambios no movemento e os efectos que neles provocan os distintos tipos de forzas.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CMCT CSIEE CCL
CN-B4.3	6º-CNB4.3.2 - Observa de xeito sistemático, aprecia e explica os efectos da calor no aumento de temperatura e dilatación dalgúns materiais.	Observa e explica con algunhas dificultades os efectos da calor sobre os corpos.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CCL
CN-B4.4	6º-CNB4.4.1 - Identifica, experimenta e exemplifica argumentando algúns cambios de estado e a súa reversibilidade.	Identifica, experimenta e exemplifica algúns cambios de estado e a súa reversibilidade.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT
CN-B4.4	6º-CNB4.4.2 - Separa os compoñentes dunha	Recoñece as posibilidades existentes para separar distintos			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.	CMCT

	mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución.	tipos de mesturas.				INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).	
CN-B4.4	6º-CNB4.4.3 - Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes.	Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CAA CSIEE CCL CD
CN-B4.4	6º-CNB4.4.4 - Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.	Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
CN-B4.4	6º-CNB4.4.5 - Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo.	Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CSC
Bloque 5: A tecnoloxía: obxectos e máquinas							
CN-B5.1	6º-CNB5.1.1 - Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas segundo o número de pezas, o xeito de accionadas e a acción que realizan.	Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA
CN-B5.1	6º-CNB5.1.2 - Observa, identifica e describe	É capaz de distinguir os compoñentes dunha máquina.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT CCL

	algúns dos compoñentes das máquinas.					INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	
CN-B5.1	6º-CNB5.1.3 - Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas.	É quen de recoñecer a utilidade das máquinas nas diferentes actividades humanas.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Probas específicas. INSTRUMENTOS: Asamblea. Proba obxectiva.	CMCT CSC
CN-B5.2	6º-CNB5.2.1 - Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.)	É capaz de montar un circuíto eléctrico sinxelo.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CMCT CAA CSIEE
CN-B5.3	6º-CNB5.3.1 - Identifica os elementos dun circuíto eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade.	Identifica os elementos dun circuíto eléctrico e constrúe un.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións.	CMCT CSIEE CCL
CN-B5.3	6º-CNB5.3.2 - Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo.	Identifica as propiedades dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo, aínda que con algunha dificultade.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CN-B5.4	6º-CNB5.4.1 - Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.	Coñece e valora algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCL CMCT CSC
CN-B5.4	6º-CNB5.4.2 - Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na	Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.	CMCT CCL CSC

	fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.	cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.					INSTRUMENTOS: Producións orais. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC
--	--	---	--	--	--	--	---	------

• **ÁREA DE CIENCIAS SOCIAIS**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Contidos comúns							
CS-B1.1	6º-CSB1.1.1 - Busca, selecciona e organiza información concreta e relevante, a analiza, obtén conclusións, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	Busca, selecciona e organiza información, a analiza, obtén algunha conclusión, reflexiona respecto ao proceso seguido e o comunica oralmente e/ou por escrito.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Investigacións. Caderno de clase.	CAA CMCTC CL CD
CS-B1.2	6º-CSB1.2.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos coa terminoloxía adecuada aos temas	Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación (internet, blogs, redes sociais...) para elaborar traballos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).	CD CAA CCL CMCT CSC

	tratados.						
CS-B1.2	6º-CSB1.2.2 - Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico). Caderno de clase.</p>	<p>CD CAA CCL CMCT CSC</p>
CS-B1.3	6º-CSB1.3.1 - Emprega con rigor e precisión o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	Emprega o vocabulario adquirido para elaborar traballos coa terminoloxía axeitada aos temas tratados.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	<p>CCL CAA CMCT CSC</p>
CS-B1.3	6º-CSB1.3.2 - Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten a comprensión de textos orais e /ou escritos.	Expón oralmente de forma bastante clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifesten unha aceptable comprensión de textos orais e/ou escritos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CCL CAA CMCT CSC</p>
CS-B1.4	6º-CSB1.4.1 - Realiza traballos e presentacións a nivel individual e grupal que supoñen a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social e histórico.	Realiza un traballo ou presentación a nivel individual e grupal que supoña a busca, selección e organización de textos de carácter xeográfico, social ou histórico.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Investigacións. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CAA CD CSIEE CSC CCL CMCT</p>
CS-B1.5	6º-CSB1.5.1 - Utiliza estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para	Adoita utilizar estratexias para realizar traballos de forma individual e en equipo, e amosa habilidades para a resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	<p>CSC CAA CSIEE</p>

	a resolución pacífica de conflitos.						
CS-B1.5	6º-CSB1.5.2 - Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	Participa en actividades de grupo adoptando un comportamento responsable, construtivo e solidario e respecta os principios básicos do funcionamento democrático.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CAA
CS-B1.6	6º-CSB1.6.1 - Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	Valora a importancia dunha convivencia pacífica e tolerante entre os diferentes grupos humanos sobre a base dos valores democráticos e os dereitos humanos universalmente compartidos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CAA
CS-B1.7	6º-CSB1.7.1 - Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros	Participa dunha maneira eficaz e construtiva na vida da aula e do centro e crea e utiliza estratexias para resolver conflitos entre seus compañeiros.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CAA
CS-B1.7	6º-CSB1.7.2 - Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	Identifica e utiliza os códigos de conduta e os usos xeralmente aceptados nas distintas sociedades e contornos (escola, familia, barrio etc.)	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CAA
CS-B1.8	6º-CSB1.8.1 - Valora a	Valora a cooperación e o diálogo	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSC

	cooperación e o diálogo como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.	como forma de evitar e resolver conflitos e fomenta os valores democráticos.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CCL
CS-B1.9	6º-CSB1.9.1 - Aмосa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	Aмосa actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese, creatividade na aprendizaxe e espírito emprendedor que o fan activo ante as circunstancias que lle rodean.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSIEE CSC CAA
CS-B1.9	6º-CSB1.9.2 - Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CAA CSIEE
CS-B1.10	6º-CSB1.10.1 - Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo, valora as ideas alleas e reacciona con intuición, apertura e flexibilidade ante elas.	Desenvolve actitudes de cooperación e de traballo en equipo e valora as ideas alleas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CAA CSIEE
CS-B1.10	6º-CSB1.10.2 - Planifica traballos en grupo, coordina equipos, toma decisións e acepta responsabilidades.	Participa na planificación de traballos en grupo, toma decisións e acepta responsabilidades.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CAA CSIEE
Bloque 2: O mundo que nos rodea							
CS-B2.1	6º-CSB2.1.1 - Identifica e	Identifica diferentes formas de	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas.	CMCT

	clasifica os diferentes tipos de mapas, incluíndo os planisferios, define que é a escala nun mapa e emprega e interpreta os signos convencionais máis usuais que poden aparecer nel.	representar a Terra e é capaz de describilas correctamente e de comparar as súas características. Recoñece e diferencia as escalas gráfica e numérica dun mapa.				INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CAA
CS-B2.2	6º-CSB2.2.1 - Define clima, nomea os seus elementos e identifica os factores que o determinan	Adoita definir clima, nomear os elementos e identificar os factores que o determinan. Sitúa as zonas climáticas de España e de Galicia nun mapa. Coñece o significado dos climogramas e ten algunhas dificultades para interpretalos.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL
CS-B2.3	6º-CSB2.3.1 - Define paisaxe, identifica os seus elementos e explica as características dos principais paisaxes de España e de Europa valorando a súa diversidade.	Adoita definir paisaxe, identificar os seus elementos e explicar as características das principais paisaxes de España e Europa con algúns erros.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CCL CSC
CS-B2.4	6º-CSB2.4.1 - Localiza nun mapa o relevo de Europa, as súas vertentes hidrográficas e o seu clima.	Normalmente localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Europa e as súas vertentes hidrográficas.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT
CS-B2.4	6º-CSB2.4.2 - Recoñece as principais características do relevo, os ríos e o clima de Europa.	Adoita recoñecer as principais características do relevo de Europa. Sitúa nun mapa os mares e os grandes ríos de Europa. Sitúa as zonas climáticas de Europa e recoñece as principais características dos distintos climas de Europa.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CAA

CS-B2.5	6º-CSB2.5.1 - Explica o uso sostible dos recursos naturais propoñendo e adoitando unha serie de medidas e actuacións que conducen á mellora das condicións ambientais do noso planeta.	Adoita identificar e describir as principais actuacións do ser humano que conducen a mellorar as condicións ambientais do noso planeta.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CMCT CAA CCL
CS-B2.6	6º-CSB2.6.1 - Explicar as causas e consecuencias do cambio climático e as actuacións responsables para frealo.	Identifica os efectos e as causas do efecto invernadoiro. Coñece e comprende as principais medidas que se deben tomar para evitalo.	X			PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CMCT CAA CCL
Bloque 3: Vivir en sociedade							
CS-B3.1	6º-CSB3.1.1 - Explica que é a Unión Europea e cales son os seus obxectivos políticos e económicos e localiza nun mapa os países membros e as súas capitais.	Ten algunhas dificultades para explicar que é a UE, cales son os seus obxectivos políticos e económicos. Localiza nun mapa os países membros e as súas capitais con algúns erros.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CAA
CS-B3.1	6º-CSB3.1.2 - Identifica as principais institucións e os seus órganos de goberno na Unión Europea, recoñecendo os seus símbolos e explicando en que consiste o mercado único e a zona euro.	Ten algunha dificultade para identificar as principais institucións da UE. Recoñece os seus símbolos e explica en que consiste o mercado e a zona euro con algúns erros.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCEC CCL
CS-B3.2	6º-CSB3.2.1 - Define poboación dun territorio e identifica os principais factores que inciden	Identifica algúns factores que inciden nos movementos de poboación.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCL

	nesta e defíneos correctamente.						
CS-B3.2	6º-CSB3.2.2 - Interpreta unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da poboación.	Interpreta, aínda que con algunha dificultade, unha pirámide de poboación e outros gráficos usados no estudo da demografía.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CMCT CSC CAA
CS-B3.3	6º-CSB3.3.1 - Describe as principais características da poboación española e europea.	Cofece algúns criterios para analizar a poboación española e europea; pero amosa algunhas dificultades para recoñecer os factores que inflúen nelas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCL
CS-B3.3	6º-CSB3.3.2 - Explica o proceso da evolución da poboación en España e Europa e describe a incidencia que tiveron nesta, factores como a esperanza de vida ou a natalidade.	Describe as principais características da poboación española e europea.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCL CAA
CS-B3.3	6º-CSB3.3.3 - Describe os factores que condicionan a distribución da poboación española e europea.	Describe as principais razóns que determinan a distribución da poboación europea e española.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCL
CS-B3.3	6º-CSB3.3.4 - Describe a densidade de poboación de España comparándoa mediante gráficos coa media da Unión Europea.	Entende o concepto de densidade de poboación tanto en España como en Europa.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CMCT
CS-B3.4	6º-CSB3.4.1 - Explica o éxodo rural, a emigración a Europa, e a chegada de emigrantes ao noso país.	Cofece e valora a importancia dos movementos migratorios.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCEC CCL

CS-B3.4	6º-CSB3.4.2 - Identifica e describe os principais problemas actuais da poboación: superpoboación, envellecemento, inmigración etc.	Identifica e recoñece os principais problemas actuais da poboación.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCEC
CS-B3.5	6º-CSB3.5.1 - Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.	Identifica os tres sectores de actividades económicas e clasifica distintas actividades no grupo ao que pertencen.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CMCT
CS-B3.5	6º-CSB3.5.2 - Explica as actividades relevantes dos sectores primario, secundario e terciario en España e Europa e as súas localizacións nos territorios correspondentes	Coñece algunhas actividades relevantes dos sectores económicos, tanto en España como en Europa.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCL
CS-B3.6	6º-CSB3.6.1 - Valora con espírito crítico a función da publicidade e recoñece e explica as técnicas publicitarias máis habituais, analizando exemplos concretos.	Coñece algunhas técnicas publicitarias pero amosa algunha dificultade para analizalas en exemplos concretos.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSIEE CAA CSC
CS-B3.7	6º-CSB3.7.1 - Diferencia entre distintos tipos de gasto e adapta o seu presuposto a cada un deles	Busca e compara prezos.		X		PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Caderno de clase.	CSIEE CAA CMCT CSC
CS-B3.7	6º-CSB3.7.2 - Planifica os seus aforros para	Distribúe os seus aforros segundo as súas necesidades		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSIEE CAA

	gastos futuros elaborando un pequeno presuposto persoal.	sen malgastalos.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CMCT CSC
CS-B3.7	6º-CSB3.7.3 - Investiga sobre diferentes estratexias de compra, comparando prezos e recompilando información.	Busca e compara prezos para elixir axeitadamente.		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSIEE CAA CMCT CSC
CS-B3.8	6º-CSB3.8.1 - Desenvolve a creatividade e valora a capacidade emprendedora dos membros dunha sociedade.	Manifesta certo interese por xerar ideas, propostas...		X		PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSIEE CAA CSC
CS-B3.9	6º-CSB3.9.1 - Identifica diferentes tipos de empresa segundo o seu tamaño e o sector económico ao que pertencen ás actividades que desenvolven.	Clasifica diferentes tipos de empresas segundo ao sector económico ao que pertencen.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CMCT
CS-B3.9	6º-CSB3.9.2 - Describe diversas formas de organización empresarial.	Identifica con algunhas dificultades as características de diferentes tipos de empresas.		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CSC
CS-B3.9	6º-CSB3.9.3 - Define termos sinxelos relacionados co mundo da empresa e a economía, ilustrando as definicións con exemplos.	Manifesta interese por coñecer os termos relacionados co mundo da empresa e da economía		X		PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCL CSC
Bloque 4: As pegadas do tempo							

CS-B4.1	6º-CSB4.1.1 - Define o concepto de prehistoria, identifica a idea de idade da historia e data as idades da historia, asociadas aos feitos que marcan os inicios e finais nomeando algunhas fontes da historia representativas de cada unha delas.	Describe en orde cronolóxica as distintas idades da historia e os acontecementos que marcan o inicio e o final de cada unha delas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.</p>	CSC CAA CCEC CCL CMCT
CS-B4.2	6º-CSB4.2.1 - Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	Sitúa acontecementos históricos nunha liña do tempo.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CMCT CAA CCEC
CS-B4.3	6º-CSB4.3.1 - Sitúa nunha liña do tempo as etapas históricas máis importantes das distintas idades da historia en España.	Elabora unha liña do tempo coas etapas históricas proporcionadas coa súa duración.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas. Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva. Caderno de clase.</p>	CMCT CSC CCEC
CS-B4.3	6º-CSB4.3.2 - Identifica e localiza no tempo e no espazo os feitos fundamentais da historia de España describindo as principais características de cada unha delas.	Elabora unha liña do tempo coas características fundamentais e propias de cada etapa.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Caderno de clase.</p>	CMCT CSC CCEC
CS-B4.3	6º-CSB4.3.3 - Explica aspectos relacionados coa forma de vida e organización social de	Normalmente explica aspectos relacionados coa forma de vida e coa organización social. Interpreta a pirámide estamental.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Probas específicas.</p> <p>INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.</p>	CSC CCEC CAA

	España das distintas épocas históricas estudadas.						
CS-B4.3	6º-CSB4.3.4 - Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais das distintas etapas da historia de España citando os seus representantes máis significativos.	Describe en orde cronolóxica os principais movementos artísticos e culturais en España e os seus representantes máis significativos.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CCEC CMCT CSC
CS-B4.3	6º-CSB4.3.5 - Explica os principais acontecementos que se produciron durante o s. XIX e XX e que determinan a nosa historia contemporánea.	Explica, aínda que con algúns erros, os principais acontecementos históricos da Idade Contemporánea española.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCEC CAA
CS-B4.3	6º-CSB4.3.6 - Describe as características da sociedade española actual, e valora o seu carácter democrático e plural, así como a pertenza á Unión Europea.	Coñece algunhas características da sociedade actual e valora o seu carácter democrático e plural.			X	PROCEDEMENTOS: Probas específicas. INSTRUMENTOS: Proba obxectiva.	CSC CCEC CAA
CS-B4.4	6º-CSB4.4.1 - Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC CAA
CS-B4.4	6º-CSB4.4.2 - Respecta	Respecta os restos históricos			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CSC

	os restos históricos e os valora como un patrimonio que debemos legar e recoñece o valor que o patrimonio arqueolóxico monumental nos achega para o coñecemento do pasado.	como patrimonio que debemos legar; e recoñece a súa importancia como coñecemento do pasado.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CAA
CS-B4.5	6º-CSB4.5.1 - Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	Amosa un comportamento axeitado nos lugares públicos:museos, edificios antigos...			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC CAA
CS-B4.5	6º-CSB4.5.2 - Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer, preservar e coidar.	Aprecia a herdanza cultural a escala local, nacional e europea como a riqueza compartida que hai que coñecer,preservar e coidar.			X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CSC CCEC CAA

• **ÁREA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA**

Criterio de avaliación	Estándares	Grao mínimo para superar a área Indicador mínimo de logro	T 1	T 2	T 3	CRITERIOS PARA A CUALIFICACIÓN	C.C.
						Instrumentos de avaliación / Procedementos de avaliación	
Bloque 1: Educación audiovisual							
EP-B1.1	6º-EPB1.1.1 - Observa e explica aspectos, calidades e características das obras artísticas seguindo un protocolo.	É quen de explicar algúns aspectos básicos dalgunhas obras.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCL CCEC CSC
EP-B1.1	6º-EPB1.1.2 - Utiliza a observación e a percepción visual para interpretar imaxes	Entende a importancia da observación para interpretar imaxes.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCEC CAA
EP-B1.1	6º-EPB1.1.3 - Reflexiona sobre o proceso de elaboración dunha composición plástica.	Antes de comezar unha composición é quen de observar e reflexionar sobre a súa elaboración.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CAA
EP-B1.1	6º-EPB1.1.4 - Recoñece materiais e recursos plásticos nas imaxes e nas composicións plásticas.	É quen de recoñecer algúns materiais e recursos plásticos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCEC CCL
EP-B1.1	6º-EPB1.1.5 - Aprecia as diferenzas entre as formas xeométricas do seu contexto próximo.	Recoñece algunhas formas xeométricas do seu contorno.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCEC CCL
EP-B1.1	6º-EPB1.1.6 - Analiza as posibilidades de texturas, formas, cores e materiais aplicados sobre soportes	Dáse conta das posibilidades de materiais, texturas, formas e cores, pero amosa algunha dificultade á hora de aplicarlas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Asamblea. Rexistro anecdótico	CCEC CCL

	distintos.					(anecdótico).	
EP-B1.2	6º-EPB1.2.1 - Analiza de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada imaxes fixas atendendo ao tamaño, ao formato e aos elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz e función).	Comeza a utilizar a terminoloxía axeitada na análise das imaxes.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CCL
EP-B1.2	6º-EPB1.2.2 - Coñece a evolución da fotografía desde o branco e negro á cor, do formato de papel ao dixital, e valora as posibilidades que trae consigo a fotografía.	Recoñece a evolución da fotografía e valora as posibilidades que proporcionan as novas tecnoloxías.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CCL
EP-B1.2	6º-EPB1.2.3 - Recoñece os temas da fotografía.	Recoñece algúns temas da fotografía.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CCL
EP-B1.2	6º-EPB1.2.4 - Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando a posteriori a adecuación do encadramento ao propósito inicial.	Realiza fotografías utilizando medios tecnolóxicos, analizando a posteriori a adecuación do encadramento ao propósito inicial.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA CCL
EP-B1.2	6º-EPB1.2.5 - Recoñece o cine de animación como un xénero do cine e comenta o proceso empregado para a creación, a montaxe e a difusión dunha película de animación, realizado	É quen de recoñecer o cine de animación como un xénero do cine.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CCL CAA

	tanto coa técnica tradicional como coa técnica actual.						
EP-B1.2	6º-EPB1.2.6 - Secuencia unha historia en viñetas nas que incorpora imaxes e textos, seguindo o patrón do cómic.	É quen de secuenciar unha historia en viñetas incorporando imaxes e textos.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
EP-B1.2	6º-EPB1.2.7 - Realiza sinxelas obras de animación para familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual: guión, realización, montaxe, son.	Comeza a familiarizarse cos conceptos elementais da creación audiovisual.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA CD
EP-B1.3	6º-EPB1.3.1 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar, modificar tamaño, cor, brillo, contraste,) que lle serven para a ilustración de textos.	Realiza pequenos retoques en imaxes dixitais.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CD CSC
EP-B1.3	6º-EPB1.3.2 - Coñece os protocolos de actuacións para a difusión de imaxes propias ou alleas, e respecta a propiedade intelectual de cada persoa	Comprende a importancia dos protocolos de actuación para a difusión de imaxes.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CD CSC
Bloque 2: Expresión artística							
EP-B2.1	6º-EPB2.1.1 - Utiliza as técnicas de debuxo e/ou	Utiliza as técnicas máis sinxelas de debuxo coidando e	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.	CCEC CAA

	pictóricas máis axeitadas para as súas creacións, manexando os materiais e instrumentos de forma adecuada, coidando o material e o espazo de uso.	respectando os materiais, os utensilios e os espazos.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	
EP-B2.1	6º-EPB2.1.2 - Fai composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, alegría, tristura etc.) coa axuda de diversos recursos para cada caso (claroscuro, puntos, liñas, cores etc.).	Fai composicións que transmiten emocións coa axuda de diversos recursos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.3 - Debuxa obxectos cotiáns, ideas, accións e situacións.	Debuxa obxectos cotiáns, ideas, accións e situacións.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.4 - Experimenta con materiais e texturas gráficas con creatividade e soldadura.	Experimenta con materiais e texturas gráficas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.5 - Valora os elementos e os recursos empregados para alcanzar o efecto que máis se axuste ás propias necesidades.	Valora os elementos e recursos empregados, pero ten algunhas dificultades para conseguir o resultado final desexado.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.6 - Distingue e explica as características da cor en canto a súa luminosidade, tono e	Comeza a distinguir as características da cor e a luminosidade.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCEC CAA

	saturación, aplicándoas cun propósito concreto nas súas producións.						
EP-B2.1	6º-EPB2.1.7 - Obtén diversas texturas a partir da aplicación da cor.	Experimenta coas diferentes texturas.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.8 - Executa composicións pareadas nas que aparecen as cores complementarias respectivas.	Realiza composicións sinxelas empregando as cores complementarias.	X			PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.9 - Debuxa formas, figuras e elementos do contexto con dimensións, proporcións, tamaños e cores axeitadas (paisaxe, bodegón etc.).	Comeza a ver a importancia das proporcións e tamaños axeitados.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCEC CAA
EP-B2.1	6º-EPB2.1.10 - Explica coa terminoloxía aprendida o propósito dos seus traballos e as características dos mesmos.	Ten algunhas dificultades na explicación das características dos seus traballos.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Posta en común.	CCEC CCL
EP-B2.2	6º-EPB2.2.1 - Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas con certas dificultades.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA
EP-B2.2	6º-EPB2.2.2 - Experimenta coa superposición de planos para crear volumes.	Experimenta coa superposición de planos para crear volumes dun xeito sinxelo.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA

EP-B2.2	6º-EPB2.2.3 - Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo para proporcionar sensación de profundidade.	Utiliza a liña horizontal como elemento expresivo, pero amosa dificultades para proporcionar sensación de profundidade.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
EP-B2.2	6º-EPB2.2.4 - Fai obxectos tridimensionais utilizando o recorte, o encartado e o pegado de pezas de diversas formas, utilizando diversos tipos de materiais.	Fai obxectos tridimensionais básicos utilizando diversos tipos de materiais.	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
EP-B2.3	6º-EPB2.3.1 - Recoñece, respecta e valora as manifestacións artísticas máis importantes do patrimonio cultural e artístico español, nomeadamente aquelas que foron declaradas Patrimonio da Humanidade.	Amosa interese polas manifestacións artísticas máis importantes.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CSC CCEC
EP-B2.3	6º-EPB2.3.2 - Aprecia as posibilidades que ofrecen os museos de coñecer obras de arte expostas neles e goza con elas.	Aprecia e valora as posibilidades que ofrecen os museos para coñecer as obras de arte.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CSC CCEC
EP-B2.3	6º-EPB2.3.3 - Coñece algunha profesión do ámbito artístico, interésase polas características do traballo de artistas e artesáns ou artesás, e goza como público coa observación das súas	Recoñece algunhas profesións artísticas e valora as súas producións.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Asamblea.</p>	CSC CCEC

	producións.						
EP-B2.4	6º-EPB2.4.1 - Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de información e documentación para a creación de producións propias.	Utiliza as Tics de xeito guiado como fonte de información e documentación á hora de elaborar as súas producións.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CD CCEC
EP-B2.4	6º-EPB2.4.2 - Manexa programas informáticos sinxelos de elaboración e retoques de imaxes dixitais (copiar, pegar; modificar tamaño, cor, brillo, contraste etc.) que serven para a ilustración de textos.	Comeza a manexar programas informáticos sinxelos para a ilustración dos seus traballos.		X		<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CD CCEC
EP-B2.4	6º-EPB2.4.3 - Elabora e prepara documentos propios da comunicación artística (carteis, guías ou programas).	Elabora con algunhas dificultades carteis, murais...	X			<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CD CCEC
EP-B2.5	6º-EPB2.5.1 - Produce obras plásticas, logo de escoller as técnicas e os instrumentos máis axeitados para conseguir unha finalidade determinada.	Produce obras plásticas con algunha dificultade empregando as técnicas e instrumentos axeitados.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
EP-B2.5	6º-EPB2.5.2 - Respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	Respecta os materiais, os utensilios e os espazos.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).</p>	CSC CCEC
EP-B2.5	6º-EPB2.5.3 - Amosa interese polo traballo	Amosa interese polo traballo individual e colabora no grupo	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p>	CSC CCEC

	individual e colabora no grupo para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira.	para a consecución dun fin colectivo, respectando as iniciativas de cada compañeiro ou compañeira.				INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	
EP-B2.5	6º-EPB2.5.4 - Participa con interese nas actividades propostas, apreciando a realización correcta, precisa, ordenada e limpa dos exercicios e das actividades	Participa con interese nas actividades propostas, apreciando a realización correcta, precisa, ordenada e limpa dos exercicios e das actividades	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rúbrica.	CSC CCEC CAA
Bloque 3: Debuxo xeométrico							
EP-B3.1	6º-EPB3.1.1 - Identifica os conceptos de horizontalidade e verticalidade, e utilízalos nas súas composicións con fins expresivos.	Distingue entre horizontal e vertical.			X	PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Asamblea.	CCEC CAA CMCT
EP-B3.1	6º-EPB3.1.2 - Traza rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.	Traza rectas paralelas e perpendiculares, usando o escuadro e o cartabón.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CCEC CAA CMCT
EP-B3.1	6º-EPB3.1.3 - Utiliza a regra considerando o milímetro como unidade de medida habitual aplicada ao debuxo técnico.	Utiliza a regra considerando o milímetro como unidade de medida habitual.	X	X	X	PROCEDEMENTOS: Observación sistemática. INSTRUMENTOS: Rexistro anecdótico (anecdótico).	CCEC CMCT
EP-B3.1	6º-EPB3.1.4 - Suma e resta segmentos utilizando a regra e o compás.	Suma e resta segmentos utilizando a regra e o compás.			X	PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. INSTRUMENTOS: Producións plásticas.	CMCT CCEC

EP-B3.1	6º-EPB3.1.5 - Calcula graficamente a mediatriz dun segmento utilizando a regra e o compás.	Traza graficamente a mediatriz dun segmento.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CMCT CCEC
EP-B3.1	6º-EPB3.1.6 - Traza círculos co compás coñecendo o raio.	Traza círculos co compás coñecendo o raio.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CMCT CCEC
EP-B3.1	6º-EPB3.1.7 - Divide a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais, utilizando o material propio do debuxo técnico.	Divide graficamente a circunferencia en dúas, tres, catro e seis partes iguais.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CMCT CCEC
EP-B3.1	6º-EPB3.1.8 - Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas e elementos florais aos que posteriormente lles dá cor.	Aplica a división da circunferencia á construción de estrelas, flores...			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CMCT CAA
EP-B3.1	6º-EPB3.1.9 - Continúa series con motivos xeométricos (rectas e curvas) utilizando unha cuadrícula propia facilitada cos instrumentos propios do debuxo técnico.	Continúa series xeométricas utilizando a cuadrícula.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CAA
EP-B3.1	6º-EPB3.1.10 - Suma e resta ángulos de 90, 60, 45 e 30 graos utilizando o escuadro e o cartabón.	Constrúe ángulos dunha determinada medida usando o transportador.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CMCT
EP-B3.1	6º-EPB3.1.11 - Analiza a realidade descompóndoa en formas xeométricas básicas e trasladándoa a	Identifica na realidade formas xeométricas básicas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CAA

	composicións bidimensionais.						
EP-B3.1	6º-EPB3.1.12 - Identifica nunha obra bidimensional formas xeométricas simples.	Identifica formas xeométricas nunha obra.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Posta en común.</p>	CCEC CMCT
EP-B3.1	6º-EPB3.1.13 - Realiza composicións utilizando formas xeométricas suxeridas polo ou pola docente.	Realiza composicións utilizando forma xeométricas.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CCEC CMCT CSIEE
EP-B3.1	6º-EPB3.1.14 - Coñece e comprende o termo de escala e é capaz de aplicalo cambiando a escala dun debuxo sinxelo mediante o uso de cuadrícula.	Traza unha forma xeométrica sinxela utilizando unha escala sinxela.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas.</p>	CMCT CCEC
EP-B3.1	6º-EPB3.1.15 - Recoñece, clasifica e constrúe os polígonos elementais, apreciando as súas diferenzas e similitudes.	Recoñece, clasifica e constrúe polígonos segundo o número de lados.			X	<p>PROCEDEMENTOS: Análise das producións dos alumnos/as. Intercambios orais cos alumnos/as.</p> <p>INSTRUMENTOS: Producións plásticas. Asamblea.</p>	CMCET CCEC
EP-B3.2	6º-EPB3.2.1 - Coñece e aprecia o resultado da utilización correcta dos instrumentos de debuxo, e valora a precisión dos resultados.	Utiliza e valora o uso dos instrumentos de debuxo.	X	X	X	<p>PROCEDEMENTOS: Observación sistemática.</p> <p>INSTRUMENTOS: Rúbrica.</p>	CCEC CAA CMCT

6.AVALIACIÓN DO PROCESO DE APRENDIZAXE

A avaliación é un elemento fundamental no proceso de ensino - aprendizaxe que ten as súas bases legais na Orde do 9 de xuño de 2016, pola que se regula a avaliación na Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, así como no Decreto 105/2014 do 4 de setembro, anteriormente citado.

Os referentes para a valoración do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa nas avaliacións continua e final das disciplinas troncais, específicas e de libre configuración autonómica serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliáveis concretados para cada unha das áreas.

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado nesta etapa educativa será continua e global, e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas. A avaliación será **continua**, xa que estará inmersa no proceso de ensino e aprendizaxe do alumnado, coa finalidade de detectar as dificultades no momento en que se producen, analizar as causas e, desta maneira, adoptar as medidas necesarias que lle permitan ao alumnado mellorar o seu proceso de aprendizaxe e garantir a adquisición das competencias clave para continuar o proceso educativo.

A avaliación será **global**, pois referirase ás competencias clave e aos obxectivos da etapa e a aprendizaxe do alumnado no conxunto das áreas que a integran. Os referentes serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliáveis establecidos para o curso e para todas as áreas.

A avaliación realizarase en diferentes **momentos**:

- **Avaliación inicial:** realizarase unha avaliación inicial de cada alumno/a ao comezo de curso, revisando informes do curso anterior e realizando as probas necesarias que nos permitan recoller información sobre o punto de partida para o novo curso e a detección de posibles necesidades/ dificultades do alumnado.

- **Avaliación continua:** realizada ao longo curso, co fin de analizar o proceso de ensino-aprendizaxe e realizar as modificacións que sexan oportunas. Trimestralmente todo o profesorado que imparte clases no grupo reuniremonos nunha sesión de avaliación.

- **Avaliación final:** que se realizará ao final de curso. Nela avaliaremos o nivel de competencias e obxectivos acadados polo alumnado.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Para recoller datos servirémonos de diferentes **procedementos e instrumentos de avaliación**. Todos eles procurarán determinar:

- Grao de adquisición das competencias clave.
- Nivel de consecución dos obxectivos.
- Participación do alumnado nas actividades propostas.
- Actitude cara ás aprendizaxes e coidado dos materiais.

Os procedementos e instrumentos utilizados para a avaliación son os seguintes:

Probas/ controis	escritas	pode ser calquera proba que recolla a información nun texto de forma escrita: exames, ditados, controis diarios, fichas de repaso, redaccións...
	lectoras	proba na que o neno/a ten que ler un texto dunha extensión adecuada á súa idade, para despois traballar sobre iso: lecturas compartidas, voz baixa, utilizando todos o mesmo texto, utilizando todos textos diferentes, lectura en voz alta, lectura cooperativa...
	orais	probos concretas nas que se pide unha información de extensión variable utilizando como medio preferente a expresión verbal pola vía oral: exposicións, dramatizacións, role-playing, presentacións, chistes, contacontos, faladoiros, debates, charlas...
Tarefas finais	exercicios e actividades que perseguen a realización dun produto final significativo e próximo ao contorno cotiá. Nel requírese o manexo de diversas habilidades para resolver problemas en contornos relevantes de forma autónoma:	

	debates, dramatizacións, contacontos, investigacións, portfolio...
Caderno de aula	recolleremos información tamén de forma puntual a partir do caderno para valorar distintas actividades, así como a súa organización e limpeza.
Observación diaria	valoración do traballo de cada día, instrumento moi utilizado para calibrar hábitos e comportamentos desexables, así como a súa actitude e a participación no desenvolvemento das sesións.
Rúbricas	permítennos valorar os aprendizaxes adquiridos ou en vía de adquisición e os produtos finais realizados, coma por exemplo un proxecto ou un caderno.
Tarefas da casa/diarias	exercicios e actividades que perseguen a comprensión e interiorización dos contidos traballados.

• **CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN, CORRECCIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.**

PORCENTAXE	INSTRUMENTO /PROCEDEMENTO	INDICADORES
50%	PROBAS/ CONTROIS	<ul style="list-style-type: none"> - Valoración da aprendizaxe dos contidos - Valoración dos procesos seguidos e resultados - Valoración do tempo investido/tempo necesario para resolver unha actividade. - Orde, limpeza e estrutura do traballo presentado - Corrección na escritura - Caligrafía lexible
25%	OBSERVACIÓN DIARIA, e RÚBRICAS,	<ul style="list-style-type: none"> - Realización de tarefas na casa e na aula. - Traballos, portfolio, investigacións. - Traballo en equipo
10%	CADERNO e RÚBRICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Presentación do caderno - Orde - Limpeza - Caligrafía - Corrección de exercicios
15%	OBSERVACIÓN DIARIA e RÚBRICAS,	<ul style="list-style-type: none"> - Traballo autónomo - Esfuerzo e interese amosado: preguntando, rectificando os erros, intentando solucionar os problemas... - Coidado do material - Respecto polos demais - Creatividade - Participación e seguimento das clases (intervencións orais, tipos de respostas...)

Na área de Plástica, a calificación final obterase do seguinte xeito:

PORCENTAXE	INSTRUMENTO	INDICADORES
60%	PRODUCCIÓNS PLÁSTICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Entrega de láminas - Orde e limpeza - Presentación - Entrega dentro do prazo
25%	TRABALLO DIARIO	<ul style="list-style-type: none"> - Traballo diario na aula - Realización de tarefas na casa - Traballo en equipo - Participación e seguimento das clases (intervencións orais, tipos de respostas...)
15%	OBSERVACIÓN DIARIA e RÚBRICAS	<ul style="list-style-type: none"> - Esforzo e interese amosado - Creatividade - Coidado do material - Cumprimento das normas - Respecto polos compañeiros/as

É fundamental para obter calificación positiva que os traballos, investigacións, producións plásticas... se entreguen dentro do prazo establecido.

PROMOCIÓN DO ALUMNADO

Promocionará de curso o alumnado sempre que se considere que logrou os obxectivos da etapa, e que alcanzou o grao de adquisición das competencias correspondentes. Tamén o fará o alumnado que, aínda que non superando tódolos obxectivos, xa permanecera un curso máis na etapa (por imperativo legal) agás excepcións (Orde de 27 de decembro de 2002 e no artigo 16 do D.105/2014).

Criterios xerais de promoción para a avaliación do alumnado de 6º de Educación Primaria:

- O equipo docente considera que é capaz de plantexar e resolver diferentes tipos de situacións de maneira autónoma adaptadas ao seu nivel.

- O equipo docente considera que o grado de comprensión e expresión oral e escrita permítelle incrementar a autoaprendizaxe de determinados temas no ámbito social e educativo.
- O equipo docente considera que co grado de cálculo e resolución de problemas adquirido é quen de empregar diversas estratexias adaptadas ao seu nivel.
- O equipo docente considera que a natureza das materias non superadas non lle impide continuar no curso seguinte.
- O equipo docente estima que o alumno ten expectativas favorables de recuperación.
- O equipo docente considera que se desenvolve no manexo de elementos dixitais.
- O equipo docente considera que o/a alumno/a respecta as normas de convivencia.

Os criterios serán valorados como acadados ou non (si / non).

O criterio da persoa titora será tomado especialmente en consideración, o seu voto contará un 40% do peso total. O 60% restante repartirase entre os membros do equipo docente (agás PT/AL) en función da carga horaria a partes iguais.

O alumnado que non acade a promoción permanecerá un ano máis no mesmo curso. Esta medida será de carácter excepcional e tomarase tras aplicar as medidas ordinarias de reforzo e apoio educativo. A decisión de permanecer un ano máis no mesmo curso só poderá adoptarse unha vez en toda a etapa de educación primaria, oídas as nais, pais e/ou titores legais. O equipo docente redactará un plan específico de reforzo que lle permita ao alumno/a que non promociona acadar o grao de adquisición das competencias correspondentes (seguindo o establecido na Orde do 8 de setembro de 2021). O alumnado que promociona con materias suspensas recibirá os apoios necesarios para recuperar as aprendizaxes non acadadas no curso anterior.

No proceso de revisión da cualificación final obtida nunha área os mestres/as contrastarán as actuacións seguidas no proceso de avaliación do alumno e alumna co establecido na programación didáctica, con especial referencia aos seguintes aspectos, que deberán recollese no informe:

- a) Adecuación dos contidos e criterios de avaliación sobre os que se levou a cabo a avaliación do proceso de aprendizaxe do alumno ou alumna cos recollidos na correspondente programación didáctica.
- b) Adecuación dos procedementos e instrumentos de avaliación aplicados co sinalado na programación didáctica.
- c) Correcta aplicación dos criterios de cualificación establecidos na programación didáctica para a superación da área, materia ou ámbito.
- d) A decisión debidamente motivada da ratificación ou modificación da cualificación final obxecto de revisión.

O equipo docente trasladará o informe elaborado á xefatura de estudos, quen comunicará por escrito como máximo no día lectivo seguinte, ou se for o caso, hábil, ás súas persoas proxenitoras ou persoa que desempeñe a representación legal, a decisión razoada de ratificación ou modificación da cualificación revisada. Á vista do informe elaborado o equipo docente valorará a necesidade de revisar as decisións adoptadas. Cando a solicitude de revisión teña por obxecto a decisión de promoción ou titulación, celebrarase unha reunión extraordinaria para valorar as decisións, no prazo máximo de dous días lectivos, ou se for o caso hábiles, desde a finalización do período de solicitude de revisión. A dirección do centro comunicará por escrito ás familias a ratificación ou modificación razoada da decisión de promoción ou titulación, o que porá fin ao procedemento de revisión. No caso de que, tras o procedemento de revisión no centro, persista o desacordo poderán presentar por escrito á dirección do centro docente, no prazo de dous días hábiles a partir do día seguinte á comunicación sobre a decisión adoptada, reclamación ante a xefatura territorial correspondente da Consellería de Cultura, Educación e Universidade.

No prazo de quince días hábiles a partir da recepción do expediente, o Servizo de Inspección Educativa da xefatura territorial adoptará a resolución pertinente, que será motivada en todo caso, e que se comunicará inmediatamente á dirección do centro para a súa aplicación e traslado á persoa interesada.

Criterios do outorgamento de mencións honoríficas (primaria) 2.1. Criterios xerais Seguindo a Orde do 9 de xuño de 2016, os equipos docentes poderán propoñer o outorgamento dunha mención honorífica aos alumnos e alumnas que superen todas as áreas da etapa e obteñan sobresaínte ao rematar a Educación Primaria nunha área ou en varias e que demostren un rendemento académico excelente.

7.METODOLOXÍA

A metodoloxía didáctica a implementar é fundamentalmente activa, inclusiva, comunicativa e participativa de cara á acadar o logro dos obxectivos e competencias clave seguindo un enfoque globalizador e interdisciplinar.

A metodoloxía de traballo baséase nos seguintes puntos:

- Traballo por **proxectos e tarefas integradas**, relacionados coa vida cotiá que terán que resolver de modo grupal, interactuando e argumentando as súas decisións.
- **Aprender a pensar**. Promoveranse estratexias para aprender a razoar e a argumentar as súas opinións; así como a defender as súas ideas.
- Aprender a **observar**, a analizar e deducir o que entra polos nosos sentidos.
- **Aprendizaxe cooperativa**. Queremos impulsar as relacións entre iguais, proporcionando pautas que permitan a confrontación e modificación dos puntos de vista, a coordinación de intereses, a toma de decisións colectivas, a axuda mutua e a superación de conflitos mediante o diálogo e a cooperación, superando deste xeito toda forma de discriminación. Coa aprendizaxe cooperativa buscamos **atender á diversidade e lograr unha escola inclusiva**.
- **Principio de individualización da ensinanza**: Atenderase aos **ritmos e necesidades individuais** do alumnado; é dicir, á diversidade do alumnado.
- Atenderase as **intelixencias múltiples do alumnado**, (intelixencia viso- espacial, lingüística, kinestésica - corporal, ecolóxica, lóxica matemática, interpersonal, intrapersonal e musical).
- Partiremos do **método científico e da resolución de problemas** funcionais e relacionados **coa experiencia cotiá** para propiciar que o alumnado empregue habilidades de razoamento e reflexión.
- **Enfoque globalizado**, de xeito que a través dos proxectos, tarefas e actividades a traballar se engloben todas as áreas posibles.

- **Aprendizaxe significativa:** tomaremos como punto de partida o que o alumno coñece e teremos en conta as súas necesidades e intereses para crear novos coñecementos.
- **Aprendizaxe lúdica:** deseñaremos actividades variadas e con gran compoñente lúdico, pois consideramos que xogando se pode aprender moito e máis doado.
- **Participación activa:** pretendemos que os alumnos aprendan facendo eles mesmos as actividades (gañando pouco a pouco en autonomía). Deste modo, tentaremos estimular a súa actividade en todos os aspectos: manipulativo, motórico, cognitivo, afectivo...
- Proporcionaranse **variedade de recursos e espazos**, así como **flexibilización temporal en función das necesidades individuais ou de grupo**. No desenvolvemento desta programación é esencial o emprego da Biblioteca escolar como fonte de recursos e como mediadora na adquisición da competencia informacional e do horto escolar como fonte de experiencias. Proporcionarase un ambiente cálido e acolledor.
- **Autoavaliación do alumnado e do profesorado.** Tanto alumnado como o profesorado terán que autoavaliar o seu traballo, as súas melloras, o seu logro dos obxectivos, os seus puntos fortes e aqueles aspectos nos que haxa que mellorar.
- **Aprendizaxes funcionais:** queremos que o alumno utilice o aprendido cando o precise, tanto na aplicación práctica do coñecemento adquirido como na súa utilización para levar a cabo novas aprendizaxes.
- Potenciación da **lectura comprensiva e o gusto pola lectura** no seu tempo de lecer como aspecto fundamental para a adquisición de aprendizaxes.
- **Empregaranse as novas tecnoloxías da información e a comunicación** como medio para mellorar a nosa expresión e como busca e tratamento da información.
- Planificación das tarefas seguindo o principio de Deseño Universal de Aprendizaxe.

- **TEMPORALIZACIÓN**

A organización do tempo contéplase desde dúas perspectivas claramente diferenciadas: a confección dun horario xeral, co correspondente desenvolvemento das áreas, acorde coa súa óptima temporización, e a elaboración dun horario de actividade docente, no que se expón as restantes actividades organizativas do centro. O horario do centro será de 8:50 a 13:50 h. con un período de recreo de media hora de 11:20 á 11:50 horas. Tratarase de ter en conta os ritmos e períodos de actividade e fatiga dos alumnos e alumnas, tratando de ter as asignaturas que supoñan máis esforzo intelectual e concentración, nas primeiras horas da xornada e as máis relaxadas ó final da xornada cando os nenos están máis cansos.

- **DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS SEUS RESULTADOS**

Ao comezo do curso farase unha avaliación inicial dirixida a cada alumno/a do curso, co obxecto de determinar os seguintes aspectos:

- O coñecemento previo específico das áreas curriculares, facendo especial fincapé nas instrumentais.
- As características persoais.
- As aptitudes ou habilidades intelectuais.
- A actitude.

Instrumentos para a realización da avaliación inicial

Os instrumentos utilizados para a avaliación inicial son os seguintes:

- Observación directa.
- Probas escrita.
- Análise de **traballos escritos**: estrutura do texto, marxes, limpeza, orde, grafía, vocabulario, signos de puntuación, argumentación, coherencia, ortografía, segmentación de palabras...

- **Competencia lingüística** realizarase unha proba de lectura, valorando diversos aspectos como velocidade, comprensión, entonación, etc.
- **Expresión e comprensión oral**, a través da observación directa na participación de asembleas, debates...
- **Competencia matemática**, as probas inclúen actividades de numeración, de cálculo, de seriación, de resolución de problemas...

Unha vez obtidos os resultados da avaliación inicial, se estes non son satisfactorios, tomaranse as decisións oportunas para abordar os déficits atopados.

As medidas a implementar serán:

- Reforzo educativo na aula por parte da titora.
- Reforzo dentro do grupo cooperativo de traballo.
- Apoio por parte da mestra de PT e/ou AL no caso de considerarse conveniente.
- Reunión cos pais, nais ou representantes legais para informar da situación e establecer pautas a seguir, tanto na casa coma na escola, para abordar a situación.

• **MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS**

• **Recursos Personais**

- Equipo directivo.
- Orientador de referencia do EOE.
- Equipo docente do grupo, formados por: mestra titora e resto do profesorado que imparte clases ao alumnado do grupo.
- Equipo de Orientación e Apoio (EOA), formado por: Orientadora, Profesorado de Pedagogía Terapéutica e profesorado de Audición e Linguaxe.

- **Recursos Materiais**

A continuación faise referencia aos recursos empregados como medio para canalizar a acción docente durante o curso escolar 2022-23:

O alumnado de 6º EP continúa este curso co programa EDIXGAL, polo cal cada alumno/a disporá dun equipo persoal e terá a súa disposición o libro dixital de cada materia.

MATERIAIS DO ALUMNO/A	MATERIAIS DE AULA	MATERIAIS E RECURSOS DE CENTRO
<ul style="list-style-type: none"> - Equipo informático. - Cadernos de traballo. - Dicionarios. - Materiais funxibles e non funxible 	<ul style="list-style-type: none"> - Láminas. - Cds - Caixa de xogos e materiais didácticos. - Encerado dixital interactivo. - Libros 	<ul style="list-style-type: none"> - Material da biblioteca. - Material informático. - Material funxible e non funxible.

- **Organización dos espazos.**

O agrupamento dos alumnos/as é unha esixencia da diversidade e un indicador da autonomía do centro, e ten como finalidade garantir que todos os alumnos/as aprendan e consigan os obxectivos educativos marcados.

A diversidade de agrupamentos proporciona unha mellor explotación das actividades escolares e constitúe un instrumento de adecuación metodolóxica ás necesidades dos alumnos.

O agrupamento de alumnos/as non ten porque limitarse a un único modelo, xa que suporía frear o potencial enriquecedor do proceso educativo. Establecer diferentes agrupamentos facilita a aprendizaxe entre iguais, a cooperación e o traballo colaborativo, a cohesión do grupo, o traballo por proxectos, a atención á diversidade, a pertenza ao

centro, a mediación en conflitos e a relación co contorno e cos servizos da comunidade. Segundo as características e necesidades do alumnado, e segundo a natureza disciplinar da actividade ou área, os tipos de agrupamentos máis empregados son, dos que imos a utilizar segundo o tipo de actividade a desenvolver son: individuais, parellas, pequeno grupo, gran grupo e equipos de traballo cooperativo.

8. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Tras ter realizada a avaliación inicial, informarase ao Departamento de Orientación das posibles dificultades de aprendizaxe atopadas, tratando de intervir nestes casos coa maior premura, dada a importancia da detección e intervención temperá de dificultades de aprendizaxe. De ser o caso, iniciaranse os reforzos ou apoios necesarios dentro da aula e, de considerarse necesario proporase a intervención dos especialistas en PT ou AL.

No que se refire ao reforzo na aula, este farase dando aos alumnos distintos tempos segundo o seu ritmo de aprendizaxe, adaptando a metodoloxía cando sexa necesario, utilizando recursos variados, reforzando as aprendizaxes, recurrido á titorización por parte doutros alumnos en momentos determinados, etc.

Programas de reforzo de áreas ou materias instrumentais básicas.

A finalidade das medidas que se adopten é adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado da aula.

No día a día tentaremos articular medidas para acadar os obxectivos propostos, como as seguintes:

- Partiremos dos coñecementos previos de cada neno/a e dos seus puntos fortes e debilidades para adaptar e individualizar o proceso de ensino- aprendizaxe.
- As tarefas de aprendizaxe partirán de experiencias cotiás do día a día do alumnado e integrarán distintas competencias así como atenderán ás diferentes intelixencias múltiples e aos distintos ritmos de aprendizaxe.

- Ofreceremos unha gran variedade de actividades e experiencias, atendendo ás características individuais e ás habilidades de cada un.
- Potenciarase a autonomía e a reflexión persoal empregando diversas metodoloxías na resolución das tarefas.
- Empregar recursos e materiais diversos: audiovisuais, manipulativos, tecnolóxicos ...
- Favorecerase un clima de confianza e respecto, potenciando o diálogo na aula. I Promoverase a participación do alumnado na organización de espazos e tempos.
- Atenderase aos distintos estilos de aprendizaxe.

Ademais, e segundo a LOMCE, no seu artigo 16, adecuarase o proceso de ensino aprendizaxe a aqueles nenos que requiran unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar NEAE, establecendo as medidas oportunas, curriculares e organizativas, do tipo de:

- Detectar e dar resposta as necesidades educativas o máis pronto posible coa colaboración do Departamento de Orientación.
- Mobilizar os recursos humanos e materiais precisos ante a detección de necesidades concretas dun/ha alumno/a.
- Adaptar os tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- Realizar programas de reforzo e de ampliación, de ser preciso, establecendo plans de reforzo individuais.
- Efectuar programas de diversificación curricular nos casos precisos.
- Organizar, por parte do Departamento de Orientación, os reforzos e apoios do profesorado de Pedagogía Terapéutica e Audición e Linguaxe

9.CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS.

Os elementos transversais, establecidos no currículo (artigo 11 do Decreto 105/2014 do 4 de setembro) a traballar a través das diferentes áreas, poden indicarse citando os estándares concretos das diferentes áreas relacionados con estes elementos transversais.

O currículo fala exactamente, entre outros, de “ A comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as materias, sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das materias de cada etapa. “

A maiores do que vén establecido no Currículo, na presente programación os temas transversais traballaranse a través das datas de obrigada conmemoración, recollidas na Orde do 20 de maio de 2022, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2022/23 nos centros docentes sostidos con fondos públicos na Comunidade Autónoma de Galicia. Dende as diferentes unidades traballaranse contidos relativos á educación en valores, contribuindo á adquisición de habilidades e destrezas propias das competencias sociais e cívicas, educación dixital e competencia en comunicación lingüística con especial énfase.

Porase especial fincapé no desenvolvemento do:

- Respecto polo medio ambiente, potenciando un consumo responsable e unha correcta xestión de residuos, así como o respecto aos seres vivos e aos ecosistemas nos que se desenvolvan.
- Os valores cívicos, sociais e culturais que sustentan unha sociedade plural e democrática.
- O espírito crítico e emprendedor que se traballarán por medio dos grupos de traballo cooperativo e a participación en programas.
- A creatividade

- O uso das Tecnoloxías da Información e da Comunicación, a través do seu uso como recurso medio (cámara de fotos, gravadora, internet, visionado de reportaxes, curtas ...)
- A comprensión e a expresión tanto oral como escrita.
- A lectura comprensiva de textos e imaxes, como aspecto clave para acadar os obxectivos curriculares.

Ademais, a escola fomentará:

- Inclusión, igualdade de oportunidades e non discriminación por motivos de discapacidade.
- Igualdade efectiva entre homes e mulleres, Prevención da violencia de xénero, igualdade de trato e non discriminación.
- Promoverá a resolución pacífica de conflitos, e os valores de liberdade, xustiza, igualdade, pluralismo político, paz, democracia, dereitos humanos e rexeitamento da violencia terrorista e o respecto polo estado de dereito.
- Prevención do racismo, xenofobia.
- Prevención de estereotipos sexuais e da discriminación por orientación sexual ou identidade de xénero (LGBIT).
- Desenvolvemento sostible e o medio ambiente.
- Riscos da explotación e abuso sexual.
- Riscos derivados da utilización das tecnoloxías da información e comunicación.
- Desenvolvemento do Espírito emprendedor.
- Seguridade viaria para a mellora da convivencia.

En resumo, educaremos ao noso alumnado en:

- Educación para a IGUALDADE: por motivos de discapacidade, de xénero, social-económica, racial, relixiosa...

- Educación para a PAZ: resolución e prevención de conflitos, violencia de xénero, terrorismo, guerra, explotación e abuso sexual ...
- Educación para a SAÚDE: prevención de abuso das TICs, ludopatías, alimentación, actividade física, educación para o consumo, educación viaria...
- Educación AMBIENTAL

10. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares, xunto co resto dos Equipos e o conxunto do profesorado do centro, acordarán e organizarán as distintas visitas e actividades culturais para o longo do curso. Entre elas atópanse a participación en festividadeas, campañas, celebracións, tales como:

TEMPORALIZACIÓN	ACTIVIDADE
1º TRIMESTRE	Día das bibliotecas escolares Samaín Magosto Día Universal da infancia Día Internacional contra a Violencia de Xénero Día da Discapacidade Festa de Nadal
2º TRIMESTRE	Día da Paz Entroido Día Internacional da Muller Semana da Prensa Día do Síndrome de Down
3º Trimestre	Día da saúde Día do libro Día Internacional do acoso escolar

Este curso continuaremos co programa de “Educación afectiva e sexual” da Fundación Meniños, xa iniciado o curso anterior.

Ademáis, outras actividades previstas para este curso son:

- Visita ao Parlamento e a Xunta de Galicia (Santiago de Compostela).
- Saída ao teatro e ao Museo de Pontevedra.
- Actividades da Aula STEAM de Afundación, co programa “Programando as aves”.
- Charla do Plan Director sobre “drogas e alcohol” da Garda Civil.
- Charla da Deputación de Pontevedra cun obradoiro relacionado coa compostaxe.
- Visita ao Instituto.
- Excursión de Fin de curso, previsiblemente ao Camping do Grove.

Considéranse actividades complementarias as planificadas polos mestres que utilicen espazos ou recursos diferentes ao resto de actividades ordinarias da área, aínda que precisen tempo adicional do horario non lectivo para a súa realización. Serán avaliábeis para os efectos académicos e obrigatorias tanto para os mestres como para os alumnos.

Non obstante, terán carácter voluntario para os alumnos as que se realicen fóra do centro ou que precisen achegas económicas das familias, caso en que se garantirá a atención educativa dos alumnos que non participen nelas.

Entre os propósitos que perseguen este tipo de actividades destacan:

- Completar a formación que reciben os alumnos nas actividades curriculares.
- Mellorar as relacións entre alumnos e axudarlles a adquirir habilidades sociais e de comunicación.
- Permitir a apertura do alumnado cara ao contorno físico e cultural que o rodea.

- Contribuír ao desenvolvemento de valores e actitudes adecuadas relacionadas coa interacción e o respecto cara aos demais, e o coidado do patrimonio natural e cultural.
- Desenvolver a capacidade de participación nas actividades relacionadas co contorno natural, social e cultural.
- Estimular o desexo de investigar e saber.
- Favorecer a sensibilidade, a curiosidade e a creatividade do alumno.
- Espertar o sentido da responsabilidade nas actividades nas que se integren e que realicen.

11. APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DO CENTRO .

O Proxecto Anual do centro tratará sobre a Pintura, polo que as conmemoracións e festividades que se celebren estarán relacionadas con esa temática.

Plan lector: O centro conta cunha biblioteca sendo ademais un centro PLAMBE onde o alumnado de Primaria realiza o préstamo o devolución dos libros que leva para casa, este realizase un día á semana que é determinado polo equipo que leva a biblioteca.

Na clase reservarase un recuncho no que se atopa unha pequena biblioteca de aula que os alumnos farán uso dela para tomar contacto cos libros e onde poden escoller o libro que queren ler.

Ao longo do curso levarase a cabo, entre outras actividades acordadas no Plan Lector, as seguintes: Todos os días despois do recreo: 20 minutos (PLAN LECTOR)

Plan de convivencia: Contribuirase ao plan de convivencia respectando e facendo respectar todos os preceptos establecidos polo mesmo e tentando que o ambiente da clase sexa propicio para a aprendizaxe e o traballo, tamén o traballo cooperativo, que consideramos fundamental como unha ferramenta para mellorar a relación entre o

alumnado, as intelixencias comunicativas e interpersoais e a resolución pacífica de conflitos. Algunhas das actividades que se farán son: elaboraránse as normas do grupo de maneira consensuada co alumnado (plasmárase de forma verbal e plástica), actividades que sirvan para identificar cualidades positivas dos membros do grupo, dar solucións alternativas a problemas plantexados para outros membros do grupo e así potenciar o coñecemento mutuo e favorecer o autoconhecimento e autoconcepto...

12. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROPIAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA.

A avaliación non só se aplicará á aprendizaxe dos alumnos/as, senón tamén á revisión da propia práctica docente para o cal se establecerán indicadores de logro nas programacións tal e como se recolle no artigo 12º da Decreto 105/2014 do 4 de setembro.

Os seguintes **indicadores de logro** servirán para reflexionar sobre a actuación cos alumnos/as e sobre os aspectos recollidos na programación.

INDICADORES AVALIABLES	SEMPRE	HABITUALMENTE	ÁS VECES	NUNCA
Adaptouse a práctica docente (metodoloxía, actividades, recursos...) ás características do alumnado, atendendo á diversidade do grupo.				
Mantívoase a motivación do alumnado nas propostas realizadas na aula.				
Conseguíuse a participación activa do alumnado.				

As metas plantexadas ao longo do curso posibilitaron a consecución dos distintos estándares e competencias clave.

A secuenciación dos estándares favoreceu a súa correcta adquisición.

Usáronse estratexias e procedementos de auto-avaliación e coevaluación en grupo.

Proporciónouse ao alumnado un “feedback” de como evoluciona o seu proceso de aprendizaxe.

Usáronse instrumentos e procedementos de avaliación variados en relación aos aspectos a valorar.

Lévanse a cabo na práctica os acordos de centro para avaliar as Competencias Clave, así como os criterios de avaliación das áreas tomando como referencia dos mínimos dos estándares acordados.

Os recursos seleccionados foron axeitados para o

correcto desenvolvemento das actividades propostas.

Os recursos foron diversos, variados, do contorno próximo e adaptado ás características do alumnado.

Planifico a miña actividade educativa do forma coordinada co resto do profesorado e equipos.

Usamos diferentes medios de información ás familias.

Fomentamos a implicación e participación activa das familias na vida da escola.

Utilizouse de forma eficaz as TIC nos procesos de ensino aprendizaxe.

Mantívoase un clima na aula no que os alumnos se sintan seguros, con confianza, motivados e usando a disciplina e liberdade en función da vida da aula.

Tivéronse en conta as características do grupo para planificar os espazos, tempos, agrupamentos (traballo cooperativo, en grupo, parellas...) e

propostas.

Modificouse a planificación ao longo do curso, atendendo a flexibilidade, en función da vida cotiá do centro e da aula.

Nas saídas didácticas a planificación foi a axeitada en canto a tempo, climatoloxía, desprazamento, a propia actividade...

13. PLAN DE ACTIVIDADES DE REFORZO OU Recuperación PARA O ALUMNADO QUE REPITE.

No grupo de 6º non hai alumnado con materias pendentes.

14. MEDIDAS DE ATENCIÓN A DIVERSIDADE DA MESTRA DE AUDICIÓN E LINGUAXE

No curso de 6º E.P. precisa de apoio específico de Audición e Linguaxe, 1 alumno con NEAE, con 2 sesións semanais. Ao longo do curso, o apoio poderá ser susceptible de ir modificándose según os progresos obtidos e necesidades que poidan xurdir.

O meu horario lectivo está cuberto totalmente con atención directa ao alumnado, incluídos os 3 grupos de Educación Infantil. As reunións do Departamento de Orientación quedaron establecidas para os martes pola tarde. Debido á falta de horas dispoñibles para manter reunións coas titoras e co resto do profesorado, sería moi interesante que a estas reunións acudise o profesorado que teña interese en compartir os materiais específicos, así como buscar solucións a determinadas situacións que poidan xurdir en momentos puntuais. Ademais desas sesións é necesario manter reunións periódicas, polo menos unha ao mes, co equipo docente do alumnado con NEAE para traballar de xeito coordinado. Destacar que un martes ao mes, tamén acudo ao centro compartido, polo que

a miña dispoñibilidade horaria está moi limitada. O programa de intervención específico destes alumnos, según a Lei de protección de datos e a Lei do menor, estará custodiado pola Xefa do Departamento de Orientación do centro. No programa quedan reflectidos os aspectos a traballar ao longo do curso, en función das necesidades do alumnado.

En canto á metodoloxía, as sesións específicas, xogarán un papel básico na intervención directa: relaxación e respiración, xunto coa consolidación dunha autoestima positiva, fortalecerán o eixe esencial das sesións. Intentarase acadar unha metodoloxía motivadora, no que o papel dos métodos sensoriais, serán fundamentais.

Os prerrequisitos básicos para a adquisición da linguaxe: atención, imitación, memoria inmediata e secuencial e seguimento de instrucións, son necesarios para consolidar o obxectivo xeral e os específicos que a continuación se mencionan.

*Reeducar as dificultades lectoescriptoras.

-Acadar unha óptima respiración costodiafragmática e a relaxación do alumno, aumentando así o seu tempo de atención e concentración.

-Mellorar a percepción e discriminación auditiva e fonemática. -Aumentar a memoria visual e auditiva.

-Reforzar o cadro fonolóxico.

-Xeralizar o uso dos diferentes fonemas na linguaxe espontánea.

-Recoñecer características semellantes e diferentes dos fonemas de maior complexidade.

-Fomentar o uso axeitado das diferentes combinacións silábicas, particularmente as sílabas inversas e trabadas.

-Enriquecemento lexical.

-Propiciar axeitadas habilidades grafomotoras, xunto coa coordinación óculomanual.

-Desenvolver os aspectos prosódicos (entonación, ritmo...) de palabras, textos.

-Facilitar unha axeitada velocidade lectora.

-Mellorar a expresión e comprensión oral e escrita, incluíndo a ortografía.

-Potenciar a creatividade e as competencias sociais da linguaxe, asegurando unha autoestima positiva e equilibrada.

Todos estes puntos desenvolveranse dentro das seguintes áreas.

Área preverbal: a atención, percepción-discriminación visual e auditiva, imitación e ritmo.

Bases anatómico-funcionais: respiración e mobilidade dos órganos fonadores.

As áreas máis específicas abranguen:

- Área fonético-fonolóxica.
- Área léxico-semántica: vocabulario, ordes e comprensión.
- Área morfosintáctica: sintaxis e secuencia temporal.
- Área pragmática.

Ademais, a terapia visual (estimulación visual para o control dos movementos oculares), formará parte da reeducación das dificultades de lecto-escritura.

Indicar que se seguirán mantendo medidas hixiénicas básicas e de ventilación, recomendadas por sanidade, debido á Covid-19.

Fontes, outubro 2022

Especialista de Audición e Linguaxe

Mª Jesús González Alonso

15. PD INGLÉS

ÍNDICE

1.INTRODUCCIÓN

1.1. Xustificación da programación

1.2. As Competencias Clave.

• CONTEXTO

- Contexto particular do centro
- Plan de lectura
- Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación
- Características dos grupos no tocante á aprendizaxe
- Priorización das necesidades
- Horario de clases
- Actividades extraescolares e complementarias

• DESEÑO CURRICULAR

- Currículo
- Obxectivos
- Competencias clave
 - Competencias clave nesta materia
- Contidos
- Metodoloxía
 - Metodoloxía Didáctica
 - Materiais e recursos didácticos
 - Actividades
 - Organización de tempos, agrupamentos e espazos
 - As medidas de atención para a diversidade dos alumnos
- Avaliación
 - Procedementos de avaliación
 - Recursos de avaliación
 - Criterios de avaliación
 - Estándares de aprendizaxe avaliáveis
 - Rúbrica de avaliación de competencias
 - Rúbrica de avaliación de contidos

- Elementos de avaliación
- Avaliación da práctica docente

• INTRODUCCIÓN

1.1. Xustificación da programación

As vantaxes e oportunidades que nos ofrece a presente Lei de Educación (LOE), modificada pola Lei 8/2013, de 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE), as particularidades do currículo desenvolvido para a Comunidade Autónoma de Galicia, segundo o Decreto 105/2014, do 4 de setembro, as esixencias e necesidades cada vez máis pluriculturais da nosa sociedade, xunto coas directrices establecidas polo Consello de Europa no *Marco común europeo de referencia para as linguas*, son claves significativas que quedan reflectidas no proxecto *Oxford Rooftops*.

Cunha clara vocación educativa e de aprendizaxe, onde os alumnos aprenden inglés a través de actividades motivadoras con carácter lúdico, que permiten de maneira inconsciente e natural a adquisición da lingua estranxeira, e que encerran o reto de potenciar a habilidade do alumnado para percibir o coñecemento dunha lingua estranxeira, non só como unha materia máis, senón coma o descubrimento dun mundo externo do que todos formamos parte responsable, promóvese a interacción na clase para desenvolver unha actitude de alerta cara ás normas e ós valores sociais, dentro dos principios psicopedagóxicos nos que se fundamenta o deseño curricular para a etapa da Educación Primaria.

A finalidade do noso proxecto é, en primeiro lugar, conseguir que o alumnado adquira tódalas competencias marcadas pola LOMCE, centrándonos, como é lóxico, na competencia en comunicación lingüística, e facendo especial énfase nas competencias sociais e cívicas, aprender a aprender e sentido de iniciativa e espírito emprendedor. Por outra banda, incorporar o conxunto de elementos transversais no proceso de aprendizaxe, recollidos tamén pola LOMCE. Como é de agardar, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual e as TIC traballaranse intensamente ó longo de todo o proceso. Así mesmo terán cabida na aprendizaxe da lingua estranxeira a promoción da igualdade de oportunidades, a non discriminación, a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, a prevención e resolución pacífica de conflitos en tódolos eidos, rexeitamento a calquera tipo de violencia, racismo e xenofobia, respecto ás vítimas do terrorismo, o desenvolvemento sostible e o medio ambiente, os riscos de explotación e abuso sexual, as situacións de risco no uso das TIC, a protección ante emerxencias e catástrofes, o desenvolvemento do espírito emprendedor, a actividade física e a dieta equilibrada, a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico.

Este proxecto ten en conta cambios tan significativos e evidentes coma a globalización, que practicamente esixe o dominio dunha segunda lingua estranxeira, e o impacto das novas tecnoloxías, repercutindo directamente nos alumnos á hora de aprender, de comunicarse ou de executar unha tarefa, elementos que se converteron nunha prioridade e nun instrumento clave no proceso de aprendizaxe, non só na etapa á que fai referencia este documento, senón ó longo de toda a vida.

Neste proxecto, o profesorado deberá crear as condicións esenciais para que se produza a aprendizaxe, atendendo particularmente á diversidade nas habilidades e expectativas de cada alumno e á busca do desenvolvemento do talento de cada un deles. Así mesmo preparará e organizará o traballo, axudando no desenvolvemento do mesmo; coordinará accións, impulsando actitudes positivas cara ó idioma e á cultura inglesa, captando e desenvolvendo o interese do alumno cara ó novo e á creatividade, participando de maneira activa e reflexiva, e tratando os erros coma sinais de progreso. Pola súa parte, o alumnado debe participar de maneira activa no seu proceso de aprendizaxe, sendo, como define a LOMCE, o centro e a razón de ser da educación.

1.2. As Competencias Clave.

A sociedade actual, cada vez máis heteroxénea e global, demanda un tipo de cidadán competente, que saiba o que fai e o que di de maneira creativa e autónoma.

Desde a área de linguas estranxeiras, esta formación, necesariamente continua, constitúe un proceso de construción social e emocional do coñecemento na que interaccionan permanentemente o corpo, a mente, a razón e as emocións.

Nun proceso de aprendizaxe continuo, baseado na adquisición de competencias, o alumnado, mediante os coñecementos que adquiriu, será capaz de aplicar o que sabe en situacións concretas, é dicir, poñer en práctica e demostrar os coñecementos, habilidades e actitudes que posúe para resolver diferentes feitos en diversos contextos.

Cabe destacar o *carácter combinado* da aprendizaxe por competencias: o alumno, mediante o que *sabe*, debe demostrar que *sabe aplicalo*, pero ademais que *sabe ser e estar*. De esta maneira vemos como unha competencia integra os diferentes contidos que son traballados na aula (conceptos, procedementos e actitudes), exemplo dunha formación integral do alumno. En suma, estamos recoñecendo que a institución escolar non só prepara ó alumno no coñecemento de saberes técnicos e científicos, senón que o fai tamén como cidadán, de aí que deba demostrar unha serie de actitudes sociais, cívicas e intelectuais que impliquen o respecto ós demais, responsabilidade e cooperación.

O noso proxecto recolle e integra os diferentes elementos curriculares -obxectivos, estándares de aprendizaxe e competencias- para a ensinanza da lingua estranxeira, así como criterios e indicadores de competencias para a avaliación da adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da materia.

- **CONTEXTO**

- **Contexto particular do centro**

6º Curso de Educación Primaria - Inglés
--

Centro Ceip Fontes-
Baíña

Rúa As Fontes,16

Localidade Baiona Provincia Pontevedra Código Postal 36308

Composición do departamento de linguas estranxeiras

FRANCISCO JAVIER RODRÍGUEZ CISNEROS

Distribución do alumnado

Curso	Nº de alumnos/as	Nº de grupos
6º	16	1

○ **Plan de lectura**

Propoñemos as seguintes actividades para desenvolver a competencia lectora en inglés:

- Lectura en voz alta de textos por parte dos alumnos.
- Grupos de lectura dentro e fóra da aula.
- Lectura graduada relacionada coa linguaxe e/ou tema da unidade na casa.

2.3. Plan de Tecnoloxías da Información e da Comunicación

Obxectivos:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Favorecer a aprendizaxe da lingua estranxeira. ▪ Adquirir habilidades tecnolóxicas e comunicativas. ▪ Facilitar o acceso á información en soporte dixital. ▪ Investigar e contrastar información. ▪ Facer un uso axeitado de Internet e das redes sociais. ▪ Uso de redes sociais, correo electrónico, mensaxes, etc. ▪ Crear documentos en formato dixital. ▪ Descargar e compartir recursos. ▪ Outros.
Recursos:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conexión a Internet ▪ Sala de informática ▪ Ordenadores, tabletas, <i>netbooks</i>, portátiles ▪ Lousa dixital ▪ Outros.
Programas / Aplicacións:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Páxinas web ▪ Wikis ▪ Procesadores de texto ▪ Ebooks ▪ Blogs ▪ <i>Skype</i> ▪ <i>Google sites</i> ▪ Redes sociais ▪ Outros
Outros:	<ul style="list-style-type: none"> ▪

2.4. Características dos grupos no tocante á aprendizaxe

Xerais

.....

Grupo A

- Gústalles aprender mentres xogan ou realizan actividades lúdicas.
 - Mostran con facilidade/dificultade a súa creatividade e imaxinación.
 - Resulta doado/difícil espertar a súa curiosidade.
 - Disgústalles/gústalles expresar o que senten.
 - Mostran capacidade/incapacidade para organizar e analizar a súa propia aprendizaxe.
 - Son/ non son conscientes das vantaxes de traballar de forma cooperativa na clase.
 - Exprésanse de maneira coherente/incoherente e correcta/incorrecta na súa propia lingua.
 - Non precisan/ precisan entender tódalas palabras dun texto para comprendelo.
 - Gústalles/disgústalles ler na casa.
 - Outras.
-

3. DESEÑO CURRICULAR

3.1. Currículo

A definición de currículo que a Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro para a mellora da calidade educativa recolle no seu artigo 6 é a seguinte: enténdese por currículo a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas.

O currículo estará integrado polos seguintes elementos:

- Os **obxectivos** de cada ensinanza e etapa educativa: referentes relativos ós logros que o alumno debe alcanzar ó finalizar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensinanza-aprendizaxe intencionalmente planificadas con tal fin.
- As **competencias**, ou capacidades para aplicar de maneira integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos.
- Os **contidos**, ou conxuntos de coñecementos, habilidades, estratexias, destrezas e actitudes que contribúen ó logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa e á adquisición de competencias.

Os contidos ordénanse en materias, que se clasifican en disciplinas, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas nos que participe o alumnado.

- A **metodoloxía didáctica**, que comprende tanto a descrición das prácticas docentes como a organización do traballo dos docentes.
- Os **criterios de avaliación** do grado de adquisición das competencias e do logro dos obxectivos de cada ensinanza e etapa educativa: referentes de avaliación que definen o que se quere valorar, o que o alumnado debe lograr, tanto en termos de conceptos como en procedementos ou actitudes. Responden directamente ó que se pretende lograr coa materia.
- Os **estándares e resultados de aprendizaxe avaliáveis**: concrecións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados das aprendizaxes e concretan mediante accións o que o alumno debe saber, e saber facer, en cada materia. Deben permitir graduar o coñecemento ou logro alcanzado. Teñen que ser observables, medibles e avaliáveis, xa que contribúen e facilitan o deseño de probas estandarizadas e comparables.

3.2. Obxectivos

As esixencias e necesidades na sociedade do século XXI propiciaron axustes no eido escolar, preparando ós alumnos e alumnas para vivir nun mundo progresivamente máis internacional, multicultural e multilingüe ó tempo que tecnoloxicamente máis avanzado. O noso país atópase comprometido como membro da Unión Europea no fomento e coñecemento doutras linguas comunitarias, tal como se recolle nun dos obxectivos da *Estratexia de Lisboa*. Pola súa parte, o *Consello de Europa no Marco de Referencia Común Europeo* para a aprendizaxe de linguas estranxeiras, establece directrices tanto para a aprendizaxe de linguas coma para a valoración da competencia nas diferentes linguas dun falante. Estas pautas foron un referente clave para a elaboración do currículo da área.

O currículo básico establece que a Educación Primaria contribuirá a desenvolver nos nenos e nenas as capacidades que lles permitan:

- Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza nun mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución práctica de conflitos, que lles permitan manexarse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade.
- Coñecer e empregar de maneira axeitada a lingua castelá, a lingua cooficial da Comunidade Autónoma se a houbera, e desenvolver hábitos de lectura.
- Adquirir polo menos nunha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e manexarse en situacións cotiás.
- Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaces de aplicarlos ás situacións da súa vida cotiá.

- Coñecer os aspectos fundamentais das Ciencias da Natureza, as Ciencias Sociais, a Xeografía, a Historia e a Cultura, con especial atención ós relacionados e vinculados a Galicia.
- Iniciarase no emprego das tecnoloxías da información e a comunicación para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- Empregar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o dos demais, respectar as diferenzas e empregar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- Coñecer e valorar os animais máis próximos ó ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- Desenvolver as súas capacidades afectivas en tódolos ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como unha actitude contraria á violencia, ós prexuízos de calquera tipo e ós estereotipos sexistas.
- Fomentar a educación vial e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia ás mulleres e homes que realizaron contribucións importantes á cultura e á sociedade galegas.

3.3. Competencias clave

A reforma educativa, seguindo as recomendacións do Parlamento Europeo e do Consello de 18 de decembro de 2006, da UNESCO e da OCDE, entre outras, baséase na potenciación da aprendizaxe por competencias como complemento á aprendizaxe dos contidos. Na definición que a Lei Orgánica para a Mellora da Calidade Educativa (LOMCE) fai do currículo, atopámonos cos elementos que determinan os procesos de ensinanza e aprendizaxe, entre os que se atopan as *competencias clave*. Propóñense novos enfoques na aprendizaxe e avaliación, o que supón un importante cambio dirixido a aquilo que o alumnado asimila e é capaz de facer, sobre todo no tocante ás competencias clave, que se consideran prioritarias de cara ó desenvolvemento do alumnado.

Fronte a un modelo educativo centrado na adquisición de coñecementos máis ou menos teóricos, desconectados entre si en moitas ocasións, un proceso educativo orientado á acción e baseado na adquisición de competencias incide, fundamentalmente, na adquisición duns saberes imprescindibles, prácticos e

integrados, saberes que serán demostrados polos alumnos (é algo máis ca unha formación funcional). En suma, unha competencia é a capacidade posta en práctica e demostrada de integrar coñecementos, habilidades e actitudes para resolver problemas e situacións en contextos diversos. De maneira moi gráfica e sucinta, chegouse a definir como a posta en práctica dos coñecementos adquiridos, os *coñecementos en acción*, é dicir, *mobilizar* os coñecementos e as habilidades nunha situación determinada (de carácter real e distinta de aquela na que se aprendeu), *activar* recursos ou coñecementos que se teñen (aínda que se crea que non se teñen porque se esqueceron).

Hai un aspecto que debe destacarse: formar en competencias permite a aprendizaxe ó longo de toda a vida, facendo fronte á constante renovación de coñecementos que se produce en calquera área de coñecemento. A formación académica do alumno transcorre na institución escolar durante un número limitado de anos, pero a necesidade de formación persoal e/ou profesional non remata nunca, polo que unha formación competencial dixital, por exemplo, permitirá acceder a este instrumento para obter a información que se precise en cada intre (obviamente, despois de analizarse a súa calidade). Se ademais temos en conta que moitas veces é imposible tratar en profundidade tódolos contidos do currículo, está claro que o alumno deberá formarse nesta competencia, a de *aprender a aprender*.

No noso sistema educativo considérase que as competencias clave que debe ter o alumno cando remata a súa escolaridade OBRIGATORIA para enfrontarse ós retos da súa vida persoal e laboral son as seguintes:

- Competencia en comunicación lingüística.
- Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.
- Competencia dixital.
- Aprender a aprender.
- Competencias sociais e cívicas.
- Senso de iniciativa e espírito emprendedor. ■ Conciencia e expresións culturais.

Pero que entendemos por cada unha desas competencias de forma sucinta, e recollendo o máis significativo do que establece o currículo escolar, cada unha delas proporciona á formación persoal e intelectual do alumno o seguinte:

- **Competencia en comunicación lingüística.**

Trátase dunha competencia moi complexa. Está vinculada á acción comunicativa dentro dunhas prácticas sociais, na que o individuo, ademais de producir, tamén recibe mensaxes con distintas finalidades. Supón a apertura dunha vía de coñecemento, dentro e fóra da escola, enriquecemento cultural e constitúe un

obxectivo de aprendizaxe permanente, considerando a lectura coma o principal medio para a ampliación da aprendizaxe e desta competencia.

O individuo, mediante o emprego da linguaxe como instrumento de comunicación, pon en funcionamento unha serie de actitudes e valores como son o respecto polas normas de convivencia, o exercicio da cidadanía, o desenvolvemento dun espírito crítico, o respecto ós dereitos humanos e o pluralismo, a resolución de conflitos, o desenvolvemento das capacidades afectivas en tódolos ámbitos, interese pola aprendizaxe e o recoñecemento das destrezas inherentes a esta competencia como fonte de pracer.

A competencia en comunicación lingüística está constituída por cinco compoñentes: lingüístico, pragmático-discursivo, socio-cultural, estratéxico e persoal, que se concretan en diferentes dimensións na interacción comunicativa.

▪ **Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.**

A competencia matemática implica a capacidade de aplicar o razoamento matemático e as súas ferramentas para describir, interpretar e predicir distintos fenómenos no seu contexto. Require coñecementos sobre os números e as súas operacións básicas, os símbolos e as formas de expresión e de razoamento matemático para producir e interpretar informacións, para coñecer máis sobre aspectos cuantitativos e espaciais da realidade e para resolver problemas relacionados coa vida diaria e o mundo laboral. A súa adquisición supón, en suma, establecer unha relación profunda entre o coñecemento conceptual e o coñecemento procedemental implicados na resolución dunha tarefa matemática determinada.

Esta competencia inclúe unha serie de actitudes e valores que se basean no rigor, o respecto ós datos e a veracidade. Os ámbitos integrados na competencia matemática son os referentes ós números, a álgebra, a xeometría e a estatística.

As competencias básicas en ciencia e tecnoloxía proporcionan un achegamento ó mundo físico e á interacción responsable co mesmo. Contribúen ó desenvolvemento do pensamento científico e capacitan o individuo para identificar, formular e resolver situacións da vida cotiá, para actuar fronte ós retos e problemas propios das actividades científicas e tecnolóxicas.

O desenvolvemento destas competencias require unha serie de coñecementos científicos relativos á física, química, bioloxía, xeoloxía, matemáticas e tecnoloxías, que se derivan de conceptos, procesos e situacións interconectadas; así como unhas destrezas que permitan utilizar e manipular ferramentas tecnolóxicas, datos e procesos científicos para alcanzar un obxectivo.

As actitudes e valores integrados nestas competencias están relacionados coa asunción de criterios éticos, o interese pola ciencia, o apoio á investigación científica, a valoración do coñecemento científico e a responsabilidade sobre a

conservación dos recursos naturais e ambientais, así como a adopción dunha actitude adecuada para lograr unha vida física e mental saudable nun ámbito natural e social.

▪ **Competencia dixital**

Implica o uso creativo, crítico e seguro das tecnoloxías da información e a comunicación. Supón a adecuación ós cambios que introducen as novas tecnoloxías e a adquisición de novos coñecementos, habilidades e actitudes para ser competente nun ámbito dixital.

Require o coñecemento das principais aplicacións informáticas, e precisa do desenvolvemento de diversas destrezas relacionadas co acceso á información, o procesamento e uso para a comunicación, a creación de contidos, a seguridade e a resolución de problemas en distintos contextos.

O individuo deberá ser capaz de facer un uso habitual dos recursos tecnolóxicos dispoñibles co fin de resolver os problemas reais dun modo eficiente, así como avaliar e seleccionar novas fontes de información e innovacións tecnolóxicas, a medida que van aparecendo, en función da súa utilidade para acometer tarefas ou obxectivos específicos.

A adquisición desta competencia require ademais actitudes e valores que permitan ó usuario adaptarse ás novas necesidades establecidas polas tecnoloxías, a súa apropiación e adaptación ós propios fins e a capacidade de interaccionar socialmente en torno a elas. Por outra parte, a competencia dixital implica a participación e o traballo colaborador, así como a motivación e a curiosidade pola aprendizaxe e a mellora no uso das tecnoloxías.

• **Aprender a aprender**

Esta competencia supón, por un lado, iniciarse na aprendizaxe e por outro, ser capaz de continuar aprendendo de xeito autónomo, aspecto fundamental para a aprendizaxe permanente.

Aprender a aprender inclúe unha serie de coñecementos e destrezas que requiren unha reflexión e toma de conciencia sobre os propios procesos de aprendizaxe, polo que os procesos de coñecemento se convierten en obxecto do coñecemento e deberase aprender a executalos axeitadamente.

As actitudes e valores clave na adquisición desta competencia son a motivación para aprender e a confianza para alcanzar as metas da aprendizaxe.

• **Competencias sociais e cívicas**

Estas competencias implican a habilidade e a capacidade para utilizar os coñecementos e actitudes sobre a sociedade, para comprender a realidade social

do mundo no que se vive e exercer a cidadanía democrática nunha sociedade cada vez máis plural.

A competencia social relaciónase co benestar persoal e colectivo, e require a adquisición de coñecementos que permitan comprender e analizar os códigos de conduta e o comportamento adecuado para convivir en sociedade.

Os elementos fundamentais desta competencia son a capacidade de comunicarse de forma construtiva en distintos ámbitos e a seguridade nun mesmo, a integridade e a honestidade.

A competencia cívica baséase no coñecemento crítico dos conceptos de democracia, xustiza, igualdade, cidadanía e dereitos civís.

Nesta competencia son fundamentais a habilidade para interactuar eficazmente no ámbito público, para manifestar solidariedade e interese polos problemas da comunidade, o respecto dos dereitos humanos, a igualdade, a apreciación e comprensión das diferentes relixións ou culturas.

O desenvolvemento destas competencias implica afrontar os conflitos con valores éticos e exercer os dereitos e deberes cidadáns desde unha actitude solidaria e responsable.

▪ **Sentido de iniciativa e espírito emprendedor**

Esta competencia refírese á capacidade de transformar ideas en actos, o que implica adquirir conciencia dunha situación e optar con criterio propio, levando adiante as iniciativas necesarias para desenvolver a opción elixida e facerse responsable dela, tanto no ámbito persoal como no social ou laboral.

A adquisición desta competencia é determinante para a formación de futuros cidadáns emprendedores, contribuíndo así á cultura do emprendemento.

Esta competencia require uns coñecementos relacionados coa capacidade de recoñecer as oportunidades existentes para as actividades persoais, profesionais e comerciais; e unhas destrezas como a capacidade de análise, de planificación, organización, xestión, toma de decisións, resolución de problemas, liderado, pensamento crítico, avaliación e autoavaliación.

Require o desenvolvemento de actitudes e valores como a predisposición a actuar de forma creadora e imaxinativa, o autocoñecemento e a autoestima, a independencia, o interese e esforzo, e o espírito emprendedor.

▪ **Conciencia e expresións culturais**

Esta competencia implica coñecer, apreciar, comprender e valorar criticamente diferentes manifestacións culturais e artísticas, utilízalas como fonte de gozo e enriquecemento persoal e consideralas parte do patrimonio cultural dos pobos.

Require coñecementos que permitan acceder ás distintas manifestacións sobre a herdanza cultural a tódolos niveis. Comprende a concreción da cultura e outras manifestacións artísticoculturais da vida cotiá. Incorpora o coñecemento básico das principais técnicas, recursos e convencións das diferentes linguaxes artísticas e a identificación entre as diferentes manifestacións artísticas e a sociedade.

A adquisición desta competencia pon en funcionamento destrezas como a aplicación de diferentes habilidades de pensamento para poder comprender, valorar, emocionarse e gozar das diferentes manifestacións artísticas. Supón, ademais, actitudes e valores persoais de interese, recoñecemento e respecto por elas e pola conservación do patrimonio.

3.4. Contidos

Os contidos que conforman esta materia e este curso, agrupáronse en: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural. Estes cinco bloques, relacionados cos dous centros de atención específicos: a linguaxe oral e a linguaxe escrita, recollen os elementos constitutivos do sistema lingüístico, o seu funcionamento e relacións e a dimensión social e cultural da lingua estranxeira.

- **Bloque 1. Comprensión de textos orais**

B1.1. Estratexias de comprensión:

- Mobilización de información previa sobre tipo de tarefa e tema.
- Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión ao mesmo.
- Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais).
- Formulación de hipótese sobre contido e contexto.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos.
- Inferencia e formulación de hipóteses sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos.
- Reformulación de hipóteses a partir da comprensión de novos elementos.

B1.2. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: interese pola pronuncia coidada, polo ritmo, pola entoación e pola acentuación adecuadas, tanto nas participacións orais como nas imitacións, recitacións e dramatizacións

▪ **Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción**

B2.1. Estratexias de produción:

Planificación:

1. Concibir a mensaxe con claridade e practicala varias veces, distinguindo a súa idea ou ideas principais e a súa estrutura básica.
2. Adecuar o texto á persoa destinataria, contexto e canle, aplicando o rexistro e a estrutura de discurso adecuados a cada caso.

Execución:

3. Expresar a mensaxe con claridade, coherencia, estruturándoo adecuadamente e axustándose, se é o caso, aos modelos e fórmulas de cada tipo de texto.
4. Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta da tarefa) ou a mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles.
5. Apoiarse en tirar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe prefabricada, etc).
6. Compensar as carencias lingüísticas mediante procedementos lingüísticos, paralingüísticos ou paratextuais .

Lingüísticos

7. Modificar palabras de significado parecido.
8. Definir ou parafrasear un termo ou expresión.

Paralingüísticos e

paratextuais - Pedir axuda.

9. Sinalar obxectos, usar deícticos ou realizar accións que aclaran o significado.
10. Usar linguaxe corporal culturalmente pertinente (xestos, expresións faciais, posturas, contacto visual ou corporal, proxémica).
11. Usar sons extralingüísticos e calidades prosódicas convencionais.

B2.2. Patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación: interese pola pronuncia coidada, polo ritmo, pola entoación e pola acentuación adecuadas.

▪ **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**

B3.1. Estratexias de comprensión:

3. Mobilización de información previa sobre tipo de tarefa e tema.
4. Identificación do tipo textual, adaptando a comprensión ao mesmo.
5. Distinción de tipos de comprensión (sentido xeral, información esencial, puntos principais).
6. Formulación de hipótese sobre contido e contexto.
7. Inferencia e formulación de hipótese sobre significados a partir da comprensión de elementos significativos, lingüísticos e paralingüísticos.
8. Reformulación de hipótese a partir da comprensión de novos elementos.

B3.2. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal.

B3.3. Funcións comunicativas:

9. Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, invitacións.
10. Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.
11. Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans.
12. Narración de feitos pasados remotos e recentes.
13. Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso.
14. Establecemento e mantemento da comunicación.

▪ Bloque 4. Producción de textos escritos

B4.1. Estratexias de produción:

Planificación:

- Mobilizar e coordinar as propias competencias xerais e comunicativas co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar que se sabe sobre o tema, que se pode ou se quere dicir, etc.).
- Localizar e usar adecuadamente recursos lingüísticos ou temáticos (uso dun dicionario ou gramática, obtención de axuda, etc.).

Execución:

- Expresar a mensaxe con claridade axustándose aos modelos e fórmulas de cada tipo de texto.

- Reaxustar a tarefa (emprender unha versión máis modesta da tarefa) ou a mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os recursos dispoñibles.
- Apoiarse en e sacar o máximo partido dos coñecementos previos (utilizar linguaxe prefabricada etc.).

B4.2. Patróns gráficos e convencións ortográficas:

- Interese pola presentación dos textos escritos propios e alleos valorando o seu sentido estético e empregando a correcta grafía e ortografía.

▪ **Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural**

B5.1. Aspectos socioculturais e sociolingüísticos: convencións sociais, normas de cortesía e rexistros; costumes, valores, crenzas e actitudes; linguaxe non verbal, así como a realidade plurilingüe e multicultural da propia contorna.

B5.2. Funcións comunicativas:

1. Saúdos e presentacións, desculpas, agradecementos, invitacións.
2. Expresión da capacidade, o gusto, a preferencia, a opinión, o acordo ou desacordo, o sentimento, a intención.
3. Descrición de persoas, actividades, lugares, obxectos, hábitos, plans. -
Narración de feitos pasados remotos e recentes.
4. Petición e ofrecemento de axuda, información, instrucións, obxectos, opinión, permiso. - Establecemento e mantemento da comunicación.

B5.3. Estruturas sintáctico-discursivas:

5. Expresión de relacións lóxicas: conxunción (*and*); disxunción (*or*); oposición (*but*); causa (*because*); finalidade (*to- infinitive*, e. g. *I did it to help her*); comparación (*as Adj. as*; *smaller (than)*; *the biggest*).
6. Relaciones temporais (*when*; *before*; *after*).
7. Afirmación (affirmative sentences; Yes (+ tag)).
8. Exclamación (*What + noun*, e. g. *What fun!*; *How + Adj.*, e. g. *How nice!*; *exclamatory sentences*, e. g. *I love salgade!*).
9. Negación (*negative sentences with not, never, non (Adj.)*, *nobody, nothing*; *Non (+ negative tag)*).
10. Interrogación (*Wh- questions*; *Aux. questions*).
11. Expresión do tempo: pasado (*simple past*; *present perfect*); presente (*simple present*); futuro (*going to*; *will*).

12. Expresión do aspecto: puntual (*simple tenses*); durativo (*present and past continuous*); habitual (*simple tenses (+ Adv., e. g. always, everyday)*); incoativo (*start –ing*); terminativo (*finish –ing*).
13. Expresión da modalidade: factualidade (*declarative sentences*); capacidade (*can*); posibilidade (*may*); necesidade (*must; need*); obriga (*have (got) to; imperative*); permiso (*can; may*); intención (*going to; will*).
14. Expresión da existencia (*there is/are*); a entidade (*nouns and pronouns, articles, demonstratives*); a calidade (*(very+) Adj.*).
15. Expresión da cantidade (*singular/plural; cardinal numerals up to four digits; ordinal numerals up to two digits. Quantity: all, many, a lot, some, (a) few, (a) little, more, much, half, a bottle/cup/glass/piece of. Degree: very, too, enough*).
16. Expresión do espazo (*prepositions and adverbs of location, position, distance, motion, direction, origin and arrangement*).
17. Expresión do tempo (*points (e. g. quarter past five); divisions (e. g. half an hour, summer), and indications (e. g. now, tomorrow (morning)) of estafe; duration (e. g. for two days); anteriority (before); posteriority (after); sequence (first...then); simultaneousness (at the same estafe); frequency (e. g. sometimes, on Sundays*).
18. Expresión do modo (*Adv. of manner, e. g. slowly, well*).

B5.4. Léxico oral de alta frecuencia (recepción e produción) relativo a identificación persoal; vivenda, fogar e contorna; actividades da vida diaria; familia e amizades; traballo e ocupacións; tempo libre, lecer e deporte; viaxes e vacacións; saúde e coidados físicos; educación e estudo; compras e actividades comerciais; alimentación e restauración; transporte; lingua e comunicación; medio ambiente, clima e contorna natural; e tecnoloxías da información e a comunicación.

3.5. Metodoloxía

3.5.1. Metodoloxía Didáctica

As bases metodolóxicas que inspiran o noso traballo son as seguintes:

O punto de partida da aprendizaxe dos alumnos son os seus primeiros coñecementos previos; centrándonos naquilo que resulta familiar e próximo ao alumnado pero cunha vertente de fantasía para lograr o equilibrio entre a seguridade/benestar co interese/imaxinación. O alumno pode transferir conceptos e estratexias adquiridas para construír así significados e atribuír sentido ao que aprende (partindo do que coñece e formulando hipóteses para elaborar regras que

axudan a interiorizar o novo sistema). Favorécese así o seu crecemento persoal, o seu desenvolvemento e a súa socialización.

A aprendizaxe a nivel de competencias persegue o desenvolvemento do potencial de cada alumno, das súas capacidades, preparar o alumnado para que poida afrontar os retos persoais ó longo da súa vida con éxito. Os alumnos non só terán que adquirir uns coñecementos, senón que deberán ser capaces de acceder a eles e aplicalos nos diferentes contextos da súa vida e contextualizalos. A aprendizaxe por competencias ten o propósito de cubrir tódolos aspectos da vida, facendo que os alumnos non só sexan capaces de aprender, senón, entre outros, de aprender a aprender, aprender a convivir, aprender a facer. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona diferentes actividades que contribúen ó desenvolvemento das competencias clave.

As situacións comunicativas que inclúen o humor e o xogo captan a motivación do alumnado e facilitan a aprendizaxe; por iso é importante ter en conta a importancia das cancións e historias, as características dos personaxes, as ilustracións e mesmo os efectos sonoros das gravacións.

Os nenos aprenden de distintas formas e a ritmos diferentes; por iso o noso proxecto está deseñado para ser utilizado con flexibilidade de modo que tódolos integrantes do grupo poidan participar e atopen actividades nas que poden aplicar coñecementos e aptitudes, facilitando o desenvolvemento da propia conciencia de logros, e do progreso que logran día a día. No noso proxecto existe sempre un apoio para aqueles nenos e nenas que o requiran, tendo sempre en conta aqueles casos nos que o progreso non responda ós obxectivos que se programaron, así como os casos nos que algúns destaquen na consecución de obxectivos e que, ante a falta de actividade programada, perdan a motivación e o interese pola lingua estranxeira. Para emendar estas posibles situacións inclúense actividades tanto de ampliación, para os máis avanzados, como de reforzo, para os que poidan estancarse nalgún momento. Estas actividades non aparecen no *Class Book*. Están explicadas no *Teacher's Guide* e poden ser de grande utilidade para a tarefa diaria do profesor.

A aprendizaxe dos nenos é maior e de máis calidade se basea na actividade; eles demandan exercer a súa capacidade de actuar. Cada unha das unidades do noso proxecto proporciona unha ampla gama de actividades e recursos didácticos de diferente participación. No noso proxecto, o alumno/a é o centro do proceso de ensino-aprendizaxe pero a súa actividade construtivista depende da intervención do profesor/a. Esta intervención debe ser activa e reflexiva e axustada ó nivel que mostra o alumno/a, debendo: iniciar o *input* da lingua, axudar ó individuo na interacción cos demais, avaliar o que fan os nenos/as, proporcionar retroacción, contextualizar as actividades e dar significados comprensibles para o alumno/a,

promover estratexias de comunicación, potenciar as estratexias de aprendizaxe xa adquiridas e admitir o erro.

Considerar o progreso pero tamén o erro como algo natural no proceso de aprendizaxe. O erro acontece como unha evidencia do dinamismo subxacente da comprensión e do dominio progresivo do novo sistema comunicativo. No noso proxecto enténdese que os erros prodúcense cando o neno/a anticipa como vai funcionar a lingua ou cando transfire regras da súa lingua materna nun proceso natural de adquisición. Pero é importante facer unha distinción entre erro e equivocación. Considérase erro o fallo sistemático debido a un mal ou escaso coñecemento da lingua. Estes erros corríxense ó finalizar as interaccións orais, de forma grupal e cunha linguaxe accesible e sempre tendo en conta que non desaparecen repentinamente, senón que requiren o seu tempo. A equivocación é un fallo ocasional debido a unha falta de atención nun momento determinado, que o mesmo lle pode acontecer a un falante nativo. Non paga a pena corrir as equivocacións porque non son relevantes do proceso de ensino-aprendizaxe.

A avaliación do proceso individual e grupal dos alumnos na aprendizaxe é un factor importante para asegurar a calidade da aprendizaxe; no noso proxecto existe un Caderno de Avaliación con follas de avaliación fotocopiabiles para cada unidade, que permiten ó profesor anotar as observacións referentes ó progreso de cada alumno. Tal e como está concibido, o profesor pode adaptalo doadamente ás súas necesidades específicas.

A aprendizaxe globalizada xera o desenvolvemento da realidade como un todo nos alumnos. O noso proxecto toma en conta esta situación ó ofrecer actividades interrelacionadas coas outras áreas curriculares, empezando polo coñecemento do neno mesmo e a continuación coa exploración do mundo que os rodea; a súa casa, o seu colexio, o seu medio e a súa sociedade en xeral. Este desenvolvemento reflíctese nos temas de cada unidade, que se relacionan coas demais áreas do Currículo: Ciencias da Natureza, Ciencias Sociais, Educación Artística, Matemáticas, Educación Física, etc.

Unha aprendizaxe permanente. Non hai saberes que se adquiran exclusivamente nunha determinada materia e só serven para ela (sobre todo nesta e para esta). Con todo o que o alumno aprende nas diferentes materias (e non só na institución escolar) constrúe unha bagaxe cultural e de información que debe servirle para o conxunto da súa vida, que debe ser capaz de utilizar en momentos precisos e en situacións distintas (a linguaxe é, a estes efectos, paradigmática). Por iso, as competencias clave poden alcanzarse se non en todas, si na maioría das materias curriculares, e tamén por iso en todas estas materias poderá utilizar e aplicar as

devanditas competencias, independentemente de en cais as puidese adquirir (transversalidade). Ser competente debe ser garantía de ter alcanzado determinadas aprendizaxes, pero tamén permitirá alcanzar outras, tanto na propia institución escolar como fóra dela, garantía da súa aprendizaxe permanente (ou, neste caso, capaz de comunicarse en situacións moi diversas, algunhas das cais o propio alumno nin sequera pode considerar aínda que terá que facelo).

3.5.2. Materiais e recursos didácticos

Disponse dos seguintes recursos materiais e dixitais:

O *iPack*, con presentacións e material práctico para ser utilizado coa lousa dixital interactiva ou o portátil e o proxector. Inclúe unha presentación animada do primeiro bloque de vocabulario protagonizada polos personaxes do curso, un filme cultural con nenos británicos reais, a versión animada da historia protagonizada polos personaxes do curso, presentando e contextualizando o segundo bloque de vocabulario e gramática; a presentación dunha canción consolidando o vocabulario e a gramática; unha presentación introducindo o tema intercurricular; dez actividades e xogos interactivos; páxinas do *Class Book* e *Activity Book* como referencia e apoio na aula; a versión dixital do material incluído no *Teacher's Resource Pack* e xogos de repaso para o final de cada unidade e trimestre.

O libro de texto utilizado é Oxford Rooftops de Oxford University Press. O alumno dispón do *Class Book* cunha unidade introdutoria na que se presentan os personaxes do curso e o contexto, seis unidades con dez leccións cada unha, dúas páxinas de material sobre festividades, seis páxinas *Read more!* de ampliación do contido das leccións culturais e tres historias de revisión protagonizadas por *The only Earth Boy on Planet 57!* Tamén dispón do *Activity book*, con dez páxinas de actividades e un *cut-out (speaking cards)* para cada unidade principal; repaso das unidades e das festividades, sete páxinas de *Bilingual Dictionary*, unha sección de actividades extra para os alumnos máis rápidos (*Fast finishers*), como deberes ou como preparación para os exames, *speaking cards* para a lección 7 e actividades de repaso sobre a sección *Read more!*

O profesor dispón da Guía didáctica (*Teacher's Guide*), con anotacións didácticas concisas para cada lección, suxestións para actividades iniciais, finais e extra, anotacións culturais, a versión solucionada das actividades do alumno, transcripcións das audicións, referencias ás competencias básicas, referencias ás *worksheets* e un banco de ideas con suxestións para xogos e actividades,

explicacións sobre os xogos do *iPack*; o *Teacher's Resource CD-ROM* con *worksheets* para a práctica adicional de vocabulario e gramática para reforzar e estender o contido das *worksheets* das unidades principais, as de festividades, as historias extra, temas intercurriculares e as *worksheets* sobre festividades e os filmes culturais; material para a avaliación e o portfolio, os tests das unidades, anotacións sobre as competencias básicas e as audicións e solucións para tódalas *worksheets*. Os CDs de audio con tódalas cancións, historias, audicións e os *listening tests*.

Dispón ademais do *Teacher's Resource Pack* con 109 *Flashcards e wordcards*; un *The World poster*, un *Food around the World poster*, un *Grammar poster* e un *How to be a fluent writer poster*.

E por último, os recursos na web *Oxford Online Learning Zone* para os alumnos con práctica interactiva, para ser utilizados na casa ou na aula; os recursos na web *Oxford Premium* para o profesor con todo o material online, e os libros dixitais dispoñibles para *Oxford Rooftops*.

Os recursos multimedia mencionados (*iPack, Teacher's Resource CD-ROM, DVD, os libros dixitais e a web*) integran por completo o uso das TIC na aula, permitindo aos profesores adaptar as mellores solucións dixitais de acordo ao alumnado ou ao centro no que se desenvolve o ensino.

3.5.3. Actividades

- **Actividades de inicio de lección**

Trátase de activar os coñecementos previos dos alumnos nos temas novos que se van traballar ou de repasar os xa traballados. Isto adóitase facer a través de actividades de *brainstorming* ou actividades de repaso, mediante xogos, intercambios comunicativos con soporte de *flashcards*, posters, cancións, etc.

- **De desenvolvemento da lección**

Cada unha das unidades do método inclúe diferentes tipos de actividades que apelan ás intelixencias múltiples e que están destinadas a facilitar a adquisición, fixación, evolución e mellora das diversas destrezas que conforman a maior parte de competencia da lingua inglesa. Estas actividades son:

- O vocabulario relacionado cos diversos campos conceptuais que se desenvolven na unidade didáctica (**Vocabulary**).
- A lectura e comprensión de textos (**Reading**). □ As estruturas gramaticais (**Grammar**).
- Os sons estudados (**Pronunciation**).

- A comprensión e a expresión oral da lingua en tódalas súas vertentes (***Listening and Speaking***).
- A comprensión e a expresión escrita (***Writing***).

▪ **De reforzo e ampliación**

O proxecto parte do recoñecemento de que en toda clase hai alumnos/as con diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe e diferentes niveis de motivación, ao tempo que persegue o obxectivo de que todo alumno/a participe no proceso de aprendizaxe con plena satisfacción e alcance o éxito de acordo ao seu nivel de capacidade e interese.

A diversidade de exercicios e actividades utilizados nos materiais posibilita que tódolos alumnos/as poidan encontrar algún que estea de acordo co seu estilo e ritmo de aprendizaxe.

Algunhas destas actividades actúan como unha extensión para aqueles alumnos sen dificultades, e outras ofrecen un reforzo para aqueles que necesitan máis apoio.

As actividades ás que nos referimos son as seguintes:

1. Actividades opcionais no *Teacher's Guide*.
2. As actividades propostas no *Teacher's Resource CD-ROM*:
 - 2.1. Worksheets: actividades de reforzo, extensión e consolidación baseadas nas diferentes seccións estudadas na unidade: *Reinforcement, Extension, Story playscript, Song contest, Cross-curricular*.
3. As actividades propostas no *Activity Book*.
4. Páxinas *Read more!* para ampliar o contido cultural (CB e AB).
5. As actividades adicionais propostas no *Activity Book*:
 - 5.1. *Finished?*: para aqueles alumnos que rematan pronto e baseadas no contido da lección. - *Grammar practice*: práctica de gramática adicional.

- **De desenvolvemento de competencias clave**

Algunhas actividades contribúen máis especificamente ao desenvolvemento dunha ou varias competencias básicas, entre as que se incluírían:

- *Brainstorming*
- *Role-plays*
- Actividades interactivas
- Actividades na lousa dixital
- Actividades baseadas en distintos soportes
- Actividades de investigación ou estudos de casos
- Actividades en grupo
- Interpretacións de datos, gráficas, etc.
- Textos culturais, cancións, rimas, etc.
- Actividades nas que se traballan as emocións

- **De avaliación**

Actividades de avaliación formativa, onde o profesor avaliará o traballo continuado dos alumnos e medirá o seu progreso a través da observación e comprobación da realización de actividades como:

- Exercicios do *Activity Book*
- *Revision Stories* (CB e AB)

Actividades de avaliación sumativa coa realización das diversas actividades de avaliación referidas en *Teacher's Resource*:

- Unit tests 1-6 (Standard - Challenge)
- End-of-term 1-3 (Standard - Challenge)
- End-of-year test (Standard - Challenge)

Actividades de autoavaliación e autoestudo, nas que o alumno se inicia en estratexias de auto-avaliación dos seus coñecementos e destrezas:

- O self-evaluation de cada unidade (AB).

- **Complementarias**

Este tipo de actividades entre as que se incluírán: saídas culturais, asistencia a obras de teatro en inglés, conmemoración de festividades características da sociedade anglosaxona etc., serán deseñadas polo equipo de profesores do departamento de inglés de cada centro.

▣ **Saídas e actividades comúns a todo o centro ou a varios grupos**

3.5.4. Organización de tempos, agrupamentos e espazos

O tempo, entendido como o dedicado ao ensino no centro, é un recurso fundamental e limitado na aprendizaxe dunha materia. A programación que se formula neste documento deberá ser adaptada por cada profesor de acordo aos seus horarios e ritmos da clase.

Con respecto aos alumnos, o profesor pode seguir diferentes criterios para o agrupamento destes:

(Elimínese o que non proceda)

- Recursos humanos
- Profesorado de apoio
- Psicólogo/a
- Criterios
- En función da orde alfabética

- Agrupamentos flexibles (*especificíquese de que tipo e por que*)
- Pequenos grupos de reforzo dentro/fóra da aula
- Alumnos con distinto tipo de necesidades de orixe sensorial en distintos grupos na aula

Á hora de realizar as tarefas, completar actividades, proxectos, etc. a organización dos alumnos realízase en función do tipo de interacción que se dá nese momento na aula:

- Profesor-alumno
- Traballo individual
- Traballo en parellas
- Traballo en grupo

Os recursos que os profesores poden contar e os posibles espazos en que poden se desenvolver os procesos de ensino-aprendizaxe son, neste momento, máis e máis variados.

Como resultado, os contextos de aprendizaxe son tamén máis amplos. Os profesores poden aplicar actividades e proxectos que inclúen diferentes ambientes:

- O centro educativo
- A comunidade
- O contexto familiar

A aula deixou de ser o único lugar onde se imparte unha materia. Tódolos centros educativos conta cunha serie de recursos espaciais, materiais e virtuais, que se poden empregar para impartir a materia:

- Laboratorio de idiomas
- Aula virtual
- Sala de informática – Aula de audiovisuales
- Biblioteca
- Salón de actos - Teatro
- Taller
- Ximnasio
- Patio

Para o uso das áreas comúns, o profesor rexistrará observacións sobre cando, como e por que se usan estes espazos para a clase de inglés:

Dentro da aula, o espazo pode ser distribuído seguindo criterios diferentes:

- Mesas distribuídas en filas
- Mesas distribuídas en “U”
- Cantos específicos: biblioteca de clase, temas transversais, xogos, artesanía, etc.
- Outros

Ten un papel moi importante a incorporación das TIC na educación, proporcionando diversos recursos materiais que ofrecen ao profesor a posibilidade de deseñar súas clases de forma personalizada e axustando-se as necesidades de cada momento:

- Vídeo-DVD
- TV
- Radiocasete/ reproductor CD
- Cámara de vídeo – Grabador audio
- Ordenadores (PC, portátiles, netbooks, tabletas, ...)
- Pantalla Digital Interactiva
- Conexión a Internet (WiFi, outros...)

(anóte aquí as observacións sobre cando, como e por que se usan estes recursos.)

Máis aló dos recursos materiais e espaciais, non podemos deixar de mencionar os **procesos cognitivos** que intervinen con as fases de aprendizaxe do alumnado. Estes procedementos que fan posible a incorporación dos coñecementos que queren ser transmitidos para os alumnos son moi complexos. Desde a atención necesaria para prepararse para recibir a información hasta a memorización que permita o acceso a esta información cando sexa necesario, coa participación, entre outros, os seguintes procesos:

- Acceso
- Identificación
- Entendemento
- Reprodución
- Reflexión ▪ Conexión ▪ Síntese
- Creación.

3.5.5. As medidas de atención para a diversidade dos alumnos

Un dos elementos que máis promovía a LOE e segue promovendo con LOMCE é a *atención para a diversidade*. É claro que a mesma acción educativa exercida sobre o mesmo grupo de alumnos ten efectos diferentes en función do coñecemento e

experiencia previa de cada un deles, as súas capacidades intelectuais e os seus intereses e motivacións no ensino.

É por esta razón que, en moitos casos, debemos modificar ou adaptar contidos ou a metodoloxía para que tódolos alumnos poidan alcanzar os obxetivos establecidos. Do mesmo xeito, debemos ofrecer actividades de extensión para aqueles alumnos máis capaces ou receptivos. A atención para a diversidade debe ser sempre realizada en ambas as direccións. Así, constantemente se deberá abordar estas diferenzas, presentando as mesmas actividades de formas diferentes das actividades propostas no libro do alumno e no caderno. Os profesores deben escoller a quen dirixir e propoñer algunhas actividades ou outras e deberán ser consciente en tódolos momentos destas diferenzas, non só na hora de avaliar, senón tamén na hora de ensinar e planificar o proceso de ensino-aprendizaxe.

Oxford Rooftops ofrece actividades de reforzo e extensión que permiten dar una atención individualizada aos alumnos segundo as súas necesidades e ritmo de aprendizaxe. En noso proxecto se inclúen ideas en tódalas leccións para que o profesor responda as diversas situacións que surgen na aula.

No material destinado ao profesor, *Teacher's Guide* e *Teacher's Resource CD-ROM* se proponen actividades de extensión e ampliación para os alumnos así como notas para o profesor, consellos didácticos, para afrontar diferentes expectativas do alumnado.

Critérios e procedementos previstos para realizar las adaptacións curriculares apropiadas para os alumnos con necesidades educativas especiais

(O departamento describirá e detallará aquí os criterios e procedementos específicos se fose necesario. Aqueles departamentos que non teñen este tipo de alumnado non terán esta sección)

As adaptacións se centrarán en:

- 1 Tempo e ritmo de aprendizaxe
- 2 Metodoloxía máis personalizada
- 3 Reforzar as técnicas de aprendizaxe
- 4 Mellorar os procedementos, hábitos e actitudes
- 5 Aumentar a atención orientadora
- 6 Enriquecemento curricular
- 7 Avaliacións adoptadas para as necesidades destes alumnos

a **Para o alumnado con altas capacidades intelectuais:** se facilitarán contidos e materiais de extensión adecuados as necesidades destes alumnos para permitir alcanzar o máximo do seu potencial

b Para os alumnos con integración tardía no sistema educativo: adoptaránse as medidas de reforzo necesarias para facilitar súa integración escolar e a recuperación da seu desfase para que lles permitan continuar con aproveitamento en seus estudos.

c Para o alumnado con dificultades específicas de aprendizaxe: se adoptarán tanto medidas de escolarización como de atención. Para os alumnos con discapacidade, se tomarán medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas. Para os alumnos con dificultades de aprendizaxe graves, se priorizarán os contidos de procedementos e actitudes, buscando a integración social, ante a imposibilidade de alcanzar un progreso suficiente nos contidos conceptuais. Hai que insistir nos contidos instrumentais ou en materiais considerados como tais.

Cando as adaptacións non són o suficiente temos a diversificación curricular, por meio do cal un alumno ou alumna podería deixar de cursar parte do tronco común da etapa e empregar este tempo en outro tipo de actividades educativas, ben como as ofertas en espazos opcionais, ben como actividades deseñadas especialmente para el/ela, que poderían cursar dentro ou fóra do centro. Este/a alumno/a seguiría tendo en todo momento como referencia os obxectivos xerais da etapa, pero accedería a eles a través doutro tipo de contidos e actividades..

3.6. Avaliación

A aprendizaxe do alumno debe ser avaliada sistemática e periodicamente, tanto para medir individualmente os coñecementos e competencias adquiridas como para, e por el, introducir no proceso educativo cantas sexan precisas se a situación o require (cando a aprendizaxe dos alumnos non responden para o que, *a priori*, non se espera deles).

Se asumimos que as competencias clave supoñen unha aplicación real e práctica de coñecementos, habilidades e actitudes, a forma de comprobar ou avaliar se o alumno as adquiriu é reproducir situacións máis reais posibles de aplicación, e nesas situacións o común é que o alumno se sirva desa bagaxe acumulada (todo tipo de contidos) pero responda, sobre todo, a situacións prácticas.

A **avaliación por competencias** permite avaliar tanto o logro dos obxectivos da materia coma o grao de adquisición das Competencias clave. Uns criterios están ligados expresamente a conceptos, e outros, preferentemente a procedementos e actitudes.

En función do obxectivo que persigamos avaliar, contamos con varias modalidades, como é o caso da **avaliación sumativa**, realizada en diferentes momentos do curso e que temos que identificar coas finais de avaliación e de curso (ordinaria e extraordinaria, cando sexa o caso). Haberá outras avaliacións, como a **inicial** (non clasificada) e a final e, sobre todo, a **continua** ou formativa,

aquela que ocorre durante todo o proceso de ensino-aprendizaxe, inmersa nel, e que insiste, polo tanto, no carácter orientador e de diagnóstico do ensino.

Realizarase ademais unha **avaliación individualizada** a tódolos alumnos ó finalizar 3ª de primaria na que o alumno deberá demostrar o grao de adquisición das competencias en comunicación lingüística e matemática. Ó final de 6ª de primaria deberá tamén demostrar o grao de adquisición de competencias clave, así como a realización dos obxectivos da etapa.

O resultado das avaliacións individualizadas expresarase en niveis e se constarán nun informe de carácter informativo e orientador que se entregará ós pais ou titores. O nivel obtido será indicativo da progresión e a aprendizaxe dos alumnos, polo que se non son adecuados deberán aplicarse as medidas ou programas máis apropiados para eles.

Ademais de avaliar a aprendizaxe dos alumnos, tamén se avalía o proceso de ensino dos profesores, polo que quedará incluído un procedemento de avaliación dos programas didácticos e seus indicadores na proposta pedagóxica de cada centro escolar.

3.6.1. Procedementos de avaliación

Atendendo ós diferentes criterios, o currículo propón unha serie de ferramentas que nos permiten levar a cabo o proceso de avaliación na aula. No caso de avaliación **formativa**, serán a observación e o seguimento sistemático do alumno, é dicir, se tomarán en consideración tódalas producións para o desenvolvemento, tanto de carácter individual como de grupo: traballos escritos, presentacións orais e debates, actividades de clase, lecturas e resumos, investigacións, actitude de aprendizaxe, precisión na expresión e autoavaliación entre outros. E a avaliación **sumativa**, as probas escritas trimestrais e as de recuperación (e final de curso, se o alumno non tiver recuperado algunha, e extraordinaria, no caso de obter unha clasificación insuficiente na ordinaria final de curso). En todo caso, os procesos de avaliación serán variados, de forma que poidan adaptarse a flexibilidade que esixe a propia avaliación.

O currículo tamén establece uns **criterios de avaliación** e uns **estándares de aprendizaxe avaliábeis** por materia e curso que nos permiten avaliar a consecución dos obxectivos do curso. Con respecto á avaliación por **competencias**, dado que estes son moi xenéricos, debemos concentrarnos moito máis, as compartir para facer con que nos sirvan como referencia para a acción educativa e para demostrar a competencia do alumno, e é o que chamamos de **indicadores**. Para a súa referencia, se inclúe na seguinte sección a lista completa tanto dos criterios da avaliación como os indicadores de competencias clave.

3.6.2. Recursos de avaliación

3.6.2.1. Criterios de avaliación

Os criterios de avaliación que establece o currículo para o sexto ano do ensino básico na área de lingua estranxeira, organizado en cinco seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural, son os seguintes:

▪ Bloque 1. Comprensión de textos orai

- B1.1. Identificar o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente, articulados con claridade e lentamente e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, sobre temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotiáns predicibles ou relativos a áreas de necesidade inmediata nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas sexan boas e non distorsionen a mensaxe, que se poida volver escoitar o devandito ou pedir confirmación e conte con apoio visual ou cunha clara referencia contextual .
- B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto.
- B1.3. Utilizar as indicacións do contexto e da información contida no texto para facerse unha idea dos significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.
- B1.4. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e recoñecer os significados e intencións comunicativas xerais relacionados con estes.

▪ Bloque 2. Produción de textos orais: expresión e interacción

- B2.1. Participar de maneira simple e comprensible en conversas moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares (un mesmo, a contorna inmediata, persoas, lugares, obxectos e actividades, gustos e opinións), nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos, aínda que en ocasións a pronuncia non sexa moi clara, sexan evidentes as pausas e titubeos e sexa necesaria a repetición, a paráfrase e a cooperación da persoa interlocutora para manter a comunicación.
- B2.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi breves e sinxelos, utilizando, p. e., fórmulas e linguaxe prefabricado ou expresións memorizadas, ou apoiando con xestos o que se quere expresar.

- B2.3. Articular, de maneira polo xeral comprensible pero con evidente influencia da primeira ou outras linguas, un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos, adaptándoos á función comunicativa que se quere levar a cabo.
- B2.4. Facerse entender en intervencións breves e sinxelas, aínda que resulten evidentes e frecuentes os titubeos iniciais, as vacilacións, as repeticións e as pausas para organizar, corrixir ou reformular o que se quere dicir.
- B2.5. Interactuar de maneira moi básica, utilizando técnicas moi simples, lingüísticas ou non verbais (p. e. xestos ou contacto físico) para iniciar, manter ou concluír unha breve conversa.

▪ **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**

- B3.1. Identificar o tema, o sentido xeral, as ideas principais e información específica en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, moi breves e sinxelos, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia, e nos que o tema tratado e o tipo de texto resulten moi familiares, cotiáns ou de necesidade inmediata, a condición de que se poida reler o que non se entendeu, que se poida consultar un dicionario e conte con apoio visual e contextual.
- B3.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto.
- B3.3. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.
- B3.4. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.

▪ **Bloque 4. Producción de textos escritos**

- B4.1. Construír, en papel ou en soporte electrónico, textos moi curtos e sinxelos, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas básicas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo/a, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles.
- B4.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas para producir textos escritos moi breves e sinxelos, p. e. copiando palabras e frases moi usuais para realizar as funcións comunicativas que se perseguen.
- B4.3. Aplicar patróns gráficos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable corrección palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.

- B4.8. Facer uso das ferramentas informáticas para completar actividades predeseñadas polo persoal docente.

- B4.9. Usar correctamente o dicionario bilingüe, biblioteca de aula e outros materiais de consulta para a elaboración de textos, respectando as súas normas de funcionamento.

▪ **Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural**

- B5.1. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades ou celebracións), condicións de vida (vivenda, contorna), relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comportamento (xestos habituais, uso da voz ou contacto físico) e convencións sociais (normas de cortesía), e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión adecuada do texto.

- B5.2. Recoñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción oral e escrita adecuada ao contexto, respectando as convencións comunicativas máis elementais.

- B5.3. Distinguir a función ou funcións comunicativas principais do texto (p. e. unha demanda de información, unha orde, ou un ofrecemento) e un repertorio limitado dos seus expoñentes máis habituais, así como os patróns discursivos básicos (p. e. inicio e peche conversacional, ou os puntos dunha narración esquemática, inicio e peche dunha carta, ou os puntos dunha descrición esquemática).

- B5.4. Recoñecer os significados máis comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunicación oral ou escrita (p. e. estrutura interrogativa para demandar información).

- B5.5. Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral ou escrito de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses.

- B5.6. Cumprir a función comunicativa principal do texto (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos para inicio e despedida para peche en conversas ou en correspondencia, ou unha narración esquemática desenvolvida en puntos).

- B5.7. Cumprir a función comunicativa principal do texto escrito (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos).

- B5.8. Manexar estruturas sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como “e”, “entón”, “pero”, “porque”), aínda que se sigan cometendo erros básicos de maneira sistemática en, p. e., tempos verbais ou na concordancia.
- B5.9. Coñecer e utilizar un repertorio limitado de léxico, tanto oral como escrito, de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos propios intereses, experiencias e necesidades.
- B5.10. Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente en situacións reais ou simuladas en contextos menos dirixidos.
- B5.11. Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividade...).)
- B5.12. Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.
- B5.13. Establecer similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima.
- B5.14. Valorar as linguas como un instrumento de comunicación, para aprender e acercarse a outras culturas, que hai diversidade de linguas e mostra respecto por todas.

3.6.2.2. Estándares de aprendizaxe avaliáveis

Os estándares de aprendizaxe para este curso foron organizados en cinco seccións principais: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural. Recollemos a continuación o lexislado:

▪ Bloque 1. Comprensión de textos orais

- PLEB1.1. Comprende o esencial de anuncios publicitarios sobre produtos que lle interesan (xogos, ordenadores, CD etc.).
- PLEB1.2. Comprende mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información (por exemplo, números, prezos, horarios, nunha estación ou nuns grandes almacéns).
- PLEB1.3. Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).
- PLEB1.4. Identifica o tema dunha conversa cotiá predicible que ten lugar na súa presenza (por exemplo, nunha tenda, nun tren).

- PLEB1.5. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar.
- PLEB1.6. Comprende as ideas principais de presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese (por exemplo, música, deporte etc.), a condición de que conte con imaxes e ilustracións e se fale de maneira lenta e clara.
- PLEB1.7. Comprende o sentido xeral e o esencial e distingue os cambios de tema de programas de televisión ou doutro material audiovisual e multimedia dentro da súa área de interese (p. e. nos que se entrevista a mozos e mozas ou personaxes coñecidos ou coñecidas sobre temas cotiás (por exemplo, o que lles gusta facer no seu tempo libre) ou nos que se informa sobre actividades de lecer (teatro, cinema, eventos deportivos etc.).

▪ **Bloque 2. Producción de textos orais: expresión e interacción**

- PLEB2.1. Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que lle interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.

▪ **Bloque 3. Comprensión de textos escritos**

- PLEB3.1. Comprende instrucións, indicacións, e información básica en notas, letreiros e carteis en rúas, tendas, medios de transporte, cinemas, museos, colexios, e outros servizos e lugares públicos.
- PLEB3.2. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálogos, listas de prezos, anuncios, guías telefónicas, publicidade, folletos turísticos, programas culturais ou de eventos, etc.
- PLEB3.3. Comprende correspondencia (SMS, correos electrónicos, postais e tarxetas) breve e sinxela que trate sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar, a indicación da hora e o lugar dunha cita, etc.

- PLEB3.4. Comprende o esencial e os puntos principais de noticias breves e artigos de revistas para mozas e mozos que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese (deportes, grupos musicais, xogos de ordenador).
- PLB3.5. Comprende o esencial de historias breves e ben estruturadas e identifica os e as personaxes principais, a condición de que a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento (lecturas adaptadas, cómics etc.).
- PLEB3.6. Emprega de forma axeitada os signos ortográficos básicos (p. e. punto, coma), así como símbolos de uso frecuente (p. e. ☺, @, £).

▪ **Bloque 4. Producción de textos escritos**

- PLEB4.1. Completa un breve formulario ou unha ficha cos seus datos persoais (por exemplo, para rexistrarse nas redes sociais, para abrir unha conta de correo electrónico etc.).
- PLEB4.2. Escribe correspondencia persoal breve e simple (mensaxes, notas, postais, correos, chats ou SMS) na que dá as grazas, felicita a alguén, fai unha invitación, dá instrucións, ou fala de si mesmo/a e da súa contorna inmediata (familia, amigos e amigas, afeccións, actividades cotiás, obxectos e lugares) e fai preguntas relativas a estes temas.

▪ **Bloque 5. Coñecemento da lingua e conciencia intercultural**

- PLEB5.1. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición.
- PLEB5.2. Desenvólvese en transaccións cotiás (p. e. pedir nunha tenda un produto e preguntar o prezo).
- PLEB5.3. Participa en conversas cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar a alguén), se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiás, se expresan sentimentos, se ofrece algo a alguén, se pide prestado algo, queda con amigos e amigas ou se dan instrucións (p. e. como se chega a un sitio con axuda dun plano).
- PLEB5.4. Participa nunha entrevista, p. e. médica nomeando partes do corpo para indicar o que lle doe.
- PLEB5.5. Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas.

3.6.2.3. Rúbrica de avaliación de competencias

No **Anexo I** deste documento incluímos unha modelo denominada *Rúbrica de Avaliación de competencias* para cada unidade e para o curso completo que nos permite avaliar o grao de adquisición das competencias clave indicando o **nivel de cualificación** que vai adquirindo o alumno.

Na **rúbrica** indícase cada unha das competencias clave seguidas da súa especificación en **indicadores**. No modelo correspondente a cada unidade inclúense unicamente as competencias e os indicadores que se desenvolveron concretamente nesa unidade; en cambio, no modelo proposto para a avaliación xeral inclúense tódalas competencias e tódolos seus indicadores. Á hora de avaliar coas rúbricas, recoméndase cualificar, en primeiro lugar, cada un dos indicadores ou aqueles nos que se centrou o profesor, obtendo deste xeito unha visión global da competencia para avaliála seguidamente.

No proceso de avaliación identificamos cinco niveis de cualificación, e para o seu rexistro aconsellamos a seguinte escala cualitativa ordenada de menor a maior: Insuficiente (IN): Non conseguido; Suficiente (SU): Conseguido con nivel baixo nos diferentes ámbitos; Ben (BI): Conseguido con nivel medio; Notable (NT): conseguido con nivel alto, e Sobresaliente (SB):

Conseguido totalmente. Estes **criterios de cualificación** deben aplicarse tendo en conta os criterios de avaliación detallados para a área de lingua estranxeira.

Para poder avaliar ós alumnos, o profesorado precisa unha serie de **instrumentos** que lle permitan obter uns datos concretos. No modelo propoñemos os instrumentos que cremos máis indicados para a obtención destes datos, como poden ser: observación, proba escrita, proba oral, caderno de clase, portfolio. O profesor poderá modificar a modelo substituíndo ou incluíndo outros instrumentos empregados.

Os **indicadores** nos que se especifican as competencias clave, que incluímos na modelo, e que nos permiten demostrar a competencia real do alumno para esta materia e este curso son os que indicamos a continuación:

1 Competencia en comunicación lingüística (CL)

Indicadores

CL1. ESCOITAR

CL1.1. Escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.

CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.

CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.

CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.

CL1.5. escoita e discrimina sons.

CL2. FALAR

CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.

CL2.2. Participa en representacións sinxelas.

CL2.3. Pode organizar as súas breves exposicións, dicindo ou lendo en voz alta para toda a clase textos breves de realización propia.

CL3. CONVERSAR

CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.

CL3.2. Mantén conversacións cotiás e familiares sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.

CL4. LER

CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos.

CL4.2. Localiza información explícita en textos diversos sobre temas de interese.

CL4.3. Realiza inferencias directas na comprensión de textos diversos sobre temas de interese.

CL4.4. Le textos diversos sobre temas de interese.

CL5. ESCRIBIR

CL5.1. Escribe en lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.

CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ao destinatario e á finalidade do texto.

2 Competencia matemática, científica e tecnolóxica (CMCT)

Indicadores

CMCT1. Ordena os datos rexistrados atendendo a un criterio de clasificación.

CMCT2. Representa os datos obtidos sobre feitos e obxectos da vida cotiá empregando os gráficos estadísticos mais axeitados á situación, táboa ou gráfica.

CMCT3. Relaciona determinadas prácticas de vida co axeitado funcionamento do corpo.

CMCT4. Identifica diferentes especies de seres vivos.

CMCT5. Recoñece o proceso da experimentación científica.

3 Competencia dixital (CD)

Indicadores

CD1. Busca, recompila e organiza información en soporte dixital.

CD2. Utiliza as tecnoloxías da información e a comunicación para contrastar e comprobar información.

CD3. Emprega o soporte dixital para a aprendizaxe da lingua estranxeira.

4 Aprender a aprender (AA)

Indicadores

AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües e monolingües.

AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.

AA3. Valora a lingua estranxeira como ferramenta de aprendizaxe.

5 Competencias sociais e cívicas (SC)

Indicadores

SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.

SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar a quen fala, respectando o turno de palabra.

SC3. Valora a lingua estranxeira como instrumento de comunicación con outras persoas e mostra curiosidade e interese cara as persoas que falan a lingua estranxeira.

SC4. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira.

6 Sentido da iniciativa e espírito emprendedor (SIEE)

Indicadores

SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.

SIEE2. Goza de forma autónoma da lectura de textos axeitados á súa idade manifestando unha actitude positiva cara á lectura.

SIEE3. Emprega estratexias sinxelas de planificación e comprobación do traballo realizado.

7 Conciencia e expresións culturais (CEC)

Indicadores

CEC1. Mostra curiosidade e interese por coñecer información sobre as persoas e a cultura dos países onde se fala a lingua estranxeira.

CEC2. Identifica algúns costumes de países onde se fala a lingua estranxeira

CEC3. Emprega técnicas artísticas para a presentación de proxectos ou documentos artísticos.

CEC4. Participa na elaboración de composicións grupais empregando diferentes recursos expresivos musicais e/ou escénicos.

3.6.2.4. Rúbrica de avaliación de contidos

No **Anexo II** deste documento inclúese un modelo denominado *Rúbrica de Avaliación de contidos* xeral que nos permite avaliar o **nivel** que adquiriu o alumno, ademais dunha táboa de consulta cos distintos niveis de adquisición para cada un dos estándares de aprendizaxe de cada bloque lingüístico.

3.6.3. Elementos de avaliación

Existe unha relación entre os distintos elementos do currículo que interveñen no proceso de avaliación: criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave e indicadores. Na seguinte táboa recolleemos estes elementos organizándoos en cinco bloques: comprensión e produción (expresión e interacción) de textos orais e escritos, e coñecemento da lingua e conciencia intercultural.

ELEMENTOS DE AVALIACIÓN:

Bloque 1. Comprensión de textos orais

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaje	Competencias - Indicadores	
<p>B1.1. Identificar o sentido xeral, a información esencial e os puntos principais en textos orais moi breves e sinxelos en lingua estándar, con estruturas simples e léxico de uso moi frecuente, articulados con claridade e lentamente e transmitidos de viva voz ou por medios técnicos, sobre temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses en contextos cotiáns predicibles ou relativos a áreas de necesidade inmediata nos ámbitos persoal, público e educativo, sempre que as condicións acústicas sexan boas e non distorsionen a mensaxe, que se poida volver escoitar o devandito ou pedir confirmación e conte con apoio visual ou cunha clara referencia contextual.</p>	<p>PLEB1.1. Comprende o esencial de anuncios publicitarios sobre produtos que lle interesan (xogos, ordenadores, CD etc.).</p>	CL	<p>CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p> <p>CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.</p>
<p>B1.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto.</p>	<p>PLEB1.2. Comprende mensaxes e anuncios públicos que conteñan instrucións, indicacións ou outro tipo de información (por exemplo, números, prezos, horarios, nunha estación ou nuns grandes almacéns).</p>	CL	<p>CL1.1. Escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.</p>

<p>B1.3. Utilizar as indicacións do contexto e da información contida no texto para facerse unha idea dos significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.</p>	<p>PLEB1.3. Entende o que se lle di en transaccións habituais sinxelas (instrucións, indicacións, peticións, avisos).</p>	<p>CL AA</p>	<p>CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación. AA2. Usa algunhas estratexias de tipo receptivo ou interactivo para resolver problemas de comunicación.</p>
<p>B1.4. Discriminar patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos e recoñecer os significados e intencións comunicativas xerais relacionados con estes.</p>	<p>PLEB1.4. Identifica o tema dunha conversa cotiá predicible que ten lugar na súa presenza (por exemplo, nunha tenda, nun tren).</p>	<p>CL</p>	<p>CL1.3. Identifica informacións específicas en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p>
	<p>PLEB1.5. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa, que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar.</p>		
	<p>PLEB1.6. Comprende as ideas principais de presentacións sinxelas e ben estruturadas sobre temas familiares ou do seu interese (por exemplo, música, deporte etc.), a condición de que conte con imaxes e ilustracións e se fale de maneira lenta e clara. PLEB1.7. Comprende o sentido xeral e o esencial e distingue os cambios de tema de programas de televisión ou doutro material audiovisual e multimedia dentro da súa área de interese (p. e. nos que se entrevista a mozos e mozas ou personaxes coñecidos ou coñecidas sobre temas cotiás (por exemplo, o que lles gusta facer no seu tempo libre) ou nos que se informa sobre actividades de lecer (teatro, cinema, eventos deportivos etc.).</p>		

Bloque 2. Producción de textos orals: Expresión e interacción

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaje	Competencias - Indicadores	
<p>B2.1. Participar de maneira simple e comprensible en conversas moi breves que requiran un intercambio directo de información en áreas de necesidade inmediata ou sobre temas moi familiares (un mesmo, a contorna inmediata, persoas, lugares, obxectos e actividades, gustos e opinións), nun rexistro neutro ou informal, utilizando expresións e frases sinxelas e de uso moi frecuente, normalmente illadas ou enlazadas con conectores básicos, aínda que en ocasións a pronuncia non sexa moi clara, sexan evidentes as pausas e titubeos e sexa necesaria a repetición, a paráfrase e a cooperación da persoa interlocutora para manter a comunicación.</p>	<p>PLEB2.1. Fai presentacións breves e sinxelas, previamente preparadas e ensaiadas, sobre temas cotiás ou do seu interese (presentarse e presentar a outras persoas; dar información básica sobre si mesmo, a súa familia e a súa clase; indicar as súas afeccións intereses e as principais actividades do seu día a día; describir brevemente e de maneira sinxela a súa habitación, o seu menú preferido, o aspecto exterior dunha persoa, ou un obxecto; presentar un tema que lle interese (o seu grupo de música preferido); dicir o que lle gusta e non lle gusta e dar a súa opinión) usando estruturas sinxelas e cunha pronuncia e entoación comprensible.</p>	<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B2.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas para producir textos orais monolóxicos ou dialóxicos moi breves e sinxelos, utilizando, p. e., fórmulas e linguaxe prefabricado ou expresións memorizadas, ou apoiando con xestos o que se quere expresar.</p>		<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
		<p>CL SC</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.</p>

<p>B2.3. Articular, de maneira polo xeral comprensible pero con evidente influencia da primeira ou outras linguas, un repertorio moi limitado de patróns sonoros, acentuais, rítmicos e de entoación básicos, adaptándoos á función comunicativa que se quere levar a cabo.</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL2.1. Fai un uso axeitado da pronunciación, ritmo, entoación e acentuación en diferentes contextos.</p> <p>CL2.2. Participa en representacións sinxelas</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
<p>B2.4. Facerse entender en intervencións breves e sinxelas, aínda que resulten evidentes e frecuentes os titubeos iniciais, as vacilacións, as repeticións e as pausas para organizar, corrixir ou reformular o que se quere dicir.</p>			
<p>B2.5. Interactuar de maneira moi básica, utilizando técnicas moi simples, lingüísticas ou non verbais (p. e. xestos ou contacto físico) para iniciar, manter ou concluír unha breve conversa.</p>			

Bloque 3. Comprensión de textos escritos

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
<p>B3.1. Identificar o tema, o sentido xeral, as ideas principais e información específica en textos, tanto en formato impreso como en soporte dixital, moi breves e sinxelos, en lingua estándar e cun léxico de alta frecuencia, e nos que o tema tratado e o tipo de texto resulten moi familiares, cotiáns ou de necesidade inmediata, a condición de que se poida reler o que non se entendeu, que se poida consultar un dicionario e conte con apoio visual e contextual.</p>	<p>PLEB3.1. Comprende instrucións, indicacións, e información básica en notas, letreiros e carteis en rúas, tendas, medios de transporte, cinemas, museos, colexios, e outros servizos e lugares públicos.</p>	<p>CL</p>	<p>CL4.1. Capta o sentido global de textos sinxelos.</p> <p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p>
<p>B3.2. Coñecer e saber aplicar as estratexias básicas máis adecuadas para a comprensión do sentido xeral, a información esencial ou os puntos principais do texto.</p>	<p>PLEB3.2. Comprende información esencial e localiza información específica en material informativo sinxelo como menús, horarios, catálogos, listas de prezos, anuncios, guías telefónicas, publicidade, folletos turísticos, programas culturais ou de eventos, etc.</p>	<p>CL</p>	<p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p>
<p>B3.3. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.</p>	<p>PLEB3.3. Comprende correspondencia (SMS, correos electrónicos, postais e tarxetas) breve e sinxela que trate sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición dun obxecto ou un lugar, a indicación da hora e o lugar dunha cita, etc.</p>	<p>CL AA</p>	<p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p> <p>AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.</p>

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
B3.4. Inferir do contexto e da información contida no texto os significados probables de palabras e expresións que se descoñecen.	PLEB3.4. Comprende o esencial e os puntos principais de noticias breves e artigos de revistas para mozas e mozos que traten temas que lle sexan familiares ou sexan do seu interese (deportes, grupos musicais, xogos de ordenador)..	CL AA	CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese. AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.
	PLB3.5. Comprende o esencial de historias breves e ben estruturadas e identifica os e as personaxes principais, a condición de que a imaxe e a acción conduzan gran parte do argumento (lecturas adaptadas, cómics etc.).		
	PLEB3.6. Emprega de forma axeitada os signos ortográficos básicos (p. e. punto, coma), así como símbolos de uso frecuente (p. e. ☺, @, £).		

Bloque 4. Producción de textos escritos

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias - Indicadores	
B4.1. Construír, en papel ou en soporte electrónico, textos moi curtos e sinxelos, compostos de frases simples illadas, nun rexistro neutro ou informal, utilizando con razoable corrección as convencións ortográficas básicas e os principais signos de puntuación, para falar de si mesmo/a, da súa contorna máis inmediata e de aspectos da súa vida cotiá, en situacións familiares e predicibles.	PLEB4.1. Completa un breve formulario ou unha ficha cos seus datos persoais (por exemplo, para rexistrarse nas redes sociais, para abrir unha conta de correo electrónico etc.).	CL	CL5.1. Escribe na lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.
B4.2. Coñecer e aplicar as estratexias básicas para producir textos escritos moi breves e sinxelos, p. e. copiando palabras e frases moi usuais para realizar as funcións comunicativas que se perseguen.	PLEB4.2. Escribe correspondencia persoal breve e simple (mensaxes, notas, postais, correos, chats ou SMS) na que dá as grazas, felicita a alguén, fai unha invitación, dá instrucións, ou fala de si mesmo/a e da súa contorna inmediata (familia, amigos e amigas, afeccións, actividades cotiás, obxectos e lugares) e fai preguntas relativas a estes temas.	CL	CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto.
B4.3. Aplicar patróns gráficos e convencións ortográficas básicas para escribir con razoable corrección palabras ou frases curtas que se utilizan normalmente ao falar, pero non necesariamente cunha ortografía totalmente normalizada.		CL	CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto.
B4.8. Facer uso das ferramentas informáticas para completar actividades predeseñadas polo persoal docente. B4.9. Usar correctamente o dicionario bilingüe, biblioteca de aula e outros materiais de consulta para a elaboración de textos, respectando as súas normas de funcionamento.		CL AA	CL5.2. Elabora textos escritos atendendo ó destinatario e á finalidade do texto. AA1. Emprega estratexias para aprender a aprender, como empregar dicionarios bilingües ou monolingües.

Bloque 5. Conocimiento de la lengua y conciencia intercultural

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaje	Competencias - Indicadores	
<p>B5.1. Identificar aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, sobre a vida cotiá (hábitos, horarios, actividades ou celebracións), condicións de vida (vivenda, contorna), relacións interpersoais (familiares, de amizade ou escolares), comportamento (xestos habituais, uso da voz ou contacto físico) e convencións sociais (normas de cortesía), e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha comprensión adecuada do texto.</p>	<p>PLEB5.1. Entende a información esencial en conversas breves e sinxelas nas que participa que traten sobre temas familiares como, por exemplo, un mesmo, a familia, a escola, o tempo libre, a descrición.</p>	<p>SC</p>	<p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.</p>
<p>B5.2. Recoñecer aspectos socioculturais e sociolingüísticos básicos, concretos e significativos, e aplicar os coñecementos adquiridos sobre estes a unha produción oral e escrita adecuada ao contexto, respectando as convencións comunicativas máis elementais.</p>	<p>PLEB5.2. Desenvólvese en transaccións cotiás (p. e. pedir nunha tenda un produto e preguntar o prezo).</p>	<p>CL SC</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.</p>

<p>B5.3. Distinguir a función ou funcións comunicativas principais do texto (p. e. unha demanda de información, unha orde, ou un ofrecemento) e un repertorio limitado dos seus expoñentes máis habituais, así como os patróns discursivos básicos (p. e. inicio e peche conversacional, ou os puntos dunha narración esquemática, inicio e peche dunha carta, ou os puntos dunha descrición esquemática).</p>	<p>PLEB5.3. Participa en conversas cara a cara ou por medios técnicos (teléfono, Skype) nas que se establece contacto social (dar as grazas, saudar, despedirse, dirixirse a alguén, pedir desculpas, presentarse, interesarse polo estado de alguén, felicitar a alguén), se intercambia información persoal e sobre asuntos cotiás, se expresan sentimentos, se ofrece algo a alguén, se pide prestado algo, queda con amigos e amigas ou se dan instrucións (p. e. como se chega a un sitio con axuda dun plano).</p>	<p>CL SIEE</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>SIEE1. Busca, recompila e organiza información en diferentes soportes.</p>
<p>B5.4. Recoñecer os significados máis comúns asociados ás estruturas sintácticas básicas propias da comunicación oral ou escrita (p. ex. estrutura interrogativa para demandar información).</p>	<p>PLEB5.4. Participa nunha entrevista, p. e. médica nomeando partes do corpo para indicar o que lle doe.</p>	<p>CL SC</p>	<p>CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p> <p>SC2. Respecta as normas básicas de intercambio como escoitar e mirar quen fala, respectando o turno de palabra.</p>
<p>B5.5. Recoñecer un repertorio limitado de léxico oral ou escrito de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados coas propias experiencias, necesidades e intereses.</p>	<p>PLEB5.5. Compara aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas.</p>	<p>CL</p>	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>

<p>B5.6. Cumprir a función comunicativa principal do texto (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos para inicio e despedida para peche en conversas ou en correspondencia, ou unha narración esquemática desenvolvida en puntos).</p>		CL	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B5.7. Cumprir a función comunicativa principal do texto escrito (p. e. unha felicitación, un intercambio de información, ou un ofrecemento), utilizando un repertorio limitado dos seus expoñentes máis frecuentes e de patróns discursivos básicos (p. e. saúdos).</p>		CL	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B5.8. . Manexar estruturas sintácticas básicas (p. e. enlazar palabras ou grupos de palabras con conectores básicos como “e”, “entón”, “pero”, “porque”), aínda que se sigan cometendo erros básicos de maneira sistemática en, p. e., tempos verbais ou na concordancia.</p>		CL	<p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes contextos comunicativos de forma significativa.</p>
<p>B5.9. Coñecer e utilizar un repertorio limitado de léxico, tanto oral como escrito, de alta frecuencia relativo a situacións cotiás e temas habituais e concretos relacionados cos propios intereses, experiencias e necesidades.</p>		CL	<p>CL1.2. Capta o sentido global en textos orais variados emitidos en diferentes situacións de comunicación.</p>

<p>B5.10. Iniciar e rematar as interaccións adecuadamente en situacións reais ou simuladas en contextos menos dirixidos.</p>		<p>CL</p>	<p>CL1.4. Comprende globalmente e extrae información específica de situacións curtas e sinxelas coa visualización repetida do documento audiovisual.</p>
<p>B5.11. Comparar aspectos lingüísticos e culturais das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada a través de producións audiovisuais ou multimedia e de manifestacións artísticas (horarios, hábitos, festividades...).</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL2.3. Participa en representacións sencillas.</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
<p>B5.12. Indagar a realidade plurilingüe e multicultural das familias e da súa contorna, e identificar semellanzas e diferenzas, evitando os estereotipos.</p> <p>B5.13. Establecer similitudes e diferenzas das linguas que hai na aula ou na súa contorna máis próxima.</p> <p>B5.14. Valorar as linguas coma un instrumento de comunicación, para aprender e acercarse a outras culturas, que hai diversidade de linguas e mostra respecto por todas.</p>		<p>CL SC</p>	<p>CL1.1. Escoita e entende secuencias de instrucións ou direccións sinxelas, dadas polo profesorado ou un medio mecánico.</p> <p>CL3.1. Usa estruturas básicas propias da lingua estranxeira en diferentes</p>

			<p>contextos comunicativos de forma significativa.</p> <p>CL4.2. Localiza información explícita de textos diversos sobre temas de interese.</p> <p>CL5.1. Escribe na lingua estranxeira a partir de modelos traballados previamente.</p> <p>SC1. Participa en interaccións orais dirixidas sobre temas coñecidos en situacións de comunicación predicibles.</p>
--	--	--	---

3.6.4. Avaliación da práctica docente

Os mestres avaliarán tanto as aprendizaxes do alumnado coma os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o que incluimos a continuación un modelo cos indicadores de logro e os elementos a avaliar:

(O departamento incluirá ou modificará os elementos a avaliar segundo proceda)

ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO		
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido
Programación didáctica.	Non se adecúa ó contexto da aula.	Adecúase parcialmente ó contexto da aula.	Adecúase completamente ó contexto da aula.
Plans de mellora.	Non se adoptaron medidas de mellora tralos resultados académicos obtidos.	Identificáronse as medidas de mellora a adoptar tralos resultados académicos obtidos.	Adoptáronse medidas de mellora segundo os resultados académicos obtidos.
Medidas de atención á diversidade.	Non se adoptaron medidas de atención á diversidade adecuadas.	Identificáronse as medidas de atención á diversidade a adoptar.	Adoptáronse medidas de atención á diversidade adecuadas.
Temas transversais.	Non se traballaron tódolos temas transversais na materia.	Traballáronse a maioría dos temas transversais na materia.	Traballáronse tódolos temas transversais na materia.
Programa de recuperación.	Non se estableceu un programa de recuperación para os alumnos.	Iniciouse o programa de recuperación para os alumnos que o necesiten.	Estableceuse un programa de recuperación eficaz para os alumnos que o necesiten.
Obxectivos da materia.	Non se alcanzaron os obxectivos da materia establecidos.	Alcanzáronse parte dos obxectivos da materia establecidos para o curso.	Alcanzáronse os obxectivos da materia establecidos para este curso.

Competencias clave.	Non se desenvolveron a maioría das competencias clave relacionadas coa materia.	Desenvolvéronse parte das competencias clave relacionadas coa materia.	Logrouse o desenvolvemento das Competencias clave relacionadas con esta materia.
ELEMENTOS A AVALIAR	INDICADORES DE LOGRO		
	Non conseguido	Conseguido parcialmente	Totalmente conseguido
Práctica docente.	A práctica docente non foi satisfactoria.	A práctica docente foi parcialmente satisfactoria.	A práctica docente foi satisfactoria.
Programas de mellora para a práctica docente.	Non se deseñaron programas de mellora para a práctica docente.	Identificáronse os puntos para deseñar un programa de mellora para a práctica docente.	Deseñáronse programas de mellora para a práctica docente.

16. PD ED. FÍSICA

ÍNDICE

APARTADO
<i>INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN</i>
<i>INTRODUCCIÓN: CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO</i>
COMPETENCIAS CLAVE ARA ED. PRIMARIA.....
OBXECTIVOS PARA A ED. PRIMARIA.....
CARACTERÍSTICAS DA ED. FÍSICA NA PRIMARIA.....
BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE ED. FÍSICA
CONTRIBUCIÓN DA ED. FÍSICA NA ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE.....
OBXECTIVOS XERAIS DA ED. FÍSICA.....
OBXECTIVOS PARA O TERCEIRO CICLO DE PRIMARIA.....
CONTIDOS PARA O SEXTO CURSO POR BLOQUES.....
TEMPORALIZACIÓN.....
A AVALIACIÓN: PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.....
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.....
A AVALIACIÓN: CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....
METODOLOXÍA.....
MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....
MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....
ACTIVIDADES EXTRASCOLARES.....
ACCÍONS PREVISTAS NO "PROXECTO LECTOR"
ACCÍONS PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICS.....
PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E CORRECCIÓN DA PROPIA PROGRAMACIÓN
AXUSTES DA PROGRAMACIÓN EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL
.....

INTRODUCCIÓN: CONTEXTUALIZACIÓN E CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO DO SEXTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

CONTEXTUALIZACIÓN

O noso colexio é un Centro de Educación Infantil e Primaria con alumando de 3 A 12 anos de idade. A matrícula é de 132 alumnos.

O centro está situado nun entorno urbano e a maioría das familias teñen un nivel formativo básico e medio.

O Claustro do profesorado está formado por 15 mestres, no que a gran maioría teñen o seu destino definitivo neste centro.

A Comunidade educativa considera que educar para a convivencia responde á necesidade de formar cidadáns que se responsabilizan dos seus actos, respectándose a si mesmo e ás demais persoas. E os centros educativos son espazos onde compartir vivencias xuntos e cando xorden problemas na convivencia escolar, todas as persoas da comunidade educativa deben ser parte da educación de xeito activo e, en caso de conflitos, todos deben ser parte da solución.

CARACTERÍSTICAS DO ALUMNADO NO SEXTO CURSO DE EDUCACIÓN PRIMARIA

Esta etapa caracterízase polo abandono progresivo da infancia, aínda que, na meirande parte dos casos, aínda non se atopan (os nenos e nenas) na adolescencia.

Consérvanse, ás veces, comportamentos moi infantís, pero noutras maniféstase xa coma un adolescente. Abúrrese, compadécese a si mesmo e identifícase con facilidade con figuras do espectáculo ou do deporte.

Ten xa unha notable autonomía e, nembargantes, a opinión do grupo impórtalle moito. Ten, aínda, máis interese polas cousas e polas persoas que por el mesmo: Isto, xunto co seu interese polo xogo, ratifica que aínda é un neno, moito máis maduro, pero un neno.

Cara ós once anos adopta formas máis orixinais na maneira de pensar e non somentes acumula datos, senón que é capaz de formular hipóteses explicativas das cousas.

No remate da etapa hai certa aceleración no crecemento da memoria inmediata e a capacidade de fixar, co cal pode afrontar-lo estudo de textos máis longos.

O dominio da atención vaine adquirindo paseniñamente, gracias ós medios indirectos de reclama-lo interese, coma son os desexos de obter boas cualificacións e se-los primeiros en algo. Máis adiante, se manexan axeitadamente os estímulos, aparecerá o hábito de atender.

A imaxinación sofre, neste período, unha detención no seu desenrolo i está dominada polo afán que ten de pasar todo o coñecemento pola comprobación.

É habitual, nesta etapa, que se pregunte se o que escoita é un feito histórico ou unha ficción. Nembargantes ten grande interese polo lonxano, o extraordinario e o utópico.

O seu desenrolo motor continúa mellorando na rapidez de execución de movementos e nas coordinacións, tanto globais coma óculomotrices (ollo-man e ollo-pé) .

Ó incrementarse a eficacia no pensamento mellora tamén a fluidez e sentido nos movementos.

O grupo tende a ser homoxéneo e segregarse en función do sexo. É a etapa de máxima ruptura entre sexos e cada un deles expón os motivos de dita ruptura.

Experimenta un importante aumento na súa capacidade motriz. É un momento ideal para perfecciona-las coordinacións esixidas nos xogos e nos predeportes.

En ningunha época da vida ten o individuo vinculación tan forte ó grupo coma nesta época. O resgo máis notable é a socialización.

É, polo dito ata agora, a etapa máis idónea para a práctica e participación en xogos grupais de equipo e os predeportes.

COMPETENCIAS CLAVE A ACADAR NA EDUCACIÓN PRIMARIA

1. **Comunicación lingüística.**
2. **Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.**
4. **Competencia dixital.**
4. **Aprender a aprender**
5. **Competencias sociais e cívicas.**
6. **Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.**
7. **Conciencia e expresións culturais.**

OBXECTIVOS DA EDUCACIÓN PRIMARIA

Os obxectivos da educación primaria estarán encamiñados ao logro da adquisición, por parte de todo o alumnado, das capacidades que permitan:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lle permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relaciona.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e de mulleres e a non-discriminación de persoas con discapacidade.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega, a lingua castelá e desenvolver hábitos de lectura.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lle permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser capaz de aplicarlos a situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer e valorar o seu contorno natural, social e cultural, así como as posibilidades de acción e de coidado deste, con especial atención á singularidade de Galicia. Coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galegas.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que recibe e elabora.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar e aprender a coidar o propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar a flora e a fauna, en especial a presente na Comunidade Autónoma de Galicia, e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, o valor da corresponsabilidade no traballo doméstico e no

coidado das outras persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas.

CARACTERÍSTICAS DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA NA PRIMARIA

A Educación Física na educación primaria debe fundamentarse especialmente na adquisición das capacidades que contribúan ao desenvolvemento persoal e a unha mellor calidade de vida. Debe dirixirse cara ao coñecemento progresivo da conduta motriz e cara á asunción de actitudes, de valores e de normas referentes ao corpo e ao movemento.

Pero a educación física non é unha simple aprendizaxe de movementos, senón un camiño cara á educación total que utiliza o dito movemento como axente pedagóxico con diversas funcións: de coñecemento (de si mesmo, de si mesma e do contorno), de organización perceptiva (desenvolvendo a percepción do propio corpo, do espazo e do tempo), anatómico-funcional (incrementando as habilidades e mellorando a condición física), estético/comunicativa (por medio de manifestacións artísticas e de comunicación), de relación social coas demais persoas (interaccionando co resto de participantes), agonística (esforzándose e superando dificultades), hixiénica (mellorando a saúde e previndo enfermidades), hedonista (como fonte de gozo), de compensación (fronte á vida sedentaria) e catártica (para liberar tensións).

Especialmente importante é a relación que a educación física ten coa saúde. A actividade física ben practicada mellora o benestar e a calidade de vida. No que atinxe a esta área dentro da educación primaria, dáselle importancia á saúde ao dedicárselle un bloque de contidos. Preténdese que o alumnado adopte medidas de hixiene corporal na actividade física e na vida cotiá, que adquira pautas de alimentación correctas, que rexeite as substancias nocivas, que empregue as posturas corporais precisas nas súas accións, que mellore o coñecemento do seu corpo e do contorno que o rodea e mais que incremente o nivel de condición física e, por conseguinte, a súa saúde.

Esta área curricular está especialmente indicada para integrar todo tipo de alumnado e resulta idónea de cara á atención á diversidade. Por medio da educación física desenvólvense interaccións co resto de persoas, o que favorece as relacións construtivas, o respecto, a aceptación, a cooperación, a autonomía, a participación, o sentido crítico e o logro de obxectivos comúns, propiciados polas múltiples e variadas agrupacións que se poden formar.

Igualmente, en educación física débese incidir na coeducación e na igualdade de oportunidades entre ambos os sexos. As actividades propostas atenderán do mesmo xeito os nenos e as nenas, integrando todas as persoas participantes indistintamente para poder acadar os obxectivos. O profesorado deberá equilibrar as actividades e materiais de xeito que non predomine ningún estereotipo e seleccionar aqueles que contribúan á participación equilibrada e motivada de nenos e de nenas. Outro aspecto

que hai que ter en conta para favorecer a igualdade entre os sexos son as expectativas que o profesorado ten con respecto ás nenas e aos nenos, así como as expresións que se utilicen para favorecer as súas execucións e os resultados.

Finalmente, a educación física responde á necesidade e á capacidade de moverse que teñen os nenos e as nenas.

BLOQUES DE CONTIDO PARA A ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA

O corpo: imaxe e percepción

Neste bloque trátanse as capacidades perceptivas. Veñen representadas polo esquema corporal, co coñecemento das partes do corpo e das súas posibilidades de movemento; pola percepción do espazo e pola do tempo. Tamén se inclúen neste bloque o equilibrio, debido á relación que ten coa percepción, o ton muscular (preciso para adoptar posturas cotiás) e a capacidade para relaxarse, así como a respiración.

A percepción do contorno comprende a do espazo e a do tempo, aspectos que evolucionan paralelamente ao desenvolvemento madurativo das nenas e dos nenos entre os 6 e os 12 anos (período de operacións concretas), idades de referencia da educación primaria. O equilibrio, pola súa banda, está en estreita relación coa actividade tónica e postural, aspectos presentes no esquema corporal.

Habilidades motrices

O segundo bloque de contidos céntrase nos aspectos cuantitativos do movemento, nas habilidades e na coordinación, capacidades que lle permiten ao alumnado moverse con eficacia e con eficiencia, facilitando a adaptación a situacións motrices complexas. A coordinación mellórase con gran cantidade e variedade de movementos, polo que vai estar moi relacionada coa adquisición das habilidades.

Actividades físicas artístico - expresivas

O terceiro bloque abrangue aspectos relacionados coa expresividade e coa comunicación utilizando o propio corpo a través do movemento. Aquí engóbanse o ritmo, os bailes e danzas, a expresión, a imitación, a representación e a dramatización. O ritmo mellora a percepción temporal, polo que se relaciona co primeiro bloque de contidos. Desenvolverase a través de actividades con música, bailes, danzas ou coreografías, en función da idade do alumnado.

Outro dos aspectos específicos da expresión corporal é a dramatización e a comunicación a través do corpo. Esta incentivarase coa utilización de obxectos e coa interacción con outras persoas para representar personaxes, ideas, emocións, sentimentos, situacións... Valorarase especialmente a superación do medo ao ridículo, o respecto polas execucións alleas, a participación e o gozo practicando estas actividades. Favorecerase a creatividade incentivando o alumnado para que se exprese por medio de accións de acordo cuns estímulos dados e para que elabore coreografías en grupo xa nos últimos cursos.

Actividade física e saúde

Este bloque engloba todos aqueles contidos relacionados coa mellora da saúde e da calidade de vida en que a educación física pode influír. Algúns dos aspectos deste bloque son a hixiene (tanto corporal como postural), a alimentación, a condición física enfocada á saúde (que se relaciona co segundo bloque), a adopción de medidas de seguridade e a prevención de accidentes.

A hixiene corporal estará presente desde idades temperás. Fomentarase a hixiene do propio corpo, facendo fincapé no aseo e no cambio de roupa despois da sesión de educación física, buscando a perduración deste hábito ao longo da vida. En canto á hixiene postural, traballarase a aprendizaxe de posturas correctas, tanto relacionadas co exercicio físico coma coa vida cotiá. A alimentación ten especial relevancia na actualidade, xa que nos últimos anos se incrementaron os problemas relacionados cos hábitos alimenticios e coa falta de práctica de actividade física (anorexia, obesidade...); por iso ten que levarse a cabo un labor de concienciación en todos os ciclos como base para unha aprendizaxe ao longo da vida. Finalmente,

as nenas e os nenos destas idades deben ser responsables con respecto á práctica da educación física e o deporte e coñecer certos parámetros (quecemento, relaxación, dosificación...) que evitarán accidentes e riscos innecesarios.

Xogos e deportes

O quinto bloque presenta contidos relacionados co xogo e coas actividades deportivas, entendidos como manifestacións culturais da motricidade humana. O xogo pode ser un recurso metodolóxico ou un contido con sentido propio, con fin en si mesmo. Neste caso priorízanse aspectos relativos á práctica de xogos e de deportes, á realización de xogos populares e tradicionais galegos e ao respecto polas normas e polas compañeiras e compañeiros.

O xogo está presente case desde o nacemento e vai evolucionando coa persoa. Antes, o xogo usábase cando non se estaba a traballar, como distensión, mais as correntes pedagóxicas actuais indican que é unha boa maneira de conseguir os obxectivos previstos (xogo como medio). Utilizaranse estratexias de cooperación, de oposición e de cooperación/oposición, experimentando a tensión intrínseca do xogo, aceptando a vitoria e a derrota, amosando respecto polo resto das persoas que xogan e polas normas e regras. Os xogos populares tradicionais de Galicia estarán presentes en todos os ciclos desta etapa educativa, de maneira que a área contribúa á conservación da cultura galega.

Nestes bloques intégranse os conceptos, procedementos e actitudes, aínda que non se diferencian explicitamente. A pesar de que debe haber unha sincronía entre a teoría e a práctica, os procedementos son prioritarios en educación física, xa que o carácter motriz da área implica un nivel determinado de práctica. Estes procedementos propician a adquisición dunha boa competencia no plano motor e conducen, irremediamente, cara á asimilación de conceptos. As actitudes permiten afrontar con interese e con respecto as situacións que se propoñan, contribuindo ao desenvolvemento dunha personalidade equilibrada.

Para rematar, a actividade física debe ser enfocada de tal xeito que mellore as relacións afectivas e potencie as actitudes e valores dunha sociedade solidaria e respectuosa coas persoas, sen distincións por razón de sexo, de etnia, de relixión, de ideoloxía, de capacidade física ou sensorial...

CONTRIBUCIÓN DA ÁREA DE EDUCACIÓN FÍSICA AO DESENROLO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS E RELACIÓN CON DITAS COMPETENCIAS

Comunicación lingüística:

A educación física desenvolve esta competencia desde varias perspectivas, pero, en todas elas, grazas á variedade de intercambios comunicativos que permite, á parte do vocabulario específico que achega.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Certas actividades que se realizan en educación física e contribúen ao desenvolvemento da competencia matemática son:

- * **Apreciación de distancias, de traxectorias ou de velocidades nos lanzamentos, nas recepcións, nos golpes e en calquera tarefa de manipulación que se faga con móbiles, desenvolvendo tamén a percepción espacial.**
- * **A ocupación do espazo de acción, a dispersión, o agrupamento... Estes aspectos inflúen na boa adquisición das habilidades perceptivas e son importantes na maioría das actividades que se fan, especialmente nos deportes.**
- * **A formación de figuras xeométricas co corpo, tanto individualmente como en grupo (xogos de roda, distribución en ringleiras...) ou con distintos materiais (cordas, ladrillos de psicomotricidade...)**
- * **Interpretación de símbolos: por exemplo, ao traballar a orientación hai que entender a relación entre o que está representado no plano e a realidade, polo que resulta imprescindible interpretar os símbolos máis básicos.**
- * **Aumento da percepción: búscase enriquecer a percepción e o control do propio corpo (esquema corporal), do espazo e do tempo, mellorando deste xeito o coñecemento do mundo que nos rodea e as relacións coas demais persoas e cos obxectos.**
- * **Exploración e coñecemento doutros medios (acuático, natural, neve...): algunhas das actividades da área de educación física realízanse no medio natural ou incluso no medio acuático, o cal axudará o alumnado a coñecer as diferenzas, as súas características, os distintos espazos...**
- * **Mellora da saúde e da calidade de vida: entendida como o estado de completo benestar físico, mental e social, e non só como ausencia de enfermidade. A mellora na condición física (especialmente no terceiro ciclo) ten numerosas repercusións na saúde: diminución do peso corporal, aumento das cavidades do corazón, do ton muscular, da autoestima... Tamén contribúen á mellora da saúde e da calidade de vida o traballo da hixiene corporal, a adquisición de hábitos alimenticios axeitados, o rexeitamento da inxestión de substancias prexudiciais, así como a práctica de hixiene postural en accións cotiás e propias da actividade física.**

Competencia dixital.

A área de educación física contribúe a esta competencia desde os seguintes puntos de vista:

* Por unha banda, as nenas e os nenos aprenden a valorar criticamente as mensaxes referidas ao corpo, procedentes dos medios de información e de comunicación, que poden danar a imaxe corporal. Ademais deben saber seleccionar a información importante.

* Por outra banda, o alumnado ten que ser quen de achar a información usando as TIC: bases de datos, procesadores de texto, tratamento da imaxe, utilización de a internet como ferramenta de busca... Debe amosar un dominio básico de diferentes linguaxes (icónica, visual, sonora, gráfica...) e un coñecemento dos tipos de información, das súas fontes, das súas posibilidades e da súa localización.

Competencias sociais e cívicas.

As características da educación física, especialmente no que se refire á dinámica de relacións, presente nas sesións, fana axeitada para a educación en habilidades sociais:

* Cun axeitado enfoque metodolóxico e didáctico, faranse grandes achegas a esta competencia: a busca de obxectivos grupais comúns nun xogo cooperativo, o diálogo e a toma de decisións compartidas, as estratexias de cooperación ou oposición nos deportes, a comunicación... son un medio eficaz para facilitar a relación, a integración, o respecto, a cooperación e a solidariedade.

* A educación física conciencia e axuda a ter en conta ás demais persoas nas actividades propostas, a confiar nelas, a participar colectiva e grupalmente, a asumir os diferentes papeis e as regras do xogo, a compartir o éxito e o fracaso do equipo, a discutir e elixir representantes, normas, funcións... aceptando as posibilidades e limitacións propias e alleas, independentemente do sexo, da raza, das crenzas, das características físicas...

* Atenderase ao xogo limpo, responsabilizándose cadaquén da integridade do resto de participantes. No caso do xurdimento de conflitos, resolveranse por medio da negociación, baseada no diálogo.

Conciencia e expresións culturais.

A educación física achégase a esta competencia:

- Apreciando a parte artística de certas execucións motrices. Potenciando o desenvolvemento estético, a creatividade, a imaxinación, a dramatización, a expresión. Deste xeito, as manifestacións artísticas significarán unha fonte de gozo e enriquecemento persoal, valorando criticamente as mensaxes difundidas. Entendendo algunhas manifestacións da motricidade humana como feitos culturais presentes en todas as culturas e civilizacións.

Aprender a aprender.

O logro desta competencia ten relación coa metodoloxía e coa maneira de presentar as tarefas na organización do proceso de ensino - aprendizaxe:

* Aprender a aprender por medio das actividades cooperativas, en que o grupo-clase ten que buscar a colaboración e as achegas de todas as persoas que o compoñen, favorecendo o diálogo, a busca, o consenso, o razoamento e a comprensión das ideas achegadas polas e polos demais.

*** O axeitado coñecemento de si mesma e de si mesmo, do propio corpo, das posibilidades de acción, do contorno que nos rodea, das demais compañeiras e compañeiros así como a comprensión dos patróns de movemento realizados para transferir a outras accións que favoreza o coñecemento das propias capacidades e a autoestima.**

*** Do mesmo xeito, as estratexias que cada nena e neno desenvolven con respecto ao autocontrol e ao control da actividade, regulando os seus movementos e accións e respondendo aos obxectivos propostos, favorecerán o feito de aprender a aprender.**

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

A educación física aborda a autonomía e a iniciativa persoal do alumnado desde varias perspectivas:

*** Mellorando o coñecemento do seu propio corpo e do contorno ao estruturar o esquema corporal, así como a percepción do espazo e do tempo, de maneira que se gañe progresivamente autonomía e se fagan os movementos máis ricos e variados.**

*** Incrementando o nivel de habilidades e de capacidades e, en consecuencia, a autonomía e a iniciativa persoal.**

*** Utilizando unha metodoloxía que favoreza a exploración: os estilos de ensino que potencian a busca creando dúbidas nos coñecementos adquiridos ata o momento incrementan a capacidade do alumnado para realizar as accións con progresiva autonomía. A metodoloxía empregada tenderá á adquisición de aprendizaxes significativas, polo que é preciso que os contidos sexan coherentes desde un punto de vista obxectivo co nivel evolutivo e madurativo do alumnado. Desta maneira, conseguirase unha alta motivación, xa que as aprendizaxes terán conexión coas inquiredanzas, necesidades e capacidades de cada neno e de cada nena.**

Na etapa de educación primaria preténdese que todas as áreas curriculares estean relacionadas entre si (interdisciplinabilidade). Os contidos impartidos nelas deben ter conexión e o profesorado das diferentes áreas deberá estar coordinado e programar globalmente, o que favorecerá que os nenos e nenas perciban as aprendizaxes transmitidas como parte dun todo, relacionadas, cohesionadas e con coherencia.

Estruturar as aprendizaxes segundo a centros de interese pode ser unha boa alternativa para afianzar os coñecementos e garantir a calidade educativa.

Partirase de estilos de ensino que favorezan a busca, a indagación e a investigación, implicando aspectos mentais nas execucións motrices. O descubrimento guiado ou a resolución de problemas baseándose en propostas motrices levará as alumnas e os alumnos a investigar, razoar e chegar a unha ou varias posibles solucións.

O xogo é un recurso metodolóxico que debe utilizarse para gran parte dos contidos que se traten. Está sobradamente demostrada polas correntes pedagóxicas actuais a idoneidade deste para acadar as aprendizaxes propostas. O xogo ten un carácter natural, está presente nas persoas case desde o nacemento e pode ser multidisciplinar. Cómpre destacar os tradicionais de Galicia, que nun pasado tiveron gran difusión, e que sendo transmitidos de xeración en xeración. O desenvolvemento de xogos ou de actividades cooperativas favorecerá a adquisición de multitude de valores e de competencias básicas.

Finalmente, é preciso prestar especial atención á eliminación das diferenzas sexistas, buscando a igualdade de oportunidades para os dous sexos co fin de chegar así a unha verdadeira «coeducación física».

OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN FÍSICA

- * Coñecer, aceptar e valorar o propio corpo e a actividade física como medio de exploración e de gozo das propias posibilidades motrices, de relación coas demais persoas e como recurso para organizar o tempo de lecer.**
- * Utilizar as propias capacidades motrices, habilidades e destrezas e o coñecemento que o alumnado posúe da estrutura e funcionamento do corpo para adaptar o movemento ás circunstancias e condicións de cada situación.**
- * Utilizar os recursos expresivos do corpo e do movemento de xeito estético e creativo, comunicando sensacións, emocións, ideas e estados de ánimo.**
- * Regular e dosificar o esforzo, asumindo un nivel de auto esixencia acorde coas posibilidades de cadaquén e coa natureza da tarefa que se está a realizar.**
- * Apreciar a actividade física para o benestar, manifestando unha actitude responsable cara a si e cara ao resto das persoas e recoñecendo os efectos da actividade física, da hixiene corporal, da alimentación e dos hábitos posturais sobre a saúde e a calidade de vida.**
- * Participar en actividades físico - deportivas compartindo proxectos, establecendo relacións de cooperación para acadar obxectivos comúns, resolvendo por medio do diálogo os conflitos que poidan xurdir e evitando discriminacións por características persoais, de xénero, sociais e culturais.**
- * Coñecer e valorar a diversidade de actividades físicas, lúdicas e deportivas como elementos culturais, amosando unha actitude crítica, tanto desde a óptica de participante como desde a de público.**
- * Adquirir, elixir e aplicar principios e regras para resolver problemas motores e actuar de xeito eficaz e autónomo na práctica de actividades físicas, deportivas e artístico - expresivas.**
- * Coñecer e practicar xogos, deportes e/ou bailes tradicionais propios da cultura galega, amosando interese pola indagación neste eido e pola súa difusión e valorando as repercusións que teñen na nosa sociedade.**

OBXECTIVOS PARA O SEXTO CURSO DE PRIMARIA

- * Unha vez realizadas as probas correspondentes á AVALIACIÓN INICIAL e analizados os seus resultados decídese facer fincapé, ademáis dos propios do curso en aqueles obxectivos relativos á mellora da condición física xeral e, particularmente, os relacionados coa resistencia e a flexibilidade tanto polo baixo nivel atopado unha vez realizadas as probas, como pola esixencia de ambos obxectivos na Educación Secundaria.**

*** Axustar as accións do corpo aos cambios nas condicións da actividade, de maneira económica e eficaz, incidindo nos mecanismos de percepción, de decisión e de control motor.**

Trátase de comprobar o axuste do alumnado ás condicións e características específicas de cada situación motriz, dado que é preciso escoller o patrón motor axeitado en cada momento coa maior economía para cumprir o obxectivo proposto (eficiencia), atendendo aos mecanismos da aprendizaxe motora.

*** Adaptar os desprazamentos, saltos e xiros a diferentes contornos que poidan presentar incerteza, sexan coñecidos ou descoñecidos.**

Preténdense avaliar as habilidades básicas, buscando adaptalas a condicións de execución cada vez máis complexas, así como a outros medios: medio natural, medio acuático... Valorarase a variedade de desprazamentos (carreira, cuadrupedia, reptación, propulsión...), de saltos (con ou sen carreira previa, cunha perna, coas dúas...) e de xiros (nos eixos lonxitudinal, transversal e antero-posterior).

*** Lanzar, pasar e recibir pelotas ou outros móbiles de maneira controlada nos xogos ou actividades motrices e deportivas que o requiran, axustándose axeitadamente á situación no terreo de xogo, ás distancias e ás traxectorias.**

Compróbase o dominio que ten o alumnado das manipulacións e do manexo de obxectos e de móbiles en situacións de xogo e interactuando co resto das persoas participantes, tanto do equipo propio coma do contrario. Avaliarase a coordinación no lanzamento (adiantar a perna contraria ao brazo de lanzar); a adecuación deste ás condicións variables de cada situación motriz; a orientación do corpo en función da traxectoria, da dirección e da velocidade do móbil e a capacidade de anticipación.

*** Incrementar globalmente a condición física, axustando a súa actuación ao coñecemento das propias posibilidades e limitacións corporais e de movemento.**

Valórase se o alumnado amosa unha predisposición de cara á mellora das súas capacidades físicas básicas. Farase especial fincapé en comprobar a dosificación do esforzo en función da propia capacidade, adaptando o exercicio ás posibilidades e limitacións.

*** Construír composicións grupais interaccionando coas demais persoas, utilizando os recursos expresivos do corpo e do movemento, dos materiais e dos obxectos e atendendo a estímulos musicais, plásticos ou verbais.**

Avaliase se os nenos e as nenas son capaces de expresar individualmente gran variedade de situacións, de ideas, de emocións, de sentimentos, de estados de ánimo, de mensaxes... por medio da linguaxe corporal e apoiándose en varios aspectos e materiais.

Con este criterio valórase tamén a capacidade para adecuarse a outras persoas e crear grupalmente un pequeno «espectáculo». Teranse en conta a creatividade, a soltura e a desinhibición.

*** Identificar algunhas das relacións que se establecen entre a práctica correcta e habitual da actividade física e a mellora da saúde e da calidade de vida e actuar de acordo con elas.**

Quérese verificar se os alumnos e as alumnas son conscientes da relación que existe entre a actividade física practicada de forma coherente, axeitada e habitual e a mellora da saúde e da calidade de vida. Comprobarase a predisposición cara á realización de exercicio físico, cara á adopción de posturas correctas, cara á adquisición de hábitos de hixiene, cara á alimentación e hidratación axeitadas, cara á adopción de medidas de seguridade, cara ao rexeitamento de prácticas pouco saudables (inxestión de substancias nocivas, actividades físicas perigosas...) e cara á prevención de accidentes ao realizar actividade física. Valorarase o interese por buscar información variada e en distintos medios, así como a capacidade de reflexión crítica sobre as mensaxes que estes medios acheguen.

* Actuar coordinada e cooperativamente coas persoas que compoñen o propio equipo para resolver retos ou opoñerse ás do equipo contrario nun xogo ou actividade deportiva colectiva, establecendo relacións construtivas e equilibradas. Preténdense avaliar as relacións e interaccións coas demais persoas participantes nos xogos e deportes realizados. Atenderase ás accións de cooperación e de oposición (comunicación e contracomunicación motriz) e á axeitada ocupación do terreo de xogo.

Terase en conta que as relacións entre as persoas participantes dun e doutro equipo sexan respectuosas, equilibradas e non discriminatorias.

* Identificar como valores fundamentais dos xogos e das actividades deportivas o esforzo persoal e as relacións co grupo, resolvendo de forma crítica as situacións conflitivas que poidan xurdir. Avaliase se as alumnas e os alumnos valoran o esforzo nos xogos e nos deportes practicados, o xogo limpo, as relacións coas demais persoas e a resolución pacífica dos conflitos e das desavinzas xurdidas. Prestaráselles atención á expresión de opinións, ao diálogo, ao debate e á adopción de criterios propios, así como á comprensión do punto de vista do resto das persoas, máis ca aos resultados da propia actividade (gañar ou perder).

* Coñecer, practicar e valorar xogos e deportes populares tradicionais de Galicia, recompilando información sobre eles e interesándose pola súa conservación.

Búscase comprobar que o alumnado recompile e achegue información sobre xogos e xoguetes, deportes, danzas ou bailes propios da nosa comunidade autónoma, facendo para iso traballo de campo, utilizando as TIC, a biblioteca da aula, a do centro, a municipal ou calquera outro medio. Avaliarase a práctica das ditas actividades e o interese pola súa transmisión e conservación.

DISTRIBUCIÓN DE CONTIDOS DO SEXTO CURSO POR BLOQUES

Bloque 1. O corpo: imaxe e percepción.

- * Interiorización da imaxe e do esquema corporal, representación e uso dos elementos orgánico-funcionais no movemento.
- * Control corporal en situacións motrices complexas: utilización da capacidade de tensión e de relaxación.
- * Adquisición dunha axeitada mecánica respiratoria, valorando a súa importancia.
- * Adaptación da postura ás necesidades expresivas e motrices de xeito eficiente, fluído e harmónico.
- * Execución de movementos de certa dificultade cos segmentos corporais dominantes e non dominantes.
- * Realización de equilibrio estático, dinámico e con obxectos en situacións complexas e descoñecidas.
- * Estruturación e organización espacio-temporal en accións e en situacións motrices complexas.
- * Valoración e aceptación da propia realidade corporal, reflexionando criticamente acerca das mensaxes proporcionadas polos medios de comunicación.
- * Seguridade, confianza e autonomía persoal.

Bloque 2. Habilidades motrices.

- * Adaptación das habilidades motrices básicas e específicas a diferentes situacións.
- * Uso das habilidades motrices básicas aplicadas a actividades deportivas e rítmicas complexas con eficiencia e creatividade.
- * Aplicación de habilidades específicas en iniciación deportiva de maneira óptima.
- * Dominio motor e corporal, seguridade e autonomía en medios diversos: natural, acuático, a neve...
- * Acondicionamento físico xeral orientado á mellora da execución das habilidades motrices.
- * Práctica de coordinacións globais e específicas en situacións complexas.
- * Valoración do traballo ben executado desde o punto de vista motor.
- * Disposición favorable para participar en actividades físicas diversas, esforzándose e aceptando as diferenzas no nivel de habilidade.

Bloque 3. Actividades físicas artístico-expresivas.

- * Concienciación e uso axeitado das posibilidades expresivas e comunicativas da linguaxe corporal.
- * Elaboración de composicións grupais representando situacións variadas e atendendo a diferentes estímulos.
- * Expresión e comunicación de sentimentos e de emocións individuais e grupais a través do corpo, do xesto e do movemento.
- * Representacións e improvisacións artísticas por medio da linguaxe corporal e coa axuda de obxectos e materiais.
- * Composición de movementos variados a partir da combinación de estímulos rítmicos e musicais.

- * Execución de bailes e de danzas e elaboración de coreografías.
- * Participación desinhibida en situacións de comunicación corporal e de respecto ante as execucións alleas.
- * Valoración da expresión e da comunicación corporal como importantes para a educación integral.

Bloque 4. Actividade física e saúde.

- * Autonomía na hixiene corporal e adquisición de hábitos posturais axeitados na vida cotiá e na actividade física.
- * Busca de información e análise crítica sobre aspectos alimentarios (proteínas, carbohidratos, lípidos...) para unha vida saudable.
- * Recoñecemento dos efectos beneficiosos da actividade física na saúde, identificación e rexeitamento das prácticas pouco saudables.
- * Incremento da condición física co obxectivo de mellorar a saúde.
- * Prevención de lesións na actividade física: quecemento, dosificación do esforzo, recuperación/relaxación, primeiros auxilios...
- * Utilización correcta e respectuosa do contorno, adoptando medidas de seguridade e de prevención de accidentes na actividade física. * Actitude favorable cara á actividade física con relación á saúde.

Bloque 5. Xogos e deportes.

- * Recoñecemento do xogo e do deporte como fenómenos sociais e culturais: tipos de xogos e de actividades deportivas.
- * Aceptación e respecto cara ás normas, cara aos regulamentos, cara ás estratexias e cara ás persoas que participan no xogo, así como cara ao papel que corresponda desempeñar.
- * Realización de xogos e de actividades deportivas de diversas modalidades e de dificultade crecente.
- * Recompilación de información sobre xogos e deportes populares, autóctonos e tradicionais de Galicia e práctica destes.
- * Utilización axeitada e valoración das estratexias básicas do xogo: cooperación, oposición e cooperación/oposición.
- * Valoración do esforzo persoal e do colectivo nos diferentes tipos de xogos e actividades deportivas á marxe de preferencias e de prexuizados.
- * Aprecio do xogo e do deporte como medio de desfrute, de relación, de saúde e de ocupación do tempo de lecer.

OBXECTIVOS PARA 6º CURSO

1. Saber que o corpo medra e cambia.
2. Saber que cada persoa medra e cambia a distinto ritmo.
3. Coñecer as posibilidades de movemento que ten o corpo.
4. Comprobar o gasto de enerxía que se produce coa a práctica de exercicios físicos.
5. Coñecer os componentes vitais dos alimentos.
6. Coidar a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
7. Experimentar equilibrios estáticos e dinámicos.
8. Mellorar a coordinación motriz e sus requisitos.
9. Ser quen de desenvolverse aciadamente polo espacio das actividades.
10. Coñecer e distinguir os criterios hixiénicos relacionados co medio ambiente.

11. Practicar diferentes formas de desprazamientos e coñecer as funcións que cumpren.
12. Distinguir diferentes xeitos de salto e experimentar con eles.
13. Practicar distintas formas de xiro, analizando os eixos, as posicións e as traxectorias.
14. Entender e poñer en práctica o mecanismo dos lanzamentos e as recepcións.
15. Coñecer as normas de prevención de riscos e de seguridade nos xogos e e nas demais actividades físicas.
16. Coñecer e practicar o quecemento.
17. Practicar e mellorar a flexibilidade.
18. Aprender a medir a flexibilidade.
19. Coñecer aa resistencia e os seus diferentes tipos.
20. Practicar actividades que desenvolven a resistencia aeróbica.
21. Calcular a velocidade dos movementos.
22. Valorar a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.
23. Coñecer a orixe e a importancia dos xogos.
24. Diferenciar entre xogos de oposición e de cooperación.
25. Practicar xogos cooperativos.
26. Experimentar coa conducción e o pase de balón en diferentes deportes.
27. Valorar a importancia das regras de xogo.
28. Inventar xogos e deportes coas súas normas e regras.
29. Previr os riscos que se pueden orixinar durante as prácticas físicas.
30. Entender o concepto de «expresión corporal».
31. Valorar a importancia da expresión corporal como contido de Educación Física.
32. Coñecer o corpo para expresarse a traveso del.
33. Aprender a utilizar os xestos e as posturas na expresión corporal.
34. Recoñecer a danza como forma de expresión individual e colectiva.
35. Contar historias a través da danza.
36. Entender o teatro como un medio de educación e de expresión.
37. Elaborar un guion de teatro.
38. Entender o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN

TEMPORALIZACIÓN: Setembro: PROBAS DE AVALIACIÓN INICIAL

UNIDADE 1

TEMPORALIZACIÓN : Outubro, novembro, decembro

CONTIDOS

Os cambios corporais.
Ósos, músculos e movemento.
Alimentación, enerxía e movemento.
O coidado da postura.
O equilibrio. Concepto e tipos.
La coordinación motriz.
O espacio de acción.
Normas hixiénicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAJE

- 1.1. Entende que o corpo medra e cambia.
- 2.1. Sabe que cada persona medra e evoluciona a distinto ritmo.
- 3.1. Coñece as posibilidades de movemento que ten o corpo.
- 4.1. É consciente do gasto de enerxía que se produce coa práctica de exercicios físicos.
- 5.1. Coñece os componentes vitais dos alimentos.
- 6.1. Coida a postura, buscando sempre o equilibrio corporal.
- 7.1. Experimenta equilibrios estáticos e dinámicos.
- 8.1. Coñece a coordinación motriz e os seus requisitos, e utilízalos de xeito práctico..
- 9.1. Desenvolve axeitadamente polo espacio das actividades.
- 10.1. Coñecece, distingue e respecta os criterios hixiénicos relacionados co medio ambiente.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Lectura comprensiva para motivar o interese polos contidos da unidade e fomentar a reflexión razonada sobre eles.
- Exposición, tras el análisis da información contida na lámina inicial, das diferentes actividades físicas que en ella se representan.
- Uso correcto dos termos referidos ás diferentes zonas da columna vertebral.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións.
- Desenvolvemento do sentido da orientación e aplicación sobre as distancias e los

períodos de tempo.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre los diferentes tipos de equilibrio.
- Manexo eficaz dos recursos e das técnicas adquiridos no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Prácticas de accións coordinadas.
- Análise das posturas forzadas que, as veces, poden adoptar os alumnos.
- Recollida de datos sobre o grado de orientación que van adquirindo os alumnos e detección das súas habilidades para desenvolverse no espazo.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo.
- Comprobación da aceptación dos cambios que se orixinan no corpo.
- Manifestación de actitudes de respecto cara aos demais e cara a un mesmo.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións nas actividades coordinativas.
- Participación en todas as actividades plantexadas, toma de decisións e comportamento responsable.
- Apreciación das iniciativas e as aportacións dos demais.
- Cumprimento das rutinas de hixiene e de coidado do corpo, así como das actitudes adquiridas para o coidado do medio ambiente.

UNIDADE 2

TEMPORALIZACIÓN: Xaneiro, febreiro e marzo

CONTIDOS

Desprazamentos de diversos tipos.

Saltar, xirar e voltear.

Lanzar e recibir.

Normas de seguridade nas actividades físicas.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1.1. Practica diferentes formas de desprazamentos e coñece as funcións que cumpren.
- 2.1. Distingue diferentes tipos de saltos e experimenta con eles.
- 3.1. Practica diversas formas de xiro.
- 4.1. Entende e pon en práctica o mecanismo dos lanzamentos.
- 5.1. Coñece as normas de prevención de riscos e de seguridade en diversos xogos e nas

actividades físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELAS

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos términos referidos aos tres momentos imprescindibles del salto.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología

- Realización de diferentes tipos de traxectorias nos desprazamentos.

Competencia dixital

- Realización de actividades interactivas vinculadas á unidade.

Aprender a aprender

- Aplicación dos coñecementos adquiridos sobre os diferentes tipos de desprazamentos.
- Realización de circuitos con obstáculos para saltar.
- Prácticas de xiros dende as distintas posicións.
- Prácticas de lanzamentos e recepcións de diferentes obxectos en posicións de parada o en carreira.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración da importancia que ten no desenvolvemento das habilidades motrices.
- Adquisición do hábito de practicar actividade física de forma regular.
- Utilización da actividade física para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración do traballo e das aportacións dos demais, sen discriminar por razóns de sexo, clase, orixe ou cultura.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade de buscar solucións aos problemas plantexados e de levarlas á práctica.
- Organización individual e colectiva de actividades físicas lúdicas.
- Adopción das normas imprescindibles para a seguridade en na actividade física.
- Capacidade para tomar decisións seguras na práctica de volteretas.
- Participación en todas las actividades plantexadas, tomando decisións e comportándose con responsabilidade.

UNIDADE 3

TEMPORALIZACIÓN: Febreiro, marzo

CONTIDOS

O quecemento.

A flexibilidade.

A resistencia.

A velocidade.

A actividade física e a súa relación coa saúde.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Coñece e practica correctamente o quecemento.

Acondiciona e mellora a flexibilidade.

Practica actividades que melloran a capacidade de resistencia aeróbica.

Valora a importancia que ten a actividade física para manter a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Uso correcto dos termos referidos ás actividades que se realizan nun quecemento.
- Enumeración das instalacións destinadas á práctica de actividades físicas que existen nas proximidades.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

- Realización de medicións da flexibilidade.
- Cálculo da velocidade dos nosos movementos.

Aprender a aprender

- Práctica de un quecemento xeral.
- Práctica de exercicios de flexibilidade por parellas.
- Coñecemento das diferenzas existentes entre a resistencia aeróbica e a anaeróbica, e práctica de actividades de resistencia aeróbica.
- Realización de xogos que fomentan a velocidade.
- Utilización segura, en situacións diferentes, dos coñecementos adquiridos.
- Participación activa no proceso de aprendizaxe, plantexándose preguntas, autoevaluándose e concienciándose do que debe aprender.

Competencias sociais e cívicas

- Desenvolvemento de actitudes de diálogo e aceptación, e elaboración de normas de convivencia.
- Comprensión dos aspectos sociais da actividade física, utilizándoos para facilitar a relación, a integración e o respecto.
- Valoración da actividade física como elemento indispensable para preservar a saúde, observando as súas posibilidades e os seus límites personalis.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Capacidade para afrontar as tarefas e os problemas con responsabilidade, mostrando iniciativa e creatividade, realizando unha planificación axeitada, calculando e asumindo riscos, e aprendendo dos erros.
- Mellora autónoma e progresiva da súa resistencia.
- Cálculo individual da súa velocidade e traballo para intentar melloralas.

UNIDADE 4

TEMPORALIZACIÓN: Abril, maio,

CONTIDOS

O xogo como actividade humana.
Xogos de oposición.
Xogos populares e tradicionais
Xogos cooperativos
Conducción de balóns
Pases de balóns.
As regras de xogo.
Creación de regras para determinados xogos.
Seguridade e risco nos deportes.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Coñece a orixe e a importancia dos xogos.
Diferencia entre xogos de oposición e de cooperación.
Practica xogos cooperativos.
Practica xogos tradicionais e populares.
Experimenta coa conducción e o pase de balón.
Valora a importancia das regras de xogo.
É quen de elaborar e consensuar regras para diferentes xogos.
Ten en conta os riscos que se poden orixinar durante as prácticas físicas.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Definición dos xogos de cooperación e de oposición.
- Definición dos xogos tradicionais e populares.

Aprender a aprender

- Práctica de xogos de golpes, lanzamentos e rodamentos de balóns.
- Desenvolvemento da precisión nos lanzamentos de balóns.
- Práctica de xogos de oposición e de cooperación.
- Condución de balóns coas mans e cos pés.
- Invención de regras de xogo.
- Verificación e aplicación dos coñecementos adquiridos na práctica de actividades físicas.

Competencias sociais e cívicas

- Interese polos xogos cooperativos e valoración das posibilidades de relación que ofrecen.
- Implicación nos xogos propostos, integrándose no grupo e amosando respecto polos demais.
- Comprensión do xogo como un medio social de educación física.
- Aceptación das regras de xogo acordadas entre todos.
- Valoración do xogo limpo.
- Respecto polas normas de seguridade nos xogos e nos deportes para evitar riscos que dañen a súa saúde.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Toma de decisións para diseñar xogos e organización de actividades lúdicas colectivas aplicando as habilidades motrices.
- Iniciativa e capacidade creativa na organización de actividades lúdico-deportivas.

UNIDADE 5

TEMPORAIZACIÓN: xuño

CONTIDOS

Concepto de «expresión corporal».
 Xestos e posturas expresivas.
 Danza expresiva e comunicativa.
 Elaboración de un guion de teatro.
 Ocio creativo e activo.

ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

Entiende el concepto de «expresión corporal».

Valora la importancia de la expresión corporal como contenido de la Educación Física.
Coñece o corpo para expresarse a traveso del.
Aprende a utilizar os xestos e as posturas.
Recoñece a danza como forma de expresión individual e colectiva.
Conta historias a traveso da danza.
Entende o teatro como un medio de educación e de expresión.
Elabora un guion de teatro
Entende o ocio activo como elemento beneficioso para a saúde.

COMPETENCIAS

CONTIDOS E ACTIVIDADES ESPECIALMENTE DESTINADOS A DESENVOLVELOS

Comunicación lingüística

- Comprensión da linguaxe corporal como medio de comunicación.
- Uso correcto dos términos «extravertido» e «introvertido».
- Comentario sobre a utilización dos xestos corporais.

Aprender a aprender

- Observación da implicación dos sentimentos na linguaxe corporal.
- Expresión de ideas, sensacións e sentimentos utilizando como recursos o corpo e o seu movemento.
- Organización individual e colectiva de actividades expresivas.
- Realización de actividades de dramatización.
- Elaboración de un guion.
- Experimentación coa linguaxe do corpo.
- Experimentación de formas de comunicación a través de la danza expresiva.

Competencias sociais e cívicas

- Valoración do coñecemento do corpo e das súas capacidades expresivas.
- Interese polas formas de comunicación non verbal.
- Utilización das manifestacións artísticas como fonte de enriquecemento e disfrute.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

- Desenvolvemento da iniciativa, a imaxinación e a creatividade.
- Valoración das iniciativas e as aportacións dos demás.

Conciencia e expresións culturais

- Coñecemento da riqueza cultural mediante a práctica de diferentes danzas.
- Valoración das manifestacións culturais da motricidade humana (xogos tradicionais, danza).

AVALIACIÓN

Entendemos a Avaliación como un xeito de analizar, valorar e describir os resultados do proceso de ensino - aprendizaxe.

Observaranse os cambios realizados ao longo deste proceso segundo as seguintes pautas:

- Avaliación personalizada mediante a observación diaria das evolucións do alumno, da súa implicación e atención no desenrolo das tarefas.
- Avaliación personalizada en función da evolución individual e a progresión dentro das capacidades do alumno e en función delas.
- Terase en conta a asistencia, a actitude e participación, o respecto polos compañeiros e profesor e o respecto polas normas.
- Avaliación da execución de algunhas tarefas mediante soportes non convencionais (vídeo).
- Os criterios de Ficha de seguimento de comportamento e hábitos..
- Ficha de seguimento de diversas probas e Test.
- Avaliación do Ciclo.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA SEXTO CURSO

Comprobar se o alumno e quen de:

- * Axustar as accións do corpo aos cambios nas condicións da actividade, de maneira económica e eficaz, incidindo nos mecanismos de percepción, de decisión e de control motor.

Trátase de comprobar o axuste do alumnado ás condicións e características específicas de cada situación motriz, dado que é preciso escoller o patrón motor axeitado en cada momento coa maior economía para cumprir o obxectivo proposto (eficiencia), atendendo aos mecanismos da aprendizaxe motora.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

- * Adaptar os desprazamentos, saltos e xiros a diferentes contornos que poidan presentar incerteza, sexan coñecidos ou descoñecidos.

Preténdense avaliar as habilidades básicas, buscando adaptalas a condicións de execución cada vez máis complexas, así como a outros medios: medio natural, medio acuático... Valorarase a variedade de desprazamentos (carreira, cuadrupedia, reptación, propulsión...), de saltos (con ou sen carreira previa, cunha perna, coas dúas...) e de xiros (nos eixos lonxitudinal, transversal e antero-posterior).

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Aprender a aprender.

- * Lanzar, pasar e recibir pelotas ou outros móbiles de maneira controlada nos xogos ou actividades motrices e deportivas que o requiran, axustándose axeitadamente á situación no terreo de xogo, ás distancias e ás traxectorias.

Compróbase o dominio que ten o alumnado das manipulacións e do manexo de obxectos e de móbiles en situacións de xogo e interactuando co resto das persoas participantes, tanto do equipo propio coma do contrario. Avaliarase a coordinación no lanzamento (adiantar a perna contraria ao brazo de lanzar); a

adecuación deste ás condicións variables de cada situación motriz; a orientación do corpo en función da traxectoria, da dirección e da velocidade do móbil e a capacidade de anticipación.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Aprender a aprender.

Incrementar globalmente a condición física, axustando a súa actuación ao coñecemento das propias posibilidades e limitacións corporais e de movemento.

Valórase se o alumnado amosa unha predisposición de cara á mellora das súas capacidades físicas básicas. Farase especial fincapé en comprobar a dosificación do esforzo en función da propia capacidade, adaptando o exercicio ás posibilidades e limitacións.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

* Construír composicións grupais interaccionando coas demais persoas, utilizando os recursos expresivos do corpo e do movemento, dos materiais e dos obxectos e atendendo a estímulos musicais, plásticos ou verbais.

Avalíase se os nenos e as nenas son capaces de expresar individualmente gran variedade de situacións, de ideas, de emocións, de sentimentos, de estados de ánimo, de mensaxes... por medio da linguaxe corporal e apoiándose en varios aspectos e materiais.

Con este criterio valórase tamén a capacidade para adecuarse a outras persoas e crear grupalmente un pequeno «espectáculo». Teranse en conta a creatividade, a soltura e a desinhibición.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Conciencia e expresións culturais.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

* Identificar algunhas das relacións que se establecen entre a práctica correcta e habitual da actividade física e a mellora da saúde e da calidade de vida e actuar de acordo con elas.

Quérese verificar se os alumnos e as alumnas son conscientes da relación que existe entre a actividade física practicada de forma coherente, axeitada e habitual e a mellora da saúde e da calidade de vida. Comprobarase a predisposición cara á realización de exercicio físico, cara á adopción de posturas correctas, cara á adquisición de hábitos de hixiene, cara á alimentación e hidratación axeitadas, cara á adopción de medidas de seguridade, cara ao rexeitamento de prácticas pouco saudables (inxestión de substancias nocivas, actividades físicas perigosas...) e cara á prevención de accidentes ao realizar actividade física. Valorarase o interese por buscar información variada e en distintos medios, así como a capacidade de reflexión crítica sobre as mensaxes que estes medios acheguen.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

* Actuar coordinada e cooperativamente coas persoas que compoñen o propio equipo para resolver retos ou opoñerse ás do equipo contrario nun xogo ou actividade deportiva colectiva, establecendo relacións construtivas e equilibradas. Preténdense avaliar as relacións e interaccións coas demais persoas participantes nos xogos e deportes realizados. Atenderase ás accións de cooperación e de oposición (comunicación e contracomunicación motriz) e á axeitada ocupación do terreo de xogo.

Terase en conta que as relacións entre as persoas participantes dun e doutro equipo sexan respectuosas, equilibradas e non discriminatorias.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

* Identificar como valores fundamentais dos xogos e das actividades deportivas o esforzo persoal e as relacións co grupo, resolvendo de forma crítica as situacións conflitivas que poidan xurdir. Avaliase se as alumnas e os alumnos valoran o esforzo nos xogos e nos deportes practicados, o xogo limpo, as relacións coas demais persoas e a resolución pacífica dos conflitos e das desavinzas xurdidas.

Prestaráselles atención á expresión de opinións, ao diálogo, ao debate e á adopción de criterios propios, así como á comprensión do punto de vista do resto das persoas, máis ca aos resultados da propia actividade (gañar ou perder).

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencias sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

* Coñecer, practicar e valorar xogos e deportes populares tradicionais de Galicia, recompilando información sobre eles e interesándose pola súa conservación.

Búscase comprobar que o alumnado recompile e achegue información sobre xogos e xoguetes, deportes, danzas ou bailes propios da nosa comunidade autónoma, facendo para iso traballo de campo, utilizando as TIC, a biblioteca da aula, a do centro, a municipal ou calquera outro medio. Avaliarase a práctica das ditas actividades e o interese pola súa transmisión e conservación.

A consecución deste obxectivo ten relación coas seguintes competencias:

Competencia sociais e cívicas.

Competencia matemática e competencia básica en ciencia e tecnoloxía.

Sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

Tendo en conta que a finalidade última da Educación Física, como en calquera das áreas da Primaria, debe ser a formación integral da persoa os principais elementos a ter en consideración serán aqueles que fan referencia ao desenvolvemento de valores,

respecto polos compañeiros, o profesorado e polas normas da área e dos diversos xogos.

Valorarase igualmente o grao de implicación do alumnado nas actividades propostas nas diferentes sesións , o seu interese en realizar axeitadamente ditas actividades e o grao de consecución dos obxectivos e adquisición de contidos.

Dito o anterior e, atendendo aos criterios expostos, cabe a posibilidade de que un alumno que dende o punto de vista motriz é sobresaínte vexa rebaixada a súa cualificación por falta de implicación nas actividades, por faltas ao respecto polos compañeiros e ao profesor ou por desinterese no relativo aos hábitos, e outro non moi destacado dende o punto de vista da execución motriz reciba, nembargantes, unha cualificación sobresaínte polo seu esforzo nas tarefas, polo respecto aos compañeiros e o profesor e polo cumprimento das normas da Área e dos diversos xogos.

METODOLOXÍA

Tentaremos seguir unha metodoloxía constructiva, achegándonos á realidade dos alumnos e ás súas diferenzas individuais tentando que eles interpreten as ensinanzas e superen as súas limitacións.

A metodoloxía das sesión é globalizadora, participativa e lúdica na meirande parte das sesións.

Empregarase, nunha grande parte das sesións, a técnica do “Descobremento guiado”. En menor medida utilizarase a “Percura” e o “Ensaio-erro” e, nunhas poucas sesións e, fundamentalmente, por cuestión de economía de tempo en función da amplitude dos contidos, utilizarase a “Instrucción directa” como técnica de ensino.

Tanto a metodoloxía como a técnica de ensino estarán axeitados aos obxectivos que se pretendan acadar e ao tempo dispoñible para facelo respectando en todo caso os procesos individuais de Aprendizaxe e a incidencia nos procesos cognitivos e afectivos en todos os tipos de Aprendizaxe.

MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Tendo en conta as particularidades físicas e de desenrolo de cada alumno e os diferentes ritmos de aprendizaxe axeitaránse as actividades ás características do alumnado facendo, nos casos oportunos, as correccións nos obxectivos e as adaptacións do Currículo que precisen os alumnos para acadar os obxectivos de acordo coas súas características persoais e establecendo as modificacións en canto a espazos, materiais e tipo de actividade precisas para o seu desenrolo.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Ademais dos espazos físicos para o desenvolvemento das sesións (ximnasio, pistas polideportivas, vestiarios, duchas, etc...) dispoñemos de pelotas de diverso tipo (baloncesto, balonmán de aprendizaxe, rugby, fútbol, pelotas brandas de aprendizaxe, voleibol, tenis, hóckey), colchonetas, colchoneta "quitamedos", esterillas, panos, botellas, chapas de refresco e envases de iogurt (material de reciclaxe), sacos de arroz, ladrillos e vallas plásticas, aros, picas, cordas, bancos suecos, pelotas xigantes, zancos, camisetas e petos de cores para facer equipos, etc...

Os recursos didácticos máis utilizados, ademais da propia programación de aula, son as Actividades Jclic para Educación física, a Enciclopedia dos xogos populares "Chirlosmirlos" de Antón Cortizas e ficheiros diversos de xogos que se poden atopar en Internet.

ACTIVIDADES EXTRAESCOLARES

Estimular ao alumnado para a realización das actividades en horario de tarde (karate, fútbol, natación, baile, ximnasia rítmica), ou ben as que se poden realizar nos Clubes da zona.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

Actividades de Iniciación ao Piragüismo en Praia América.

Desprazamento ao Cean para actividade de prácticas cos bolos ou Birlos Celtas.

ACCÍONS PREVISTAS NO PROXECTO LECTOR

Lectura diaria, antes do comezo das sesións, de diversas noticias dos xornais relacionadas co mundo do deporte.

Percura na Biblioteca Escolar, a través de soporte escrito, de información sobre xogos tradicionais e populares.

ACCIÓN PREVISTAS NO PLAN DE INTEGRACIÓN DAS TICs

Realización de actividades na Aula Informática con materiais Java "Jclic" para Educación física e Coñecemento do Medio (aquelas que gardan relación co coñecemento do Corpo humano e a alimentación fundamentalmente).

CRITERIOS DE AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN

A presente programación será revisada anualmente de dúas maneiras:

1ª) Observación diaria da súa adecuación aos intereses do alumnado e ao grao de adquisición dos contidos establecidos para a sesión con anotacións diarias das correccións pertinentes se houbera lugar a elas.

2º) Corrección (a finais de curso) dos diferentes aspectos observados atendendo a criterios de practicidade en canto á facilidade de adquisición de contidos, utilidade (favorecendo a traveso de actividades de percura un maior grao de adquisición) e Observando o nivel de aceptación das actividades polo alumnado de xeito que se favoreza a inclusión de aquelas máis valoradas polo seu carácter lúdico e participativo.

AXUSTES DA PROGRAMACIÓN EN CASO DE ENSINO NON PRESENCIAL OU SEMIPRESENCIAL

A pandemia do Coronavirus pode cambiar o escenario educativo e por ese motivo farei uns axustes da programación a nivel de estándares de aprendizaxes, criterios de avaliación e metodoloxía.

Respecto aos estándares de aprendizaxe imprescindibles serían:

- *Expresa a través do seu corpo ideas e conceptos.
- *Realiza exercicios correctamente e a hixiene ao final da clase.
- *Faise unha mención incial e valoración das súas posibilidades incidindo na importancia do estiramento.
- *Participa no desenvolvemento de actividades aportando ideas.

Respecto aos criterios de avaliacións serían:

- *Comunicar sensacións, emocións, sentimentos e ideas, a través dos recursos expresivos do corpo e o movemento, de forma estética e desinhibida, participando en danzas grupais e bailes e mostrando confianza e aceptación de si mesmo e nos demais.
- *Utilizar con supervisión do mestre, o pai, nai ou titor,-a hábitos saudabeis, de hixiene na clase de Educación Física.
- *Aumentar o nivel de resistencia cardiorrespiratoria, flexibilidade e forza muscular.
- *Planificar a realización dun produto ou unha tarefa establecendo metas, propoñer un plan ordenado de acción para alcanzalas, seleccionar os materiais, modificalo mentras se desenvolve, avaliar o proceso e a calidade do produto final coa axuda de guías de observación.

No tocante á metodoloxía:

Utilizarase a aula virtual do centro para seguir o proceso de ensino-aprendizaxe. o non poder dar clases presenciais na súa totalidade. As actividades terán un carácter teórico-práctico e participativo no eido familiar e do entorno do alumnado. Recalcarase con insistencia nos hábitos saudabeis e a hixiene corporal. As familias estarán informadas e as actividades estarán secuenciadas por semanas. Neste caso a metodoloxía imperante será a do aprendizaxe cooperativa e tamén do modelo experiencial e o traballo por tarefas.

Os instrumentos de avaliación empregados serán a observación directa das tarefas resoltas e a participación en debates e intervencións

17. PD ED. MUSICAL

- CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE, TEMPORALIZACIÓN

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN MUSICAL)		CURSO	SEXTO	
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Temporalización
BLOQUE 1. ESCOITA					
d j e b f e	8 B1.1. Audición de música contemporánea, e investigación e valoración das posibilidades do son. 9 B1.2. Identificación e apreciación das calidades dos sons do contexto.	<ul style="list-style-type: none"> B1.1. Utilizar a escoita musical para indagar nas posibilidades do son, de maneira que sirvan como marco de referencia para creacións propias. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.1.1. Identifica, clasifica e describe as calidades dos sons do contexto natural e social, utilizando un vocabulario preciso. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CCL CAA 	1º,2º,3º
• b • e • o	6. B1.3. Identificación e apreciación de formas musicais sinxelas. 7. B1.4. Identificación a través da escoita de tipos de voces (soprano, contralto, tenor e baixo), instrumentos, variacións e contrastes de velocidade.	<ul style="list-style-type: none"> B1.2. Analizar a organización de obras musicais sinxelas e describir os elementos que as compoñen. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.2.1. Distingue tipos de voces, instrumentos, variacións e contrastes de velocidade e intensidade, tras a escoita de obras musicais, con capacidade para emitir unha valoración destas. 	CCEC CAA CCL	1º,2º,3º
	8. B1.5. Valoración e interese pola música de diferentes épocas e culturas, nomeadamente a galega.		<ul style="list-style-type: none"> EMB1.2.2. Interésase por descubrir obras musicais de diferentes características, e utilízalas como marco de referencia para as creacións propias. 	CSIEE CAA CCEC	1º,2º,3º

12.	h	<ul style="list-style-type: none"> B1.6. Audición activa e comentada de música variada da nosa cultura e doutras culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> B1.3. Coñecer exemplos de obras variadas da nosa e doutras culturas, para valorar o patrimonio musical, valorando a importancia do seu mantemento e da súa difusión, e do respecto co que deben afrontar as audicións e as representacións. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB1.3.1. Coñece, entende e cumpre as normas de comportamento en audicións e representacións musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC 	1º,2º,3º
13.	a	<ul style="list-style-type: none"> B1.7. Actitude atenta, silenciosa e respectuosa durante a audición de música e/ou na asistencia a representacións musicais. 		<ul style="list-style-type: none"> EMB1.3.2. Comprende, acepta e respecta o contido das normas que regulan a propiedade intelectual canto á reprodución e a copia de obras musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCEC 	1º,2º,3º
14.	d	<ul style="list-style-type: none"> B1.8. Indagación sobre as normas que regulan a propiedade intelectual. Valoración e presentación dos resultados. 				
BLOQUE 2. INTERPRETACIÓN INSTRUMENTAL						
▪ j		<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Exploración das posibilidades sonoras e expresivas da voz. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.1. Entender a voz como instrumento e recurso expresivo, partindo da canción e das súas posibilidades para interpretar, crear e improvisar. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB2.1.1. Recoñece e describe as calidades da voz a través de audicións diversas, e recreaas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA CCL 	1º, 2º
▪ e						
▪ k						
▪ j		<p>8 B2.2. Interpretación de pezas con instrumentos de aula e/ou fruta doce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> B2.2. Interpretar composicións sinxelas que conteñan procedementos musicais de repetición, variación e contraste, en solitario ou en grupo, mediante a voz ou instrumentos, utilizando a linguaxe musical, asumindo a responsabilidade na interpretación en grupo e respectando tanto as achegas das demais persoas como a persoa que asuma a dirección. 	<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.1. Recoñece e clasifica instrumentos acústicos e electrónicos, diferentes rexistros da voz, e agrupacións vocais e instrumentais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC CAA 	1º,2º,3º
▪ b		<p>9 B2.3. Interpretación, memorización e improvisación guiada de cancións a unha ou varias voces, desenvolvendo progresivamente a dicción, a afinación e a técnica vocal. Canon.</p>				
▪ d/a		<p>10B2.4. Recoñecemento de tipos de instrumentos acústicos e electrónicos, agrupacións instrumentais e vocais, e rexistros da voz.</p>		<ul style="list-style-type: none"> EMB2.2.2. Utiliza a linguaxe musical para a interpretación de obras. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC 	1º,2º,3º

	<p>11B2.5. Utilización das grafías convencionais na lectura, na escritura e na interpretación de cancións e de pezas instrumentais sinxelas.</p> <p>12B2.6. Gravación e rexistro das interpretacións para unha valoración e unha análise posteriores.</p> <p>13B2.7. Interese pola mellora do proceso de interpretación e do resultado final.</p> <p>14B2.8. Traballo cooperativo, asumindo as responsabilidades que lle correspondan e respectando as</p>		<ul style="list-style-type: none"> - EMB2.2.3. Traduce á linguaxe musical convencional melodías e ritmos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> - EMB2.2.4. Interpreta pezas vocais e instrumentais de diferentes épocas, estilos e culturas para distintos agrupamentos, con e sen acompañamento 	<ul style="list-style-type: none"> - CAA - CCEC 	1º,2º,3º
	<p>achegas das demais persoas do grupo.</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.5. Coñece e interpreta cancións de distintos lugares, épocas e estilos, e valora a súa achega ao enriquecemento persoal, social e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.6. Amosa respecto polo traballo das demais persoas e responsabilidade no traballo individual e colectivo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.2.7. Analiza as interpretacións feitas, recoñece erros e amosa interese por traballar para corraxilos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	1º,2º,3º

<ul style="list-style-type: none"> ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Creación de mensaxes musicais con contido expresivo, combinando elementos sonoros e corporais diversos. ▪ B2.10. Utilización dos medios de comunicación e de internet para a procura de información, en soporte impreso e dixital, sobre instrumentos, compositores/as, intérpretes e eventos musicais de interese. ▪ B2.11. Exploración das posibilidades sonoras e expresivas dos medios audiovisuais e tecnolóxicos para comunicar. Creación de cuñas radiofónicas e videoanuncios. ▪ B2.12. Utilización dos medios audiovisuais e dos recursos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Explorar e utilizar as posibilidades sonoras e expresivas de diferentes materiais, instrumentos e dispositivos electrónicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.3.1. Procura información bibliográfica, en medios de comunicación e en internet sobre instrumentos, compositores/as, intérpretes e eventos musicais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC ▪ CAA ▪ CD 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.3.2. Presenta e expón a información de xeito claro, ordenado e limpo en varios soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CD ▪ CCL 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB2.3.3. Utiliza os medios audiovisuais e recursos informáticos para crear pezas musicais e para a sonorización de imaxes e representacións 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD ▪ CCEC 	1º,2º,3º
	informáticos para a sonorización de imaxes, contos, poemas e refráns, dobraxe de películas etc., e para a creación de producións propias.		dramáticas.		
BLOQUE 3. MÚSICA, MOVEMENTO E DANZA					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ j ▪ b ▪ h/d ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificación do corpo como instrumento. Indagación e valoración sobre as posibilidades expresivas e comunicativas do corpo en distintas representacións artísticas ou situacións cotiás. ▪ B3.2. Valoración e recoñecemento das danzas e a súa contribución ao noso patrimonio artístico e cultural. ▪ B3.3. Interpretación de danzas coidando a coordinación individual e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Adquirir capacidades expresivas e creativas que ofrecen a expresión corporal e a danza, valorar a súa achega ao patrimonio, e gozar coa súa interpretación como unha forma de interacción social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.1. Identifica o corpo como instrumento para a expresión de sentimentos e emocións, e como forma de interacción social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.2. Controla a postura e a coordinación coa música cando interpreta danzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º,2º,3º

<p>colectiva.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Invención de coreografías sinxelas para cancións e pezas musicais de diferentes estilos. ▪ B3.5. Gravación e rexistro das danzas interpretadas. Análise de valoración do produto. 			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.3. Coñece danzas de distintas épocas e lugares, e valora a súa achega ao patrimonio artístico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.4. Reproduce e goza interpretando danzas tradicionais españolas, e entende a importancia da súa continuidade e o traslado ás xeracións futuras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCEC 	2º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.5. Inventa coreografías de grupo que corresponden coa forma interna dunha obra musical e supón unha orde espacial e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCEC 	1º,2º,3º
			temporal.		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.6. Analiza as danzas realizadas, recoñece os erros e amosa interese por mellorar o produto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.7. Respecta o traballo en grupo e participa nel de xeito pracenteiro, amosando confianza nas propias posibilidades e nas das demais persoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CSC 	1º,2º,3º
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ EMB3.1.8. Amosa respecto polas demais persoas e colaboración con elas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC 	1º,2º,3º

- **METODOLOXÍA**

- Actividade lectiva presencial**

A metodoloxía levada a cabo basearase na actividade, promovendo a participación do alumnado e considerando que un obxectivo primordial será o desenvolvemento dos nosos instrumentos naturais, a voz e o corpo. Así pois, primaranse os aspectos prácticos, partindo desta para chegar á teoría. A linguaxe musical convencional irase introducindo progresivamente e dun xeito natural, partindo da experimentación e vivenciación previa dos conceptos ou elementos a coñecer.

Prestarase especial atención ó ambiente da clase e ás relacións de grupo. Tratarase de potenciar as propostas e creacións do alumnado, a nivel individual ou de grupo e fomentar unha actitude crítica a partires da valoración das propias actividades.

Nas diferentes sesións iranse complementando actividades colectivas, en gran grupo, con outros momentos de traballo en pequeno grupo ou individuais, nos que se propiciará a expresión creativa do alumnado.

- **MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE**

O carácter práctico e de grupo das clases de música garante que cada alumno vaia desenvolvendo as súas habilidades e capacidades seguindo o seu propio ritmo de aprendizaxe. Ademais, as actividades propostas irán en orde crecente de dificultade, de xeito que cada alumno poida acadar o seu propio nivel de realización e permitirán a introdución de modificacións para seren adaptadas á diversidade do alumnado. En calquera caso, prestarase unha atención máis individualizada a aqueles alumnos que presenten maiores dificultades.

- **MATERIAIS E RECURSOS**

As sesións de Educación Musical lévanse a cabo na aula de música, situada no primeiro andar do centro. Para o desenvolvemento das sesións empregaremos os distintos materiais dos que dispomos nesta aula: instrumentos de pequena percusión e de láminas, obxectos sonoros, teclado, cadea musical, ordenador e

dispositivos móbiles, proxector, bibliografía e discografía diversa. Tamén empregaremos material elaborado por min e achegado polo propio alumnado, así como outros espazos e recursos do centro.

- **AVALIACIÓN**

A avaliación será un proceso continuo de seguimento da evolución do alumnado, da práctica educativa e do desenvolvemento da propia programación. Realizarase unha avaliación global, continua e formativa, tendo en conta os criterios de avaliación e os estándares establecidos, que permitirá ir adaptando a programación ás condicións que vaia observando na práctica.

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os procedementos e instrumentos cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase** e un **registro anecdótico**.
- **Análise das producións**: producións musicais (rítmico-melódicas, instrumentais, vocais, motrices...), gravacións ou observacións directas dos compañeiros e posterior valoración. Empregarase unha **listaxe de control** para cada unha delas.
- **Actividades específicas**: exposicións, test, cuestionarios, ditados rítmico-melódicos.
- **Intercambios orais**: diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións das propias realizacións.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN		Peso
<p>Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Análise das interpretacións instrumentais e vocais (20%) • Análise das actividades de expresión corporal (20%) • Análise das actividades de escoita (20%) 	60%	
<p>Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)</p>	20%	
<p>Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)</p>	20 %	

Estes criterios establécense tendo en conta que o primordial será crear un clima na aula que propicie unha actitude favorable cara a música e as actividades musicais, conseguindo así unha participación máis espontánea e activa por parte do alumnado que lles permita desfrutar ao máximo da música. Deste xeito, contribuirase ao desenvolvemento integral do alumnado.

- **MÍNIMOS ESIXIBLES**

- Recoñece e utiliza elementos da linguaxe musical (redonda, branca, negra, corchea, semicorchea e os seus silencios, notas de do a re agudo, punto, ligadura).
- Coñece o termo *Da capo a fine* e o símbolo de repetición de compás.
- Recoñece o grupo rítmico formado por corchea e dúas semicorcheas e viceversa.
- Le e recoñece ritmos que empezan en anacruse.
- Interpreta cancións coa frauta e/ou instrumentos de placa con bo *tempo* e afinación.
- Coñece algunhas danzas das Comunidades Autónomas españolas.
- Coñece algúns datos biográficos e obras destacadas de compositores relevantes na historia da música.

- Coñece os instrumentos da orquestra sinfónica.
- Recoñece a muiñeira.
- Coñece algúns tipos de agrupacións vocais.
- Discrimina diferentes tipos de texturas: melodía, acorde e melodía acompañada.

- **APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO**

A través da materia de Música organizaranse actividades para colaborar co proxecto de centro.

- **AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN**

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivos propostos
- adecuación das actividades ao alumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividades propostas
- ambiente creado durante as sesións
- adecuación dos recursos empregados
- organización do tempo e do espazo
- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliación empregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.

18. PD RELIXIÓN CATÓLICA

1.-INTRODUCCIÓN - CONTEXTUALIZACIÓN

A presente programación forma parte dun proxecto completo de 1º a 6º de Educación Primaria que se adapta ao ritmo e necesidades de cada idade, mantendo a coherencia na secuenciación de contidos, metodoloxía e claves pedagóxicas para a etapa. Das claves pedagóxicas desta programación queremos destacar que:

- Nun horizonte de formación integral, esta programación asume o reto da educación emocional como elemento esencial do proceso de aprendizaxe. Pretendese axudar aos alumnos a nomear o seu mundo emocional para regulalo, e integrar as emocións nos contidos relixiosos.
- Partindo das intelixencias múltiples que diferencian os itinerarios persoais de aprendizaxe de cada alumno, esta programación propón actividades diferentes para traballar cada unha das oito intelixencias: lingüística-verbal, lóxico-matemática, visual-espacial, corporal-cinestésica, musical, interpersonal, intrapersonal e naturalista.

Como suxire a LOMCE este proxecto baséase nunha metodoloxía que promove o desenvolvemento das competencias básicas. As aprendizaxes significativas no área de relixión se articulan xunto aos doutras materias dotando aos alumnos de coñecementos "útiles" para a súa vida cotiá.

Mediante estratexias de aprendizaxe cooperativo e o uso de ferramentas TIC, podense deseñar itinerarios personalizados que poden adaptarse con flexibilidade aos diferentes ritmos de aprendizaxe e circunstancias do grupo.

2.-CONTRIBUCIÓN DA MATERIA DE RELIXIÓN CATÓLICA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxico e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo

cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta materia aporta á dimensión de escoita da comunicación. Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuíndo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade. Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura e estímoo adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescínlese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade ao enriquecemento do noso patrimonio cultural. A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, xa que logo, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudante fronte a visións parciais.

A contribución ao desenvolvemento das competencias básicas vén marcadas polos estándares de aprendizaxe que se concretan en descritores. Estes trabállanse e se evalúan mediante actividades.

É, xa que logo, nas actividades ou tarefas onde incorporamos o tratamento ou desenvolvemento das competencias básicas. Na programación de cada unidade didáctica están marcados os contidos que se abordan e as actividades que desenvolven as competencias básicas.

Ao final de cada unidade propónse unha avaliación competencial que pode ampliarse coas avaliacións incluídas no caderno de recursos didácticos.

3.-OBXECTIVOS E TEMPORALIZACIÓN

1.-Descubrir como as diversas crenzas e relixións expresan o feito relixioso e como este influíu na vivencia dos dereitos humanos. 2.-Valorar a importancia que ten para as persoas e culturas o feito de conservar e transmitir o feito relixioso.	1º TRIMESTRE
3.-Identificar textos onde Xesús fala dos trazos do Pai e a súa relación con El. 4.-Coñecer a misión evangelizadora da Igrexa, encargada por Xesús aos seus apóstolos, e como se desenvolveu ao longo da historia.	2º TRIMESTRE
5.-Afondar no coñecemento dos sacramentos. 6.-Coñecer o valor do compromiso da Igrexa cos máis necesitados e comprender a importancia da axuda mutua como elemento esencial da convivencia humana.	3º TRIMESTRE

4.-ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

- 1.- Identifica e xulga situacións nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz.
- 2.- Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literatura e música actuais.
- 3.- Descubre e explica por que os enterramentos, pinturas, ritos e costumes son signos da relación do home coa Divinidade.
- 4.-Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz.
- 5.- Identifica e valora expresións recolleitas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran á persoa.
- 6.- Investiga e contrasta a sabedoría popular con expresións da sabedoría de Israel emitindo un xuízo persoal.

- 7.- Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais.
- 8.- Busca nos discursos do evanxeo de Juan frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase por comprender o seu significado.
- 9.- Identifica e sintetiza os trazos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evangelio de Juan.
- 10.- Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer ao Pai con situacións que viven os seres humanos.
- 11.- Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos.
- 12.- Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa.
- 13.- Coñece e explica con exemplos a razón pola que Confirmación, Orde e Matrimonio están ao servizo da Igrexa.
- 14.- Aprende e diferencia os signos e momentos celebrativos da Confirmación, a Orde e o Matrimonio..

5.-MÍNIMOS PARA SUPERAR A MATERIA

- Recoñece signos antigos da relación do home con Deus.
- Recoñece feitos e xestos que xeran paz e desenvolvemento.
- Respecta e agradece o que outras persoas ensínanlle.
- Coñece e sabe expresar cal é a misión que Xesucristo encomendou aos seus discípulos.
- Identifica os apóstolos como os primeiros misioneiros.
- Sinala modos distintos de usar a liberdade ante a tentación.
- Coñece os sacramentos e os seus símbolos.
- Valora a axuda aos demais para mellorar a convivencia entre as persoas.
- Identifica e sabe buscar citas bíblicas.

6.-PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

A avaliación debe ser un proceso continuado ao longo de todo o curso escolar, por iso, para sistematizala establécense tres momentos diferentes:

Avaliación inicial, que facilita a valoración dos coñecementos previos, as capacidades e as actitudes do alumnado, con obxecto de adecuar o proceso de ensino-aprendizaxe á realidade das súas posibilidades.

Avaliación formativa continua, que pretende coñecer si vanse logrando os obxectivos propostos, cando aínda se pode intervir modificando o camiño para conseguilos; é dicir, avaliación do proceso e como proceso. Este tipo de avaliación ten un especial carácter regulador, orientador e auto-corrector do proceso educativo desde o seu comezo, o que require unha avaliación inicial previa. Cando o progreso dun alumno ou unha alumna non sexa o adecuado, adoptaranse as medidas de atención á diversidade que procedan. Avaliación sumativa, na que se valora, sobre todo, o grado de adquisición das competencias clave, expresadas nos criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e os descritores; é dicir, avaliación do resultado.

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA	Escalas de observación Categorical (Nunca, as veces, sempre) Numérica
ANÁLISE DE PRODUCIÓNS DOS ALUMNOS	Lista de control Diario de clase Caderno de clase Traballo de aplicación e síntese Resúmenes Monografías Resolución de exercicios Textos escritos Produccións orais Produccións plásticas ou musicais Produccións motrices Investigacións Xogos de simulación e dramáticos
INTERCAMBIOS ORAIS	Diálogo

	Entrevista Posta en común Asamblea
PROBAS ESPECÍFICAS	Obxetivas Abertas Interpretación de datos (ilustración, mapa) Exposición dun tema Probas de capacidade motriz
CUESTIONARIOS	
GRABACIÓNS E ANÁLISE	

7.-METODOLOXÍA

Partindo das características psicoevolutivas e o desenvolvemento relixioso e moral dos nenos e nenas desta etapa e das súas experiencias vitais, iníciase cada sesión con elementos motivadores para propiciar o interese, a atención e a motivación. Exporanse actividades de observación, escoita, dialogo e búsqueda de respostas, combinando o traballo persoal co de grupo. Buscarase o fomento no alumnado da capacidade para ver, xulgar e actuar sobre si mesmos, os demais, a sociedade e o medio ambiente.

8.-MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

- Libro de texto
- Caderno para traballos escritos e artísticos.
- Material escolar (lapis, ceras, tixeiras, pegamento,...)
- Recursos de aula (mapas, láminas,...)
- Fichas complementarias e de reforzo.
- Recursos didácticos de internet.
- Revistas, xornais.
- Audio de cancións.
- Libros, diccionario, Biblia.
- Xogos didácticos de elaboración propia.

9.-ATENCIÓN A DIVERSIDADE

Contemplantase como principio a diversidade do alumnado, entendendo que deste xeito se garante ou desenvolvemento de todos eles á vez que unha atención personalizada en función das necesidades de cada un.

Prestarase especial sensibilidade á atención personalizada dous alumnos e alumnas e ao establecemento de mecanismos de reforzo mediante actividades, fichas elaboradas adaptándoas as capacidades do alumnado e axuda por parte da mestra. Considerase imprescindible contar co asesoramento dous servizos de orientación do centro para a programación e posterior elaboración dous materiais e actividades que se empregarán.

10.-AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO.

a.-Traballos que o alumnado vai realizando. (60% da nota. 6 puntos sobre 10)

-Tarefas que realiza no libro do alumno.

-Preguntas que realiza na clase.

-Respostas que dá na clase.

-Presentación dos traballos.

b.-Actitude ante a aprendizaxe. (10 % da nota. 1 punto sobre 10)

-Iniciativa, interese e participación activa no desenvolvemento da clase.

-Ter un comportamento adecuado en formas e expresións.

-Coidado e respecto polo material.

-Convivencia dentro e fóra do grupo.

-Respecto polas persoas e as opinións.

-Respecto polas persoas e as opinións.

-Atención ás explicacións do profesor/a e os compañeiros/ as.

c.-Probas de avaliación. (30% da nota. 3 puntos sobre 10)

11.-INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DO ENSINO E A PRÁCTICA DOCENTE

a.-Cuestionario de valoración para o profesor

NIVEL	BAIXO	MEDIO	ALTO
Foi motivadora para o alumno e para o mestre			
As actividades foron variadas e organizadas en grao de dificultade			
Aproveitamos os recursos e proxectos do centro			
Necesitouse actividades de reforzo polas dificultades dos contidos.			
Necesitouse máis tempo para traballar as unidades por dificultades externas á aula ou da dificultade dos contidos.			
Serviulles para conectar as súas aprendizaxes previas e construíron novos.			
Prevíronse actividades, respectando os distintos ritmos de aprendizaxe, con actividades tanto de reforzo como de ampliación.			
Os resultados dos controis, probas orais, exercicios en papel ou en lousa indican que se conseguiron os obxectivos previstos.			

b.-Diario de clase.

-Recollida de información do traballo e actividade.

-Posibles dificultades na posta en marcha das actividades previstas.

19. PD VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

1. CONTIDOS

- B1.1. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.
- B1.2. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.
- B1.3. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora. A automotivación.
- B1.4. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade en si mesmo e en si mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. Tolerancia á frustración.
- B1.5. A toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. Causas e consecuencias das accións propias. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
- B1.6. A iniciativa. O emprendemento. A autoproposta de desafíos. A importancia da iniciativa privada na vida económica e social.
- B1.7. Busca e elaboración de información por diversas fontes.
- B2.1. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación: escoitar, preguntar e argumentar.
- B2.2. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.
- B2.3. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.
- B2.4. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo. A inferencia e o sentido da expresión dos e das demais. A escoita activa e a axuda.
- B2.5. A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.
- B2.6. Os estereotipos. As consecuencias dos prexuízos. Desenvolvemento de actitudes de solidariedade ante problemas e necesidades das persoas máis desfavorecidas.
- B2.7. Identificación, axuízamento crítico e rexeitamento das situacións de marxinación, discriminación e inxustiza social.
- B2.8. Creación de textos, empregando a linguaxe verbal e non verbal, para comunicar en diferentes soportes as conclusións de investigacións realizadas sobre situacións do seu contorno.
- B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas.
- B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión.
- B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, o compartir puntos de vista e sentimentos.
- B3.4. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa.

- B3.5. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.
- B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.
- B3.7. O altruísmo. A responsabilidade social e a xustiza social. Identificación e análise crítico das causas que provocan situación de marxinação, de discriminación e de inxustiza social. Protección e amparo das persoas máis desfavorecidas.
- B3.8. Os dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión. A análise de feitos discriminatorios: maltrato. Exclusión de minorías étnicas, os campos de concentración, o holocausto. Os dereitos e deberes do alumnado.
- B3.9. Conceptualización do dilema moral. Resolución de dilemas morais.
- B3.10. Convivencia pacífica en sociedade e valores nos que se apoia: respecto, tolerancia, solidariedade, xustiza, compromiso, cooperación e cultura de paz. Identificación, recoñecemento e análise de hábitos que facilitan e dificultan a convivencia e o benestar dos grupos sociais.
- B3.11. Formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades.
- B3.12. Feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade. Análise destes feitos.
- B3.13. Dereitos e deberes. A Declaración Universal dos Dereitos Humanos: liberdade de expresión e de opinión. A liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.
- B3.14. Sensibilidade e respecto polos costumes, valores morais e modos de vida distintos aos propios.
- B3.15. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Identificación e rexeitamento de desigualdades entre mulleres e homes no mundo laboral e na vida cotiá.
- B3.16 Os valores sociais e a democracia. Os principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española. Dereitos e deberes. Características que debe posuír unha sociedade democrática.
- B3.17. Principios de convivencia que establecen o Estatuto de autonomía de Galicia e a Constitución española.
- B3.18. Os servizos públicos e bens comúns. Defensa, identificación, aprecio, respecto e coidado dos bens comúns e dos servizos públicos: contribución da cidadanía a través dos impostos. A responsabilidade social. A xustiza social.
- B3.19 Fontes de enerxía renovables e non renovables. Identificación das actitudes e estratexias individuais e colectivas de consumo enerxético responsable.
- B3.20. Rutinas individuais para mellorar a calidade de vida. Reflexión sobre as posibilidades de cambio.
- B3.21. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións
- B3.22. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.
- B3.23. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico..
- B3.24. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade
- B3.25. Os primeiros auxilios

- B3.26. Condutas responsables no uso das TIC: autonomía, autocontrol, seguridade, sentido ético. Análise da realidade e dos contidos que se presentan no contorno dixital para desenvolver a capacidade crítica.
- B3.27. O consumo responsable. Identificación de actitudes e estratexias persoais e colectivas de consumo responsable
- B3.28. A publicidade e as súas técnicas. Influencia nos hábitos de consumo.
- b3.29. Utilización das tecnoloxías da información e da comunicación para buscar e seleccionar e elaborar a información e presentar conclusións.
- B3.30. Busca, selección, análise e elaboración de informacións en relación cos accidentes de tráfico.
- B3.31. Comunicación da información elaborada por diferentes medios
- B3.32. Identificación de actitudes e estratexias individuais e colectivas de prevención de riscos viarios

2. COMPETENCIAS CLAVE

Competencia social e cívica

A área contribúe ao desenvolvemento da competencias sociais e cívicas posto que desde esta desenvolveranse aquelas habilidades que permiten saber que os conflitos de valores e intereses forman parte da convivencia, resolvelos con actitude construtiva e tomar decisións con autonomía empregando. Adquírense coñecementos sobre a sociedade, chégase a construír unha escala de valores me diante a reflexión crítica e o diálogo no marco dos patróns culturais básicos de cada rexión, país ou comunidade.

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

A dimensión ética da Competencia sociais e cívicas entraña ser consciente dos valores da contorna, avalialos e reconstruílos afectiva e racionalmente para crear progresivamente un sistema de valores propio e comportarse en coherencia con eles ao afrontar unha decisión ou un conflito. Iso supón entender que non toda posición persoal é ética se non está baseada no respecto a principios ou valores universais como os que encerra a Declaración dos Dereitos Humanos.

En consecuencia, entre as habilidades desta competencia destacan coñecerse e valorarse, saber comunicarse en distintos contextos, expresar as propias ideas e escoitar as alleas, ser capaz de porse no lugar dos demais e comprender os seus puntos de vista aínda que sexan diferentes aos propios, e tomar decisións nos distintos niveis da vida comunitaria, valorando conxuntamente os intereses individuais e os do grupo. Ademais implica, a valoración das diferenzas á vez que o recoñecemento da igualdade de dereitos entre os diferentes colectivos, en particular, entre homes e mulleres. Igualmente, a práctica do diálogo e da negociación para chegar a acordos como forma de resolver os conflitos, tanto no ámbito persoal como no social.

Competencia aprender a aprender

Contribuirá ao desenvolvemento da Competencia do aprender a aprender posto que axudará a ser consciente do que se sabe e do que é necesario aprender, de como se aprende, e de como se xestionan e controlan de forma eficaz os procesos de aprendizaxe, optimizándoos e orientándoos a satisfacer obxectivos persoais. Require coñecer as propias potencialidades e carencias, sacando proveito das primeiras e tendo motivación e vontade para superar as segundas desde unha expectativa de éxito, aumentando progresivamente a seguridade para afrontar novos retos de aprendizaxe.

En cada bloque de contidos dos que se compón esta área de Valores Sociais e Cívicos, do mesmo xeito que na área de Ciencias sociais, os obxectivos xerais estarán marcados polo desenvolvemento das competencias sociais e cívicas que implican a habilidade e capacidade para utilizar os

coñecementos e actitudes sobre a sociedade; para interpretar fenómenos e problemas sociais en contextos cada vez máis diversificados; para elaborar respostas, tomar decisións e resolver conflitos, así como para interactuar con outras persoas e grupos conforme a normas baseadas no respecto mutuo e en conviccións democráticas. Ademais de incluír accións a un nivel máis próximo ao individuo como parte dunha implicación cívica e social. A relación coa Competencia Social e cívica é directa xa que nesta área recollerase a habilidade para a comprensión dos sucesos, a predición das consecuencias e a actividade sobre o estado de saúde das persoas e a sustentabilidade ambiental.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Sen dúbida, unha das contribucións máis directas será ao desenvolvemento da competencia da autonomía persoal.

Facilitará, por unha banda, a adquisición da conciencia e aplicación dun conxunto de valores e actitudes persoais de interrelación, como a responsabilidade, a perseveranza, o coñecemento de si mesmo e a autoestima, a creatividade, a autocrítica, o control emocional, a capacidade de elixir, de calcular riscos e de afrontar os problemas, así como a capacidade de demorar a necesidade de satisfacción inmediata, de aprender dos erros e de asumir riscos.

Conciencia e expresións culturais

En canto á Competencia para a Conciencia e expresións culturais contribuirá desenvolvendo a capacidade de elixir con criterio propio, de imaxinar proxectos, e de levar adiante as accións necesarias para desenvolver as opcións e plans persoais no marco de proxectos individuais ou colectivos- responsabilizándose deles, tanto no ámbito persoal, como social e laboral. Neste sentido tamén contribuirá á formación cultural de grupo ou identidade social e a capacidade de aprecio e recoñecemento do artístico.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

En relación á Competencia en Sentido de iniciativa e espírito emprendedor, esta área desenvolve a transformación das ideas en accións; é dicir, proporse obxectivos e planificar e levar a cabo proxectos, incluíndo a capacidade para provocar cambios e a habilidade para aceptar e apoiar cambios producidos por factores externos, asumindo a responsabilidade das propias accións e marcando obxectivos coa finalidade de alcanzalos. Require, por tanto poder reelaborar as formulacións previas e xerar novas ideas, buscar solucións e levalas á práctica, analizar posibilidades e limitacións, coñecer as fases de desenvolvemento dun proxecto, planificar, tomar decisións, actuar, avaliar o feito e autoevaluarse, extraer conclusións e valorar as posibilidades de mellora.

Competencia en comunicación lingüística

A área desenvolve de forma transversal e instrumental a competencia de comunicación lingüística que posibilita o dispor de habilidades sociais para relacionarse, cooperar e traballar en equipo e porse no lugar do outro, valorar as ideas dos demais, dialogar e negociar, a asertividade para facer saber adecuadamente aos demais as propias decisións, e traballar de forma cooperativa e flexible.

Competencia Dixital

Por último esta área debe contribuír ao desenvolvemento da Competencia dixital coa que se poderán pór en valor actitudes e hábitos de respecto aos demais a través do uso correcto de internet e as redes sociais coa potencialidade dunha relación social emerxente.

Perfil competencial

	CCL	CMCT	CD	CAA	CSC	CSIE	CCEC
VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.	x				X		

VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.					x	X	
VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.	X			x			
VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.				X			
VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.	x					X	
VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.					X	x	
VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	X				X	x	
VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.					x	X	
VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.	X				x	x	
VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.				x	x		
VSCB1.4.1.Propón alternativas á resolución de problemas sociais.					x	X	
VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.					x	X	
VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.					x	X	
VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.					x	X	
VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais					x	x	x
VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas				x	x	X	
VSCB1.6.3. Razona a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.						X	
VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.	x					X	
VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	X					x	x
VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.	x			x	x	X	
VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.	x					x	X
VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.	x					X	
VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.	X					x	
VSCB2.3.2. Autoafirmase con respecto.	x					x	X
VSCB2.4.1 Infire e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.	x					X	
VSCB2.4.2.utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.	x					x	X
VSCB2.5.1.Interacciona con empatía.	x					x	X

VSCB2.5.2. Sabe contribuir á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.					x	X	
VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.					X	x	
VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social próximo.	x				x		x
VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.	xx		x	x	x		X
VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.					x	X	
VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.					x	X	
VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.				x	x	X	
VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.				x	x	X	
VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.					X		
VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.				x	x	X	
VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.	x				X		
VSCB3.3.2. Infere a necesidade das normas da súa comunidade educativa				x	X		
VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.	x				x	X	
VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.					X		
VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.					x	X	
VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.					x	X	
VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.	x				X		
VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.					x	x	
VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.	x				x	X	
VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.					x	X	
VSCB3.6.1. Realiza xuízos morais de situacións escolares.					x	X	
VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.					X	X	
VSCB3.7.1. Expresa o que é un dilema moral.	X				x		
VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.					x	X	
VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.					x	X	
VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.					x	X	
VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de					x	X	

oportunidades...							
VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.					x	X	
VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar.					x	X	
VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.					X		
VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.					X		
VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.					x	x	
VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.	x				x	X	
VSCB3.10.1. Axuiza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.					x	X	
VSCB3.11.1. Axuiza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.					x	X	
VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.					x	X	
VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.	X				x		
VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados.					x	X	
VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.					x	X	
VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.	X				x	x	
VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.	x				X		
VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.	x		x		x	x	X
VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.	x				x	X	
VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.				x	x		
VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.	x			x	x	X	
VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.		x	x		x		X
VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	x			x		X	
VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.					x	X	
VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.			X		x		
VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.	x			x	X		

VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.			x		x	X	
VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.			x		x		X
VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuizando criticamente hábitos de consumo innecesario.	x				x	x	X
VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.				x	x	X	
VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.	x				x		
VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.	x				x	x	

3. METODOLOXÍA

Actividade lectiva presencial

Aproveitaremos tódolos recursos habituais da aula ordinaria. Confecionaremos un caderno do alumno onde plasmaremos os aspectos máis importantes traballados na aula. Este material pode ser ampliado coa confección de material que vaiamos precisando coma axudas visuais...

- Trataremos de crear un ambiente propicio que lles dea seguridade e interese pola aprendizaxe.
- Traballaremos de xeito globalizado e interrelacionando as distintas actividades.
- As actividades faranse a través do xogo e de recursos narrativos (contos, lendas, mitos).
- Serviremos de modelo ao alumnado.
- A dinámica da sesión será moi activa, con actividades curtas, dándolles opción de participar a tódolos nenos.
- Apoiarémonos en recursos visuais e iremos do máis xeral o máis concreto.

Actividade lectiva semipresencial

Neste suposto, a semana que a actividade sexa presencial realizaranse actividades de carácter máis práctico e participativo. O traballo a realizar na semana que a actividade non sexa presencial estará a disposición do alumnado na aula virtual ou indicárselle na aula durante a semana que están de xeito presencial, dependendo da complexidade ou particularidade de cada unidade didáctica.

Actividade lectiva non presencial

A metodoloxía levada a cabo nesta situación será o máis motivadora, activa e participativa posible. Estará baseada no emprego de textos, canción e curtametraxes motivadoras que axuden a activar o interese do alumnado pola materia. Serán actividades prácticas e lúdicas para propiciar un unha aprendizaxe o máis amena posible.

Empregarase a aula virtual do centro ou o correo electrónico para entregar o traballo semanal, facendo posteriormente un seguimento da realización das actividades e propiciando un contacto o máis directo posible coas familias.

4. MEDIDAS ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

O profesorado participará de forma global no tratamento da diversidade do alumnado xa que cada alumno ou alumna dentro da aula desenvolve diferentes ritmos de aprendizaxe.

Para facilitar os avances individuais téñense en conta os coñecementos previos dos alumnos e a súa actitude ante os diferentes contidos para que o proceso de adquisición de novos contidos siga un proceso natural.

Dáse una especial importancia ao autoconhecimento e ao respecto así como traballar a intelixencia emocional, os xogos cooperativos e a resolución pacífica de conflitos.

Propóñense actividades de reforzo para os alumnos que necesiten afianzar conceptos e de ampliación para aqueles que rematen axiña as actividades e poden ampliar contidos.

Para que o alumnado con necesidades específicas de apoio educativo que requira unha atención educativa diferente á ordinaria por presentar necesidades educativas especiais, dificultades específicas de aprendizaxe, trastorno por déficit de atención e hiperactividade (TDAH), altas capacidades intelectuais, por se incorporar tarde ao sistema educativo ou por condicións persoais ou de historia escolar poida alcanzar o máximo desenvolvemento das súas capacidades persoais e os obxectivos e as competencias da etapa, estableceranse as medidas curriculares e organizativas oportunas que aseguren o seu progreso axeitado, de conformidade co disposto nos artigos 71 a 79 bis da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio.

Entre as medidas indicadas na epígrafe anterior considéranse as que garantan que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

- A escolarización do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo rexeráse polos principios de normalización e inclusión e asegurará a súa non-discriminación e a igualdade efectiva no acceso e permanencia no sistema educativo.
- A identificación e valoración do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo e, de ser o caso, a intervención educativa derivada desa valoración, realizarase da forma máis temperá posible. Os centros docentes deberán adoptar as medidas necesarias para facer realidade esa identificación, valoración e intervención.

Estableceranse os procedementos oportunos cando sexa necesario realizar adaptacións significativas dos elementos do currículo dese alumnado. Estas adaptacións se realizarán buscando o máximo desenvolvemento posible das competencias clave, e a avaliación continua e a promoción tomarán como referente os elementos fixados nas devanditas adaptacións.

A escolarización do alumnado con altas capacidades intelectuais, identificado como tal segundo o procedemento e nos termos que estableza a consellería competente en materia de educación, flexibilizarase nos termos que determine a normativa vixente. Esta flexibilización poderá incluír tanto a impartición de contidos e a adquisición de competencias propias de cursos superiores como a ampliación de contidos e competencias do curso corrente, así como outras medidas. Os plans de actuación, así como os programas de enriquecemento curricular adecuados ás necesidades do alumnado con altas capacidades intelectuais, que lle corresponde adoptar á consellería competente en materia de educación, permitirán desenvolver ao máximo as capacidades deste alumnado e terán en consideración o seu ritmo e o estilo de aprendizaxe, así como o daquel alumnado especialmente motivado pola aprendizaxe.

5. AVALIACIÓN

Avaliación inicial para coñecer o punto de partida do grupo de alumnos. Avaliación continua para adaptarnos as necesidades que vaian xurdindo na posta en práctica. Final para avaliar se se cumpriron os obxectivos e facer propostas de mellora.

Crterios

- B1.1. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal
- B1.2. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.
- B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.
- B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.
- B1.5. Propoñerse desafíos e levalos a cabo mediante unha toma de decisións persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.
- B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.
- B2.1. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.
- B2.2. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que inhiben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.
- B2.3. Empregar a aserción.
- B2.4. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.
- B2.5. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.
- B2.6. Analizar criticamente as consecuencias dos prexuízos sociais, reflexionando sobre os problemas que provocan e o seu efecto nas persoas que os sofren.
- B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.
- B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.
- B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.
- B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.
- B3.5. Practicar o altruísmo no contorno próximo sensibilizando sobre o seu valor.
- B3.6. Crear un sistema de valores asumindo os dereitos e deberes do alumnado, realizando xuízos morais de situacións escolares e resolvendo dilemas morais con supostos prácticos.
- B3.7. Comprender o que é un dilema moral e resolver dilemas morais para detectar prexuízos relativos ás diferenzas culturais.
- B3.8. Comprender a declaración da igualdade de dereitos e a non discriminación por razón de nacemento, raza, sexo, relixión, opinión ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social, aplicándoa á análise do contorno social.
- B3.9. Expresar a relevancia de preservar os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión realizando traballos de análise e síntese.
- B3.10. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade de homes e mulleres.
- B3.11. Respectar os valores socialmente recoñecidos, coñecendo e apreciando os valores do Estatuto de autonomía e da Constitución española e os dereitos e deberes do Estatuto de autonomía e da Constitución española. Coñecer as institucións, organizacións e servizos públicos que garanten os dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás no seu contorno.

- B3.12. Crear un sistema de valores propios realizando xuízos morais baseados nos dereitos e deberes básicos do Estatuto de autonomía e da Constitución española.
- B3.13. Comprender a importancia da contribución dos cidadáns e cidadás aos servizos públicos e aos bens comúns a través dos impostos realizando razoamentos críticos.
- B3.14. Valorar o uso responsable das fontes de enerxía no planeta concienciándose do respecto ao contorno e desenvolvendo a capacidade crítica cara aos acontecementos que o modifican.
- B3.15 . Ser capaz de realizar primeiros auxilios e tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.
- b3.16. Empregar as novas tecnoloxías desenvolvendo valores sociais e cívicos en contornos seguros.
- B3.17. Analizar criticamente a influencia da publicidade sobre o consumo empregando as novas tecnoloxías.
- B3.18. Investigar sobre a prevención de accidentes de tráfico xerando iniciativas e alternativas persoais.

Estándares de aprendizaxe

- VSCB1.1.1. Explica o valor da respectabilidade e da dignidade persoal.
- VSCB1.1.2. Actúa de forma respectable e digna.
- VSCB1.1.3 Coñece e asume os rasgos característicos da súa personalidade, poñéndoos de manifesto asertivamente.
- VSCB1.2.1. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva.
- VSCB1.2.2. Describe o valor da reestruturación cognitiva e a resiliencia.
- VSCB1.2.3 Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e á resolución de conflitos.
- VSCB1.2.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.
- VSCB1.3.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo e asumindo compromisos para a consecución de obxectivos.
- VSCB1.3.2. Explica razóns para asumir as súas responsabilidades durante a colaboración.
- VSCB1.3.3. Xera confianza nos demais realizando unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.
- VSCB1.4.1. Propón alternativas á resolución de problemas sociais.
- VSCB1.4.2. Sabe facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.
- VSCB1.5.1. Emprega o pensamento consecuencial para tomar decisións éticas.
- VSCB1.5.2. Identifica vantaxes e inconvenientes dunha posible solución antes de tomar unha decisión ética.
- VSCB1.6.1. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais
- VSCB1.6.2. Identifica, define problemas sociais e cívicos e implanta solucións potencialmente efectivas
- VSCB1.6.3. Razo a importancia da iniciativa privada na vida económica e social.
- VSCB2.1.1. Dialoga interpretando e dando sentido ao que oe.
- VSCB2.1.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.
- VSCB2.1.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas e axudando a que sigan motivadas para expresarse.

- VSCB2.2.1. Comparte sentimentos durante o diálogo.
- VSCB2.2.2. Utiliza os elementos que contribúen ao diálogo.
- VSCB2.3.1. Emprega a linguaxe positiva.
- VSCB2.3.2. Autoafirmase con respecto.
- VSCB2.4.1. Infere e dá o sentido adecuado á expresión dos e das demais.
- VSCB2.4.2. utiliza correctamente as estratexias de escoita activa: clarificación, parafraseo, resumo, reestruturación, reflexo de sentimentos.
- VSCB2.5.1. Interacciona con empatía.
- VSCB2.5.2. Sabe contribuír á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.
- VSCB2.6.1. Analiza os problemas que orixinan os prexuízos sociais.
- VSCB2.6.2. Expón razoadamente as consecuencias dos prexuízos sociais para as persoas do contorno social próximo.
- VSCB2.6.3. Detecta e axuíza criticamente prexuízos sociais detectados no seu contorno próximo expresando as conclusións en traballos creativos.
- VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.
- VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.
- VSCB3.2.1. Amosa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.
- VSCB3.2.2. Recorre ás estratexias de axuda entre iguais.
- VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.
- VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.
- VSCB3.3.1. Explica o concepto de norma.
- VSCB3.3.2. Infere a necesidade das normas da súa comunidade educativa
- VSCB3.3.3. Participa na elaboración das normas do colexio.
- VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.
- VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo.
- VSCB3.4.2. Sigue as fases da mediación en situacións reais e simulacións.
- VSCB3.4.3. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos nas relacións interpersoais.
- VSCB3.4.4. Analiza as emocións, sentimentos, posibles pensamentos e puntos de vista das partes en conflito.
- VSCB3.5.1. É capaz de sensibilizar sobre causas altruístas realizando exposicións orais sobre o seu valor e cometidos.
- VSCB3.5.2. Colabora en causas altruístas en colaboración coa comunidade educativa.
- VSCB3.6.1. Realiza xuízos morais de situacións escolares.
- VSCB3.6.2. Xustifica as súas actuacións en base a valores persoais como a dignidade, a liberdade, a autoestima, a seguridade nun mesmo e a capacidade de enfrontarse aos problemas.
- VSCB3.7.1. Expresa o que é un dilema moral.
- VSCB3.7.2. Realiza xuízos morais.
- VSCB3.7.3. Analiza e resolve dilemas morais en situacións reais e simuladas.
- VSCB3.7.4. Resolve dilemas morais en relación a prexuízos relativos ás diferenzas culturais.
- VSCB3.8.1. Analiza formas de discriminación: racismo, xenofobia, desigualdade de oportunidades...
- VSCB3.8.2. Analiza feitos discriminatorios: maltrato, exclusión de minorías étnicas, reclusión en campos de concentración, o holocausto, segregación por enfermidade.
- VSCB3.8.3. Detecta prexuízos e analiza conflitos derivados do uso de estereotipos no contexto escolar.

- VSCB3.9.1. Valora e respecta a libre expresión.
- VSCB3.9.2. Comprende, interpreta e acepta opinións diferentes ás propias.
- VSCB3.9.3. Relaciona diferentes culturas e relixións coas formas de pensamento de persoas pertencentes a elas.
- VSCB3.9.4. Analiza, reflexiona e expresa conclusións sobre os dereitos de libre expresión e opinión, liberdade de pensamento, de conciencia e de relixión.
- VSCB3.10.1. Axuíza criticamente actitudes de falta de respecto á igualdade de oportunidades de homes e mulleres.
- VSCB3.11.1. Axuíza criticamente os valores implícitos en diversas situacións, de acordo cos que constitúen a vida en común nunha sociedade democrática.
- VSCB3.11.2. Razona a contribución de diferentes institucións, organizacións e servizos públicos en relación á garantía dos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
- VSCB3.12.1. Explica os dereitos e deberes básicos da Constitución española.
- VSCB3.12.2. Realiza xuízos morais sinxelos fundamentados.
- VSCB3.12.3. Participa no benestar do contorno próxima baseándose nos dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.
- VSCB3.13.1. Comprende, valora e expón por escrito o deber da contribución cidadá ao ben da sociedade.
- VSCB3.13.2. Explica a función dos impostos de proporcionar recursos sociais que melloran a calidade de vida dos cidadáns e cidadás.
- VSCB3.13.3. Realiza producións creativas sobre as consecuencias de non pagar impostos.
- VSCB3.14.1. Toma conciencia da limitación dos recursos enerxéticos e explica as consecuencias do esgotamento das fontes de enerxía.
- VSCB3.14.2. Investiga os efectos do abuso de determinadas fontes de enerxía.
- VSCB3.14.3. Realiza traballos creativos sobre a necesidade do aire non contaminado para a saúde e a calidade de vida.
- VSCB3.14.4. Expón graficamente argumentos para rexeitar actividades humanas contaminantes.
- VSCB3.15.1. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.
- VSCB3.15.2. Coñece as prácticas de primeiros auxilios.
- VSCB3.16.1. Realiza un uso ético das novas tecnoloxías.
- VSCB3.16.2. Analiza e enxuíza criticamente os contidos do contorno dixital.
- VSCB3.17.1. Realiza análise de información dixital sobre as razóns polas que as persoas senten a necesidade de consumir ao ver un anuncio publicitario.
- VSCB3.17.2. Reflexiona sobre a influencia da publicidade expresando as conclusións mediante traballos creativos.
- VSCB3.17.3. Realiza exposicións axuizando criticamente hábitos de consumo innecesario.
- VSCB3.18.1. Desenvolve proxectos relacionados coas principais causas dos accidentes de tráfico, sobre os que se informa en diferentes medios de comunicación.
- VSCB3.18.2. Reflexiona sobre o modo no que se poderían evitar accidentes de tráfico e expón as súas conclusións.
- VSCB3.18.3. Explica as principais medidas que se poderían tomar para previr accidentes de tráfico.

Procedementos e instrumentos de avaliación

Ao longo das diferentes sesións recolleranse datos que permitan establecer o grao de consecución dos obxectivos propostos tendo en conta os estándares de avaliación establecidos para cada un dos cursos nos diferentes trimestres. Os **procedementos e instrumentos** cos que se levará a cabo a avaliación serán:

- **Observación directa** e sistemática dos alumnos, recollendo datos sobre o seu traballo diario (participación activa, interese pola materia, esforzo por mellorar) e o seu comportamento, actitude e destrezas adquiridas. Empregarase un **diario de clase e un rexistro anecdótico**.
- **Análise das producións**: caderno de traballo. Empregarase unha **listaxe de control**
- **Intercambios orais**: diálogos co grupo, debates, postas en común e valoracións das propias realización.

Para levar a cabo a avaliación teranse en conta os seguintes criterios de cualificación:

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN	PESO
Consecución dos obxectivos das diferentes unidades (atendendo aos criterios de avaliación e estándares establecidos na programación).	50%
Traballo diario (Participación activa, interese, esforzo por mellorar)	25%
Hábitos educativos (Conduta e comportamento persoal, relacións interpersoais e cooperación cos demais)	25%

6.TEMPORALIZACIÓN

OCTUBRE

-Identidad y dignidad

-Autoconcepto

-Autoestima

-Tolerancia

NOVIEMBRE

-Las emociones

- HABILIDADES SOCIALES:

- Escuchar

- Iniciar y mantener una conversación: turno de palabra.
- Dar las gracias y pedir disculpas.
- Pedir ayuda o favores.
- Afrontar críticas.
- Saber decir NO, a determinadas peticiones.
- Pensamiento positivo.
- Dar la opinión.
- Capacidad de negociación.

DICIEMBRE

- Expresión de: los propios sentimientos, gustos, deseos... ante los demás.
- Valoración personal de las propias experiencias, sentimientos...
- Conocimiento de otras situaciones que viven niños y niñas de otros países y culturas.

ENERO

- Resolución pacífica de conflictos.
- Desarrollo de la empatía o ponerse en el lugar del otro.
- Rechazo de actitudes y acciones violentas.
- Desarrollo de actitudes pacíficas.
- Desarrollo de actitudes solidarias.
- Premios Nobel de la Paz.
- Los derechos humanos.

FEBRERO

- Diversidad social, cultural y religiosa.
- Convivencia entre diferentes nacionalidades, culturas y religiones
- Día del inmigrante: 18 de Diciembre
- Marginación, discriminación e injusticia social.
- Inmigrante y emigrante

- Aportaciones de las personas de diferentes nacionalidades y culturas, que actualmente, residen en España.

MARZO

- Los estereotipos.
- Desigualdades entre hombres y mujeres.
- Violencia de género.
- Coeducación

ABRIL

- Características de una dieta equilibrada.
- Análisis de los alimentos y sus nutrientes.
- Sedentarismo y causas.
- Beneficios de la práctica regular de ejercicio físico y/o deporte
- Trastornos de la alimentación:
- Día Mundial de la Salud (7 de abril)

MAYO

- Educación vial.
- Seguridad
- Primeros auxilios
- La calle y sus elementos
- Señales de tráfico más usuales y su simbología
- Normas básicas de tráfico como peatones
- Normas básicas de tráfico como ocupantes de vehículos
- Causas de los accidentes y formas de prevenirlos.

JUNIO

- 5 de Junio: Día Mundial del Medio Ambiente
- Energías renovables y no renovables.
- Efecto invernadero

- Pérdida de la diversidad biológica - Agujero en la capa de ozono
- Respeto y cuidado de la naturaleza y los animales y plantas
- Reciclaje de basuras: papel, vidrio...
- GREENPEACE y otras ONGs que trabajan por un mejor y más cuidado medioambiente y/o cuidado de los animales y plantas

7. MINÍMOS ESIXIBLES

- Reflexiona sobre os seus propios sentimentos ou emocións comprendendo a necesidade de os xestionar adecuadamente.
- Avalía de forma crítica os comportamentos que dificultan a integración das persoas discapacitadas.
- É capaz de aplicar as fases de resolución dun conflito.
- Valora criticamente os seus propios prexuízos e se desenvolven actitudes de empatía para as persoas que padecen actitudes discriminatorias.
- Valora a posibilidade de chegar a un mundo en igualdade e que identifican os comportamentos que o farían posible.
- Examina algúns prexuízos para as persoas pobres. Comprende a importancia de traballar pola erradicación da pobreza no mundo.
- Verifica e comprende os problemas das persoas anciás e adoptan actitudes de solidariedade e axuda cara ás persoas maiores.
- Coñece os principios básicos que sosteñen o funcionamento dunha democracia: sufraxio Universal e división de poderes.
- É capaz de dialogar e debate expresando as súas opinións de forma razoada e respectuosa co resto da clase.
- Coñece os principais sinais de tráfico e pautas de bo comportamento vial.
- Comprende a importancia de coñecer e respectar os sinais e normas de tráfico.

8.APLICACIÓN DOS PLANS E PROXECTOS DE CENTRO

A través da materia de Valores sociais e cívicos organizaranse actividades para colaborar co proxecto da ANPA “A igualdade, un mar de oportunidades” e co proxecto de centro.

9.AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PROPIA PROGRAMACIÓN

A avaliación da propia programación realizarase ao longo do curso e ao remate do mesmo coa finalidade de valorar a súa adecuación ao desenvolvemento das sesións e introducir así as modificacións que sexan oportunas.

Para levala a cabo atenderanse aos seguintes aspectos:

- consecución dos obxectivos propostos
- adecuación das actividades ao alumnado
- implicación e satisfacción, tanto do alumnado como do profesorado, na realización das actividades propostas

- ambiente creado durante as sesión
- adecuación dos recursos empregados
- organización do tempo e do espazo
- a idoneidade das técnicas e instrumentos de avaliación empregados

Na memoria final de curso reflectiranse os cambios introducidos e os aspectos a mellorar.

20. PD SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA: FRANCÉS

- **INTRODUCCIÓN**

As demandas e as esixencias da sociedade do século XXI conducéronnos a unhas modificacións escolares, preparando aos alumnos para vivir nun mundo mais internacional, multicultural e metalingüístico ao mesmo tempo que tecnolóxicamente máis avanzado a apertura de fronteiras e o progreso á integración europea fan que o coñecemento de linguas sexa esencial para os cidadáns. O plurilingüismo é unha prioridade para construír una Europa onde convivan os nosos alumnos. A enseñanza de varias linguas debe contribuir a facilitar a inserción profesional e favorecer o desenvolvemento e o respecto cara todas as culturas.

- **REFERENCIAS LEXISLATIVAS**

Para a elaboración desta programación didáctica tívose en conta o **Cadro Europeo Común de Referencia para as linguas (CECRL)** e o **portafolio europeo** das linguas.

As medidas para mellorar as competencias lingüísticas dos alumnos son :

-Aprendizaxe precoz das linguas estranxeiras dende o segundo ciclo de primaria, orde do 30 de abril do 2007.

- Enseñanza dunha materia integrada á unha lingua estranxeira(EMILE) na cal os alumnos aprenden unha asignatura non lingüística a través dunha lingua estranxeira.

- Os programas de inmersión lingüística para aprendices e para profesores.

Esta programación didáctica apoíase nas disposicións lexislativas existentes que son os obxectivos educativos establecidos pola **Constitución Española**, a cal indica no artigo 27 que “todo o mundo ten dereito a educación”. Tamén na **Ley Xeral sobre a Educación (LOMCE) 8/2013 do 9 de decembro** que modifica algúns aspectos da **Ley Orgánica da educación (LOE)** e o **Real Decreto 126/2014 do 28 de febreiro** que establece o currículo de ensinanza primaria en España. En Galicia este currículo desenvólvese a través do **Decreto 105/2014 do 4 de Setembro**, o cal determina as competencias claves, os obxectivos xerais da etapa, os contidos, a metodoloxía, os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe para o estudo das linguas estranxeiras.

- **COMPETENCIAS CLAVE**

Para os efectos deste decreto, as competencias clave do currículo serán as seguintes:

- 1.º Comunicación lingüística (CCL).
 - 2.º Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).
 - 3.º Competencia dixital (CD).
 - 4.º Aprender a aprender (CAA).
 - 5.º Competencias sociais e cívicas (CSC).
 - 6.º Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).
 - 7.º Conciencia e expresións culturais (CCEC).
- Potenciarase o desenvolvemento da competencia de comunicación lingüística e da competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.

• **TÁBOA**

CURRICULUM SEGUNDA LINGUA ESTRANXEIRA: FRANCÉS 6º EDUCACIÓN PRIMARIA

Segunda Lingua Estranxeira. 6º de EP				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Comprensión de textos orais				
<ul style="list-style-type: none"> - a - c - d - i 	<ul style="list-style-type: none"> - B1.1. Uso de estratexias de comprensión das mensaxes orais: <ul style="list-style-type: none"> ○ Uso do contexto verbal e non verbal, e dos coñecementos previos sobre a situación (quen fala a quen, con que intencións, onde e cando) que dan lugar a inferencias do significado baseadas no contexto. ○ Identificación de palabras clave. ○ Inferencia do significado probable 	<ul style="list-style-type: none"> • B1.1. Comprender preguntas e informacións sinxelas relativas á información persoal moi básica (nome, idade, gustos, etc.), así como instrucións e peticións elementais relativas ao comportamento na aula. • B1.2. Comprender o esencial en conversas moi básicas e breves sobre temas cotiáns habituais e de necesidade inmediata, previamente 	<ul style="list-style-type: none"> • SLEB1.1. Comprende preguntas básicas moi sinxelas e habituais sobre asuntos persoais ou educativos (nome, idade, enderezo, nivel de estudos, etc.) sempre que se fale de xeito pausado e ben articulado, e se repita se o necesita. 	<ul style="list-style-type: none"> • CCL • CD • CAA • CCEC

	<p>das palabras ou das frases que descoñece, a partir do contexto e das experiencias e os coñecementos transferidos desde as linguas que coñece á lingua estranxeira.</p> <p>- B1.2. Memorización de expresións orais breves significativas (saúdos, despedidas, consignas de aula, preguntas sobre idade, orixe, etc.).</p>	<p>traballados, relativas ao ámbito persoal, sempre que se fale con lentitude, articulando de forma clara e comprensible.</p>		
Segunda Lingua Estranxeira. 6º de EP				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 2. Producción de textos orais				

<ul style="list-style-type: none"> • a • c • d • i 	<p>B2.1. Estratexias de produción:</p> <p>Planificación:</p> <p>Identificación do contexto, o destinatario e a finalidade da produción ou da interacción.</p> <p>Execución:.</p> <p>Activación dos coñecementos previos sobre modelos e secuencias de interacción, e elementos lingüísticos previamente asimilados e memorizados.</p> <p>Reaxuste da tarefa (emprender unha versión máis modesta) ou da mensaxe (facer concesións no que realmente lle gustaría expresar), tras valorar as dificultades e os</p>	<p>B2.1. Pronunciar de xeito intelixible, aínda que se cometan erros de pronuncia polos que as persoas interlocutoras teñan que solicitar repeticións para entender a mensaxe.</p> <p>B2.2. Interactuar de xeito sinxelo en intercambios claramente estruturados, utilizando fórmulas moi básicas relativas a saúdos, despedidas, agradecementos e presentacións, colaborando para entender e facerse entender.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • SLEB2.1. Na maioría das actividades de aula, amosa unha actitude positiva polo uso da lingua estranxeira en diferentes situacións comunicativas, esforzándose por utilizala aínda que teña que recorrer a outras linguas para pedir axuda ou aclaracións. 	<p>CCL</p> <p>CD</p> <p>CAA</p> <p>CCEC</p>
--	--	---	---	---

Segunda Lingua Estranxeira. 6º de EP				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 3. Compensión de textos escritos				
9.a 10. c 11. d 12. i	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Estratexias de comprensión: <ul style="list-style-type: none"> ○ Mobilización de información previa sobre o tipo de tarefa e o tema, a partir da información superficial: imaxes, organización na páxina, títulos de cabeceira, etc. ○ Formulación de hipóteses sobre contido e contexto. • B3.2. Soletreo e asociación de grafía, pronunciación e significado a partir de modelos escritos e expresións orais coñecidas. 	<ul style="list-style-type: none"> • B3.1. Utilizar estratexias de lectura (recursos ás imaxes, títulos e outras informacións visuais, e aos coñecementos previos sobre o tema ou a situación de comunicación, e aos transferidos desde as linguas que coñece), identificando a información máis importante e deducindo o significado de palabras e expresións non coñecidas. • B3.2. Seguir instrucións básicas e comprender avisos, obrigas e prohibicións moi sinxelas e predicibles, e traballadas previamente. 	<ul style="list-style-type: none"> • SLEB3.1. Comprende con fluidez textos adaptados relativos a temas do seu interese. • SLEB3.2. Comprende avisos, obrigas e prohibicións básicas e predicibles, referidas a necesidades inmediatas, de estrutura moi sinxela, especialmente se contan con apoio visual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD 10 CCL 11 CAA 12 CCEC

Segunda Lingua Estranxeira. 6º de EP				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares	Competencias clave
Bloque 4. Producción de textos escritos				
g a h c i d j i	<p>- B4.1. Estratexias de produción:</p> <p>o Planificación:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mobilización e coordinación das propias competencias xerais e comunicativas, co fin de realizar eficazmente a tarefa (repasar o que se sabe sobre o tema, o que se pode ou se quere dicir, etc.). <p>o Execución:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elaboración dun borrador seguindo textos modelo. ▪ Estruturación do contido do texto. <p>o Revisión:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Identificación de problemas, erros e repeticións. ▪ Atención ás convencións 	<p>- B4.1. Aplicar estratexias básicas para producir textos (elección da persoa destinataria, finalidade do escrito, planificación, redacción do borrador, revisión do texto e versión final) a partir de modelos moi estruturados e con axuda previa na aula.</p> <p>- B4.2. Completar documentos moi básicos nos que se solicite información persoal.</p>	<p>- SLEB4.1. Elabora textos sinxelos a partir de modelos, empregando expresións e enunciados traballados previamente, para transmitir información, ou con intencións comunicativas propias da súa idade e do seu nivel escolar.</p>	<p>- CCL</p> <p>- CAA</p> <p>- CCEC</p> <p>- CD</p>

	<p>ortográficas e aos signos de puntuación.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Presentación coidada do texto (marxes, limpeza, tamaño da letra, etc.) 			
--	--	--	--	--

- **CONTIDOS MÍNIMOS**

COMPRESIÓN E EXPRESIÓN ORAL

- Comprender discursos orais de pouca dificultade.
- Ler cun mínimo de corrección.
- Participar en conversas

sinxelas.

COMPRESIÓN ESCRITA

- Comprender e producir textos escritos

sinxelos.

FUNCIÓNS

- Presentarse
- Saudar
- Despedirse
- Usar fórmulas de cortesía.
- Pedir e dar información a nivel persoal.
- Identificar a outros.

LÉXICO

- Cores
- Números cardinais: 0 ao 50.
- Días da semana.
- Meses do ano.
- Estacións.
- Obxectos da aula.
- Familia.
- Festas tradicións.

GRAMÁTICA

- Pronomes persoais suxeito.
- Pronomes persoais tónicos.
- Artigos definidos e indefinidos.
- Formación do feminino.
- Formación do plural.
- Adxectivos posesivos.
- Presente de indicativo dos verbos: ÊTRE, AVOIR, ALLER, VENIR, S'APPELER.
- Qu' est-ce que c'est? C'est, ce sont...
- Qui est-ce? C'est, ce sont...
- Pourquoi...? Parce que...
- Il y

a...

FONÉTICA

- Recoñecer o francés.
- O alfabeto.
- Sons máis específicos da lingua francesa
- Consoantes finais non pronunciadas.

- **METODOLOXÍA**

O xogo será o principal método de traballo debido ao seu carácter motivador e integrador dos contidos e porque implican aspectos afectivos, cognitivos, físicos, emocionais, expresivos, creativos, comunicativos... incidindo en todos os ámbitos de desenvolvemento do noso alumnado.

Crearase un ambiente onde se resalten as valoracións positivas, se teñan altas expectativas no alumnado e se eviten as comparacións, desvalorizacións e ridiculizacións. Proporcionaráselles sinais claras das súas potencialidades e animarase ao alumnado a superar desafíos e desenvolver unha maior tolerancia ante a frustración.

Fomentarase o traballo colaborativo, mediante propostas de traballo abertas, que animen á cooperación e a interacción social compartindo proxectos, retos, esforzos, capacidades e ilusións comúns que soamente se acadarán dende a responsabilidade e compromiso individual na construción dun proxecto colectivo.

No caso dunha **actividade lectiva semipresencial** seleccionaranse os contidos con maior peso e aqueles que requiran máis tempo de explicación ou aclaración de dúbidas. Polo contrario, aqueles nos que o alumnado pode ter unha maior autonomía para a súa aprendizaxe deixaranse para a ensinanza a través da aula virtual do centro.

- **INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN**

- o Probas escritas ao remate de cada unidade. 40% da nota.
- o Probas orais. 20% da nota final.
- o Traballo persoal: 40 % da nota.
 - Libreta de clase: Léxico das unidades e actividades diarias.
 - Traer en bo estado o material de traballo.
 - Intervención na aula e participación nos proxectos.
 - Traballo individual e en grupo.

*Terase moi en conta ter unha boa actitude de cara ao traballo e un bo comportamento durante as clases. De presentar problemas de conduta poderase modificar a calificación final desta materia.

- **ATENCIÓN Á DIVERSIDADE**

A diversidade non debe entenderse como un feito que está aí nas aulas ou como un factor que condiciona o ensino, senón tamén como un contido, isto é algo que se debe ensinar na escola (ensinar a comprender, a respectar e a comportarse eticamente con aqueles que son diferentes a nós, cales queira que sexa ese “nós”) e en tanto que se queira que a sociedade do futuro séxao de cidadáns e cidadás respectuosos coas diferenzas.

A diversidade non ten que ver soamente cos alumnos con necesidades educativas especiais, cos doutras culturas, etc. A diversidade é unha característica de todos os alumnos e alumnas. Así, a resposta educativa ante a diversidade, debe rexerse polo principio de individualización da ensinanza.

A forma de ensinar, de organizar e de adaptar o espazo e os recursos didácticos, a agrupación dos alumnos, a elección do nivel de axuda necesario para cada alumno no seu proceso de construción da aprendizaxe, etc. son elementos da acción docente que deben ser orientados a situar as novas aprendizaxes ao alcance de cada alumno/a e que se atopan analizados ao longo destas orientacións didácticas e para a avaliación.

Debemos ter en conta que cada alumno/a precisará en determinados momentos axuda individualizada que temos por obriga atender. Po isto poremos en práctica as seguintes medidas:

- Adecuación de tempos e horarios para alumnos con distintos ritmos de traballo
- Espazos diferenciados
- Uso de materiais e recursos didácticos diferenciados
- Apoio e reforzo a algúns alumnos e alumnas con dificultades, tanto dentro da aula como fóra da aula, se fose necesario ó longo do curso.
- Disporanse de períodos curtos de atención individualizada, para que haxa mais adaptación, incluso repetir exercicios de forma variada hasta ter unha memoria do realizado.
- Incidirase sempre na aprendizaxe sen erro, dándolles toda a axuda, de forma que entendan a actividade enteira para levala a cabo, de forma natural.
- Adaptarase a cantidade de traballo a desenvolver na aula ás súas necesidades, podéndose reducir o que se considere oportuno en canto a número de actividades para traballar.

• **CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRASNSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO**

As dimensións de aprendizaxe son referentes transversais dos contidos que se van traballar e están orientadas á adquisición das competencias.

As cinco dimensións presentes neste curso son:

- Traballo cooperativo

15 Consitúe o referente social das aprendizaxes.

16 Desde o punto de vista do crecemento persoal do alumnado, facilita a súa implicación co contorno e o desenvolvemento da responsabilidade colectiva.

- Creatividade

- A creatividade está vinculada ao razoamento.
- Baséase na observación e na análise do contorno desde perspectivas como diversas.
- Estimulas as respostas persoais e progresivamente máis variadas a diferentes situacións.

- Comunicación

- Sustenta a construción dos coñecementos.
- É un instrumento para a xestión das emocións e para o establecemento de relacións positivas co contorno.

- Aprender a pensar

- Ten presenza en todas as áreas e achégalle rigor ao proceso de adquisición de coñecementos.
- Ao longo do curso, lévase a cabo a partir de propostas cada vez máis abertas.
- Artículase arredor dos seguintes proceso de pensamento: recoñecer/detectar; comprender/organizar; relacionar/transformar.

- Educación emocional

- Facilita a implicación persoal do alumnado na aprendizaxe.
- Desenvolve a responsabilidade persoal.
- Contribúe á integración positiva do alumnado co que o arrodea.
- É un vehículo para a construción da propia imaxe e a autoafirmación.

